

ΡΗΞΗ

Μηνιαία εφημερίδα για την εθνική ανεξαρτησία, την κοινωνική χειραφέτηση, την οικολογία και την άμεση δημοκρατία

Έτος 13^ο • Αριθμός φύλλου 153

Σάββατο 29 Ιουνίου 2019

www.ordin-rixi.gr • Τιμή: 2€

● | Σήμερα

Γιώργος Ραγκάς

Μεσαία τάξη: από τον κρατισμό στον φιλελευθερισμό

Σελίδα 4

Νίκος Ντάσιος

Τα ψέματα του Τσίπρα στον ελληνικό λαό

Σελίδα 5

Γιάννης Ξένος

Οι σχέσεις Βαρουφάκη-Σόρος

Σελίδα 6

Αγγελίνα Μεταξάτου

Εκλογικός και θεσμικός τραγέλαφος

Σελίδα 10

Απαλλαγή

Γιώργος Καραμπελιάς, Απαλλαγή

σελ. 3

ΣΕΛ. 14

Η ιρανική απάντηση στις αμερικανικές πιέσεις

Σελίδα 16

Πράσινη υστερία για το κλίμα;

Σελίδα 17

Φεγγαράκι μου λαμπρό...στη Λάπηθο

Σελίδα 19

Εντυπώσεις από τη μη «Λίμνη των Κύκνων»

ΕΚ ΡΗΞΗΣ | «Σάβανα και χρώματα στη μούρη τους την ψόφια»*

του Γιώργου Καραμπελιά

Αναρωτιούνται συχνά πολλοί. Πώς άραγε γίνεται ενώ η πλειοψηφία των Ελλήνων είναι ενάντια στη Συμφωνία των Πρεσπών, αυτή να επιβάλλεται;

Πώς γίνεται, ενώ η πλειοψηφία των πολιτών θεωρεί πως το δημογραφικό είναι το υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα της χώρας, η πληθυσμιακή συρρίκνωση να συνεχίζεται;

Πώς γίνεται, ενώ όλοι αναγνωρίζουμε πως η μεγαλύτερη αιμορραγία της χώρας που την απειλεί με στείρωση και θάνατο, είναι η φυγή των νέων, αυτή να συνεχίζεται;

Πώς γίνεται, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων θεωρεί ότι το έθνος μας έχει μια ιστορία που ξεπερνάει τα τρεις χιλιάδες χρόνια, τα πανεπιστήμιά μας να διδάσκουν πως είμαστε χτεσινοί, διακοσίων χρόνων μωρά

και γι' αυτό είναι καιρός να εγκαταλείψουμε ως έθνος τον μάταιο ετούτον κόσμο;

Πώς γίνεται, ενώ θεωρούμε τους πολιτικούς αναξιόπιστους και ψεύτες, να τρέχουμε από πίσω τους;

Πώς γίνεται, ενώ διακηρύσσουμε πως «ο καλύτερος από τους δημοσιογράφους έχει σκοτώσει τη μάνα του», να τους ακολουθούμε και να μας σέρνουν από τη μύτη μέσα από άθλια κανάλια και φυλλάδες;

Πώς γίνεται, ενώ γνωρίζουμε όλοι πως ο Τσίπρας και η παρέα του είναι απατεώνες, το ένα τρίτο σχεδόν τον Ελλήνων να είναι έτοιμο να τον ξαναψηφίσει;

Πώς γίνεται, ενώ σχίζουμε τα ρούχα μας για την αναγνώριση της γενοκτονίας των Ποντίων, να ψηφίζουμε τον εθνομηδενιστή κ. Καιρίδη;

Πώς γίνεται, ενώ όλους μάς κατέστρεψε λιγότερο ή περισσότερο ο σαλταδό-

ρος Βαρουφάκης, να θέλουμε να τον ξαναφέρουμε στη Βουλή, αυτόν και τον τηλεπωλητή των επιστολών του Ιησού Χριστού;

Πώς γίνεται τον πατριωτικό ή τον αντιμνημονιακό χώρο να τον λυμαίνονται οι ναζί και, στην καλύτερη περίπτωση, απατεώνες, υποκείμενα και πειραγμένοι;

Πώς γίνεται...;

Ε, λοιπόν, γίνεται!

Γιατί, ΕΣΥ, που σχίζεις τα ρούχα σου και απορείς, «υποκριτή αναγνώστη», ΕΣΥ είσαι που σπρώχνεις τα παιδιά σου να φύγουν στην Ευρώπη ή στο Ντουμπάι, γιατί «εδώ δεν έχουν μέλλον», ΕΣΥ είσαι που κάνεις τεμενάδες στους εθνομηδενιστές καθηγητάδες που τα στραβώνουν, ΕΣΥ είσαι που καταπίνεις αμάσητα τα τουρκικά σήριαλ στις τηλεοράσεις που καταγγέλλουν τον «τουρκικό επεκτατισμό», ΕΣΥ είσαι που δεν ανοί-

γεις τα στραβά σου να διαβάσεις κανένα βιβλίο και ξεκατινιάζεσαι καθημερινά στο Facebook, ΕΣΥ είσαι που ψηφίζεις τον Βαρουφάκη, τον Βελόπουλο ή ακόμα και τον Σώρα, ΕΣΥ είσαι, που κατά βάθος αδιαφορείς για το ξεπούλημα της Κύπρου, ΕΣΥ είσαι, έτοιμος να φιλήσεις κατουρημένες ποδιές για πάρεις κάποιο επιδοματάκι, ΕΣΥ... «Κ***έλληνα»...

«Υποκριτή αναγνώστη, όμοιέ μου αδελφέ μου», αν θέλεις «να ξαναγίνεις Έλληνας», καιρός είναι να ακούσεις τον Μιχάλη Κατσαρό:

«Τό ζήτημα πιά έχει τεθεί: Ή θά έξακολουθοῦμε νά γονατίζουμε ὅπως αὐτός ὁ δραπετής ἢ θά σηκώσουμε ἄλλον πύργο ἀτίτασο ἀπέναντί τους.»

* Διονύσης Σαββόπουλος, «Μαύρη Θάλασσα».

ΡΗΞΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ
ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ
ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εκδίδεται από μη κερδοσκοπικό σωματείο
Ιδιοκτήτης-Εκδότης
Γιώργος Καραμπελιάς

Ομάδα έκδοσης:
Γιάννης Ξένος, Γιώργος Ραγκάς
Δημήτρης Παπαμιχαήλ, Κωνσταντίνος Σεβρίδης
Νικόλαος Δημητριάδης, Γιώργος Μπύρος
Κώστας Μαυρίδης
Αλέκος Μιχαηλίδης
Κωνσταντίνος Διαλεκτόπουλος

Οικονομικός υπεύθυνος
Στράτος Ιωαννίδης

Διορθώσεις-επιμέλεια κειμένων
Χριστίνα Σταματοπούλου
Νίκη Παντελεμίδου
Γρηγόρης Αποστολίδης

Επιμέλεια έκδοσης
Νόσια Παναγοπούλου

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
Δημήτρης Γ. Λουζικιώτης
www.louzikiotis.gr

Αθήνα
Ξενοφώντος 4, 105 57
Τηλ: 210 3826319 fax: 210 3839930
Θεσσαλονίκη
Βαλαωρίτου 1 & Δωδεκανήσου,
Τηλ/fax: 2310 543751
E-mail: efrxi@gmail.com

Τυπογραφείο
Γ. ΤΑΣΣΙΟΠΟΥΛΟΣ-Κ. ΜΠΑΡΛΑΣ & ΣΙΑ Ι.Κ.Ε.
Ορφέως 13, Κορωπί, 194 00 Αθήνα
Τηλ.: 210 6620734

Συνδρομές

ΣΥΝΔΡΟΜΗ (1 ΕΤΟΣ): 30 ευρώ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ:
116/772277-01 - Εθνική Τράπεζα

Η ΡΗΞΗ κυκλοφορεί στα περίπτερα όλης της Ελλάδας από το Σάββατο 2 Δεκεμβρίου 2006 και κάθε πρώτο Σάββατο του μήνα.

• Η κυκλοφορία της ΡΗΞΗΣ βασίζεται επίσης, πέρα από το πρακτορείο, στην καλή θέληση των μελών, των φίλων και των αναγνωστών της. Γι' αυτόν τον σκοπό, μπορείτε να περνάτε από τα γραφεία της εφημερίδας στην Αθήνα (Θεμιστοκλέους 37, τηλέφωνο 210 3826319), στο Εναλλακτικό Βιβλιοπωλείο (στην ίδια διεύθυνση, τηλ. 210 3802644), στη Θεσσαλονίκη (Βαλαωρίτου 1 & Δωδεκανήσου, τηλ. 2310 543751) και να προμηθεύσετε τον αριθμό των φύλλων που επιθυμείτε.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΥΝΔΡΑΜΕΤΕ:

• Η ΡΗΞΗ φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε μία εφημερίδα συμμετοχικής ιδιοκτησίας. Η κατώτερη τιμή μίας μετοχής είναι 100 ευρώ. Η κατάθεση των χρημάτων μπορεί να γίνει, κατόπιν επικοινωνίας, στον λογαριασμό που έχουμε ανοίξει γι' αυτόν τον σκοπό στην Εθνική Τράπεζα (αρ. λογ. 116/772277-01).

• Η ΡΗΞΗ επιθυμεί να διευρύνει όσο το δυνατόν τον κύκλο των συντακτών της.

Μπορείτε μας στείλετε το δικό σας άρθρο στην ηλεκτρονική διεύθυνση efrxi@gmail.com

• Η ΡΗΞΗ έχει συνδρομές. Μπορείτε, αν θέλετε, να γραφτείτε συνδρομητές, προσφέροντας έτσι μία επιπλέον οικονομική ενίσχυση για την έκδοσή της. Η ετήσια συνδρομή κοστίζει 30 ευρώ.

Στο παρά πέντε

Ο Δαλάι Λάμα, ο Πάπας, ο Βαρθολομαίος και το μεταναστευτικό

Η στιγμή είναι αμήχανη. Παρακολουθούμε έναν θρησκευτικό ηγέτη από την... άλλη άκρη του πλανήτη, να παρεμβαίνει για το μέλλον της Ευρώπης και να λέει αυτά που θα έπρεπε να λέει ο Πάπας Φραγκίσκος και ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος. Σε συνέντευξη που έδωσε στο BBC για την Ευρώπη, το μεταναστευτικό ζήτημα και την άνοδο της άκρας δεξιάς, δήλωσε ότι μόνο ένα ποσοστό των μεταναστών που καταφθάνουν στη Γηραιά Ήπειρο θα πρέπει να μένουν και οι υπόλοιποι θα πρέπει να επιστρέφουν στις πατρίδες τους, αν και θα πρέπει να εκπαιδεύονται σε δεξιότητες με σκοπό την αναβάθμιση της αγοράς εργασίας των χωρών αφετηρίας. Αν δεν συμβεί αυτό, συνέχισε, η Ευρώπη κινδυνεύει να γίνει σε μερικές δεκαετίες μουσουλμανική ή αφρικανική. Φυσικά, οι δηλώσεις του προκάλεσαν σάλο, ενώ δεν ήταν και λίγοι που εξαιτίας του τον κατήγγειλαν ως «φασίστα» --έναν θρησκευτικό ηγέτη που αυτήν τη στιγμή ζει ως πολιτικός πρόσφυγας στην Ινδία. Οι προειδοποιήσεις του Δαλάι Λάμα, ωστόσο, επαληθεύονται με μια απλή προβολή των μεταναστευτικών και δημογραφικών δεδομένων στις επερχόμενες δεκαετίες.

Αξιοσημείωτη η στάση του πνευματικού ηγέτη του βουδισμού, ιδίως αν την αντιπαραβάλλουμε με εκείνη των κεφαλών της καθολικής και της ορθόδοξης Εκκλησίας, που πλειοδοτούν στη «ρητορική της συμπόνοιας και της ενοχικότητας», καλώντας την Ευρώπη να διευκολύνει τις μεταναστευτικές ροές προς αυτήν, ανοίγοντας τα σύνορα και επιταχύνοντας τις διαδικασίες ανθρωπιστικής υποστήριξης & υποδοχής τους. Πως αιτιολογούν τη στάση τους; Η Ευρώπη, υποστηρίζουν, έχει «ιστορικές ευθύνες» για την πρόκληση των δεινών του υπόλοιπου κόσμου και έχει καθήκον να επιδείξει τη μεταμέλειά της με την αποδοχή των προσφύγων και των μεταναστών.

Γιατί ο πνευματικός ηγέτης της Ανατολής βλέπει αυτά που δεν βλέπουν οι αντίστοιχοι της Δύσης; Εκείνος, που προέρχεται από την Ανατολή, δεν έχει βυθιστεί στην αυτοαμφισβήτηση όπως οι ομολογοί του, που δεν φαίνεται ν' αντέχουν το «φορτίο του λευκού ανθρώπου», τις ενοχές του πρώην αποικιοκράτη. Κι άντε, ο Πάπας, το καταλαβαίνουμε. Ο Πατριάρχης όμως, που βρίσκεται σε ομηρία, από μια δύναμη καταπιεστική και επεκτατική, και εκφράζει έναν πολιτιστικό κόσμο που όχι μόνον δεν συμμετείχε, αλλά έπεσε ο ίδιος θύμα της δυτικής αποικιοκρατίας;

Γ.Ρ.

Το επόμενο φύλλο της ΡΗΞΗΣ θα κυκλοφορήσει το Σάββατο 7 Σεπτεμβρίου 2019

Πολύχρωμος οδοκληρωτισμός

Από πότε η «πορεία υπερηφάνειας» θεωρείται από κάποιους ως βήμα για να διασπείρουν μια ρατσιστική ρητορική μίσους; Έτσι μόνο μπορούν να χαρακτηριστούν τα συνθήματα «Ελλάδα σκάσε!», «στο διάολο η οικογένεια, στο διάολο κι η πατρίς, να πεθάνει η Ελλάδα για να ζήσουμε εμείς». Κι αν αυτοί που τα εκφράζουν δηλώνουν «αντιφασίστες», αυτό θολώνει μόνο τα νερά της δικής τους ξενοφοβίας, καθώς αντιμετωπίζουν κάθε τι ανάμοιο με αυτούς ως οντολογικά εχθρικό, που πρέπει να εξολοθρευθεί. Ίδια λοιπόν, η κινητήρια αντίληψή τους με τους ναζί τους οποίους υποτίθεται ότι τόσο έντονα απεχθάνονται.

Ποιον, όμως, σ' αλήθεια στοχοποιούν τα συνθήματα αυτά; Όχι μόνον όσους έχουν αισθήματα πατριωτικά, ή τα μέλη μιας οποιασδήποτε οικογένειας (στους οποίους αξίζουν, σύμφωνα με ένα άλλο προσφιλές σύνθημα, «σφαλιάρες και κλωτσιές»). Αλλά, τον άνθρωπο γενικά. Την ίδια του την ύπαρξη έτσι όπως πραγματοποιείται εδώ και χιλιάδες χρόνια: Γιατί η οικογένεια είναι το πρώτο συλλογικό κύτταρο που ο άνθρωπος εκδηλώνεται αγαπητικά, δηλαδή μαθαίνει να λαμβάνει αρχικά, κι ύστερα να εκπέμπει, την αγάπη. Και πατρίδα είναι η ψυχική εκείνη γεωγραφία, που μεταβάλλει τον άνθρωπο και τις κοινωνίες του, από εφήμερο ον σε τυχαία συνύπαρξη, σε μια κοινότητα ικανή να διεκδικήσει την ίδια της τη μοίρα.

Η αμφισβήτηση όλων αυτών εκπορεύεται από το ίδιο το Σύστημα. Το μοντέλο οικονομίας και κατανάλωσης, που ζητάει σήμερα από τον άνθρωπο να αλληλάξει έναν τρόπο ύπαρξης που ακολουθεί από την αυγή της παρουσίας του σε αυτόν τον πλανήτη, να γίνει ένας μετάνθρωπος δίχως συλλογικές ταυτότητες, ιστορική μνήμη, φύλο, γι' αυτό εύπλαστος, απόλυτα χειραγωγούμενος από τους μηχανισμούς του μάρκετινγκ και της κατασκευής επίπλαστων καταναλωτικών αναγκών. Γι' αυτό και τα σκήπτρα αυτής της περίεργης θρησκείας του «νέου ανθρώπου» τα κρατούν οι πολυεθνικές και ο αυτοκράτορας των ΜΚΟ Τζορτζ Σόρος.

Για εμάς, που δεν πιστεύουμε ότι έχει μέσα στον 21° αιώνα νόημα να δηλώνει κανείς «προοδευτικός» ή «συντηρητικός», αλλά να αγωνίζεται ώστε να βρει η κοινωνία μας το χαμένο της πνευματικό μέτρο και κέντρο, η έκφραση της σεξουαλικότητας είναι ζήτημα προσωπικής ελευθερίας. Το να χρησιμοποιείται όμως ως άλλοθι για μια σταυροφορία «επίθεσης στα πρότυπα ανδρών και γυναικών» και, άρα, μετάλλησης του ανθρώπου, είναι κάτι το αποτροπιαστικό. Γιατί πρώτα απ' όλα διασύρει την ίδια, ενώ αποπειράται να καπελώσει κάθε άνθρωπο που ασκεί την προσωπική του ελευθερία, ακόμα και πολλούς ομοφυλόφιλους συμπολίτες μας, βάζοντας στο στόμα τους μια πολιτική ατζέντα την οποία δεν έχουν συνομολογήσει ποτέ.

«Μένουμε Θεσσαλονίκη»

Απαλλαγή

Του Γιώργου Καραμπελιά

Οι εκλογές της 7^{ης} Ιουλίου 2019 θα μείνουν στην ιστορία ως η ιστορική στιγμή κατά την οποία ο νεότερος ελληνισμός θα αφήσει οριστικά πίσω του τη μεταπολίτευση μαζί με την εμφυλιοπολεμική ιδεολογία και τις πολιτικές που την αναπαράγουν.

Οι Έλληνες, έχοντας καταβάλει ένα βαρύτατο τίμημα κατά την τελευταία περίοδο, έχοντας απωλέσει κάθε υπόλειμμα οικονομικής ανεξαρτησίας, απειλούμενοι πλέον και στην εδαφική τους υπόσταση και την ίδια την ιστορική τους επιβίωση ως έθνος, είναι υποχρεωμένοι να αρχίσουν μια μακρά πορεία αυτοσυνειδησίας χωρίς προηγούμενο. Διότι, πλέον, δεν υπάρχουν ούτε χωράνε ψέματα. Είτε θα σκοτώσουν τον «νεοέλληνα» που έχουν μέσα τους για να γίνουν ξανά αυτό που ήταν κάποτε, Έλληνες, είτε ο νεοέλληνας, ως ο απόλυτος ραγιάς, θα εξοπλώσει οριστικά και αμετάκλητα τον Έλληνα που επιβίωνε σε κάποια γωνιά της ύπαρξής μας.

Δέκα ολόκληρα χρόνια κράτησε η πορεία της απαξίωσης. Αρχίζοντας από την άνοιξη του 2009. Και χρειάστηκε μια κυριολεκτική πορεία στην Κόλαση, με αναρίθμητα θύματα, για να κλείσει η τελευταία και καταστροφική περίοδος της μεταπολίτευσης και της μετεμφυλιακής Ελλάδας.

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι Έλληνες τρεφόντουσαν σχεδόν αποκλειστικά με ψέματα. Εξάλλου, αποκορύφωμα του ψεύδους υπήρξε ο Τσίπρας και ο ΣΥΡΙΖΑ, το ψεύδος ως διακυβέρνηση. Ψεύδος ως Αριστερά, ψεύδος ως Έλληνες, άνθρωποι που μισούν το έθνος τους και επιθυμούν την κατεδάφισή του. «Να πεθάνουν οι Έλληνες, να ζήσουμε εμείς», λέει το σύνθημα των παιδιών τους στα Εξάρχεια, και

το εννοούν. Και όμως, έπρεπε να φτάσουμε στο τελευταίο σκαλί του ευτελισμού για να αρχίσουμε να τον κατανοούμε ως τέτοιο. «...Ο εξευτελισμός σου να γίνει τέλειος./ Πρέπει να δεις/πρέπει να γίνεις./ Αυτό που ήσουν κάποτε θα γίνεις ξανά.» (Μ. Θεοδωράκης).

Μήπως και η «απάθεια» που συνοδεύει τις εκλογές θα μπορούσε να αναγνωσθεί ως μια βαθύτερη ενσυναίσθηση του τέλους εποχής, ή μήπως ως μια αδυναμία αντίδρασης ενός ημιθανούς οργανισμού, ή, τέλος, ως ένα κράμα της πρώτης και της δεύτερης εκδοχής; Πάντως, πιστοί στην **αισιοδοξία της βούλησης**, παρά την προφανή απαισιοδοξία του Λόγου, προτιμούμε την πρώτη ερμηνεία.

Όπως όμως και αν έχουν τα πράγματα, η έλλειψη αρώματος εκλογών, η έλλειψη συγκεντρώσεων, μανιφέστων και πλαστικών σημαιών, που να ανεμίζουν πάνω στα Ντάτσουν, υποδηλώνει δύο πράγματα ταυτόχρονα: Πρώτον, ότι οι Έλληνες των μεταμνημονιακών χρόνων σοβάρεψαν επιτέλους και δεν πιστεύουν πια στα ψέματα. Ταυτόχρονα, όμως, δεν νιώθουν και κανέναν ενθουσιασμό γι' αυτό που έρχεται. Πηγαίνουν επιφυλακτικοί, ψαχουλευτά σχεδόν, πατώντας στα νύχια για να μη σπάσουν τ' αυγά. Ας θυμηθούμε τα ασύγγνωστα «έξαλλα

πλήθη» του 2015, από τις 25 Ιανουαρίου μέχρι τη μεγάλη απάτη του δημοψηφίσματος. Και αν θέλουμε θετικότερες αναφορές ας πάμε πιο πίσω, στις καταγωγικές αφετηρίες της μεταπολίτευσης, στις 24 Ιουλίου του 1974 ή στις 18 Οκτωβρίου του 1981.

Σήμερα κλείνουν οι λογαριασμοί των εμφυλιακών υπολειμμάτων, της μεταπολίτευσης, αλλά και των μνημονιακών χρόνων ταυτόχρονα. Τι πιο σημαδιακό από την εξαφάνιση των ΑΝΕΛ, του Ποταμιού, της ΔΗΜΑΡ και της ΛΑΕ, αλλά και την ουσιαστική «γεννημάτσιο» έκλειψη του ΠΑΣΟΚ, τη νεκρική ακαμψία του ΚΚΕ – παρά τις καθημερινές ενέσεις που τους κάνουν τα ΜΜΕ για να συντηρούν κάποια ψευδαίσθηση ζωής· τι πιο χαρακτηριστικό από τη ραγδαία συρρίκνωση της Χρυσής Αυγής. Τέλος, και το σημαντικότερο, οι λογαριασμοί κλείνουν με την έκλειψη όχι μόνο της πολιτικής κυριαρχίας της ψευδώνυμης Αριστεράς, αλλά προπαντός μιας ιδεολογικής ηγεμονίας που κράτησε πενήντα, αν όχι εβδομήντα ολόκληρα χρόνια.

Η εποχή είναι του «τέλους εποχής». Είναι η **εποχή της απαλλαγής**, αλλά όχι ακόμα της «αλλαγής». Και είναι χαρακτηριστικό το προφίλ του εκπρόσωπου αυτής της απαλλαγής, του Κυριάκου Μητσοτάκη. Τεχνοκράτης, συντηρητικός από ιδιοσυγκρασία, μάλλον εργατικός και ιδεοληπτικός, αλλά χωρίς όραμα, χωρίς φτερά, χωρίς φαντασία, χωρίς έμπνευση. Κυριολεκτικά το όργανο μιας απαλλαγής. Εξ ου και το περιβόητο «Μητσοτάκ», που πρωθύστερα και «προφητικά» –όπως μόνο καλλιτέχνες σαν τον Σαββόπουλο μπορούν να κάνουν: «Τα χρώματα και τα

νερά να μαζέψει, το μητσοτάκ»– μοιάζει γραμμένο για το σήμερα και όχι για το μακρινό 1989. Καθόλου τυχαίο, εξάλλου, ότι και η απάντηση στο εθνομηδενιστικό ξεχείλωμα της ύστερης μεταπολίτευσης έρχεται από τα δεξιά, και μάλιστα από μια δεξιά φρόνιμη, τακτική, ευρωπαϊστική, χωρίς εξάρσεις, πατριωτικές ή άλλες, και χωρίς γωνίες.

Και επειδή το αίτημα της αυθεντικής αλλαγής που χρειάζεται η χώρα αποτελεί ακόμα μια μουσική του μέλλοντος και όχι του παρόντος, δεν μπορεί, ούτε μπορούσε, να υπάρξει σε αυτές τις εκλογές κάποια αξιοπρεπής, ή εστω υποφερτή, πρόταση, συνδεδεμένη με κάποιο όραμα αλλαγής, εστω ασυναίσθητη, εστω ασύγγνωστη. Και οι τρεις μικροεναλλακτικές που εμφανίστηκαν, πάνω από τη σκόνη των λοιπών μικροκομμάτων, δείχνουν ακόμα πόσο πίσω είναι το πολιτικό σύστημα από τα αιτήματα μιας τέτοιας αλλαγής. Ο **Βελόπουλος** εκπροσωπεί τη διαστροφή και τη γελοιοποίηση του πατριωτισμού, ο **Βαρουφάκης** αποτελεί αποκάλυπτο όργανο και οπισθοφυλακή της πασοκικής και συριζαϊκής παγκοσμιοποίησης, η δε **Ζωή Κωνσταντοπούλου** θέλει να συνεχίσουμε από εκεί που μας άφησε ο Τσίπρας το καλοκαίρι του 2015.

Όσοι, λοιπόν, προσδοκούν και εργάζονται για τη **μεγάλη αλλαγή**, δεν μπορούν να ψευτίσουν το όραμα και την προσδοκία μιας αναστασης την οποία απαιτούν οι εποχές, ευτελίζοντάς τα με μικρόψυχες «συνάφειες και συναναστροφές».

Και όμως, είμαστε πεισμένοι πως αυτές οι εκλογές σηματοδοτούν την εξάντληση τριών ιστορι-

κών κύκλων, της μετεμφυλιακής αντυπαράθεσης Αριστεράς-Δεξιάς, της μεταπολιτευτικής επικράτησης του παρασιτικού εκσυγχρονισμού και, τέλος, της ψευδεπίγραφης σύγκρουσης μνημονιακών-αντιμνημονιακών, με την υβριδική, αλλά καθολική επικράτηση των πρώτων. Και ναι μεν είναι αναγκαίες για να κλείσουν αυτούς τους τρεις ιστορικούς κύκλους, αλλά δεν μπορούν να γεννήσουν το νέο που χρειάζεται η Ελλάδα. Διότι, όπως θα ανακαλύψουν οι συμπατριώτες μας την αμέσως επόμενη περίοδο, η «κανονικότητα» για την οποία διψούν μετά από δέκα χρόνια "πολέμου" είναι ανέφικτη χωρίς μια νέα μεγάλη Επανάσταση. Γιατί έτσι που αφήσαμε τα πράγματα να εξελιχθούν και να σαπίσουν, δεν αρκούν οι σκούπες του Κυριάκου για να «μαζέψουν τα νερά», χρειάζεται να ανασκουμπωθούν οι ίδιοι για να σταματήσουν την πλημμύρα. Εκεί που έφτασαν ως «νεο(κ##)#έλληνες», η μόνη τους ελπίδα είναι να επαναστατήσουν και ξαναγίνουν «Έλληνες». Και αυτό είναι ταυτόχρονα προϋπόθεση και της όποιας κανονικότητας, δυστυχώς για τον Κυριάκο και τη δική του ιδεοληπτική κανονικότητα.

Επομένως, όλα θα αρχίσουν **μετά τις εκλογές**, αφού θα έχουμε θάψει οριστικά και αμετάκλητα τη μεταπολίτευση. Στο μεταξύ, και μέχρι να περάσουν, θα προσφύγουμε και πάλι στην ορίτζιναλ εκδοχή του «Καραγκιόζη» του Διονύση Σαββόπουλου:

Βάλε στη σκιά σου
τούτο το παιδί,
που δεν έχει κόμμα
να ψηφίσει, να ψηφίσει...

Αυτές οι εκλογές σηματοδοτούν την εξάντληση τριών ιστορικών κύκλων, της μετεμφυλιακής αντιπαράθεσης Αριστεράς-Δεξιάς, της μεταπολιτευτικής επικράτησης του παρασιτικού εκσυγχρονισμού και, τέλος, της ψευδεπίγραφης σύγκρουσης μνημονιακών-αντιμνημονιακών.

Μεσαία τάξη: Από τον κρατισμό στον φιλελευθερισμό

Η αλλαγή που εκφράζεται σε αυτές τις εκλογές είναι κοινωνική, όχι πολιτική

Η επικράτηση της φιλελεύθερης Νέας Δημοκρατίας του Κυριάκου Μητσοτάκη στις ευρωεκλογές και, κατά πάσα πιθανότητα, στις επερχόμενες εκλογές, δεν σηματοδοτεί, απλά εκφράζει μιαν ανατροπή. Αυτή που έχει συντελεστεί τα προηγούμενα χρόνια και μένει να αποτυπωθεί στις κάλπες.

Του Γιώργου Ραγκά

Η ουσία της ανατροπής, όμως, είναι εξωκομματική. Αφορά στον ιδεολογικό κόσμο της μεσαίας τάξης, αυτής της πολυφώνου νύμφης των κομμάτων εξουσίας, που για πρώτη φορά μετατοπίζεται έξω από τον αστερισμό της μεταπολίτευσης, προς τον φιλελευθερισμό. Μια εξέλιξη που φέρει τη σφραγίδα ΣΥΡΙΖΑ, καθώς αποτελεί αμείωτο προϊόν του μείγματος μνημονιακής πολιτικής «ταξικής μεροληψίας» που εφάρμοσε ο Ευκλείδης Τσακαλώτος. Δηλαδή, φορολόγηση του «κεφαλαίου» (sic!), δηλαδή του κατά πλειοψηφία μικρομεσαίου ιδιωτικού τομέα, ενίσχυση των ανώτερων τάξεων και των πολυεθνικών και μια ευνοϊκή πολιτική υπέρ του δημοσίου, καθώς και των λουμπινοποιημένων στρωμάτων της κρίσης, με σκοπό τη συγκρότηση ενός συμπαγούς κομματικού στρατού. Αυτή η πολιτική ενίσχυσε τη φυσιογνωμία ενός κράτους αυτοαναφορικού, άκρως αναποτελεσματικού και κυρίως εχθρικού απέναντι στα μεσοστρώματα, συμπίεστη των εισοδημάτων και της κοινωνικής τους θέσης.

Το μείγμα της μνημονιακής πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ, που ως μνη ξεχνάμε ότι, ως προς αυτό, είχε την ευλογία του ΔΝΤ και των σκληρότερων απόψεων λιτότητας της ίδιας της Ευρώπης, καταφέρνει να «εξορθολογίσει» την ελληνική ιδιαιτερότητα, δηλαδή να συρρικνώσει τις εκτεταμένες μικροϊδιοκτητικές τάξεις για τις οποίες φώναζε ο ΟΟΣΑ ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1970.

Το αίνιγμα της βίαιης προσαρμογής της ελληνικής κοινωνίας στην παγκοσμιοποίηση λύνεται, το λύνει ο ΣΥΡΙΖΑ, και με αυτόν τον τρόπο «τελειώνει» τη μεταπολίτευση, που παύει να αντιπρο-

σωπεύει μια «μικρομεσαία δημοκρατία».

Το γεγονός αυτό προκαλεί μετακινήσεις αξιών και πολιτικών στάσεων. Κοινώς, έχει αλλάξει η άποψη της κοινωνικής πλειοψηφίας για το δημόσιο, τις ιδιωτικοποιήσεις, την ελεύθερη αγορά. Μαζί με αυτές, έχει αλλάξει και για τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα. Η άρνηση του ΣΥΡΙΖΑ να αντιμετωπίσει το ζήτημα της ασφάλειας, απαντώντας με αναλύσεις περί... αστυνομοκρατίας και δικαιωματοσμού στο ζοφερό τοπίο των μεγάλων ελληνικών πόλεων, όπου μεγάλες τους επικράτειες έχουν μεταβληθεί σε χωματερή της παγκοσμιοποίησης και επωαστήρια του μπενιζισμού και της βίας, ώθησε την κοινωνική πλειοψηφία έξω από το επιρρεπικό πλαίσιο της μεταπολίτευσης. Το σχήμα είναι κλασικό: οι ελευθερίες διολίσθησαν σε ασουδοσία και η υπερβολή της επιρρεπικότητας οδήγησε σ' ένα μπάχαλο που εν τέλει ίσχυε ο νόμος της δύναμης και της ισχύος. Έτσι τώρα, η κοινωνία, τα πιο αδύναμα της κομμάτια μάλιστα, μετατοπίζονται από την ελευθεριακότητα στην διεκδίκηση της οριοθέτησης.

Αυτή είναι η κοινωνική και

ιδεολογική σύνθεση του αιτήματος για «απαλλαγή» που εκφράζεται με την ψήφο στη Νέα Δημοκρατία. Δεν είναι πολιτική, με την έννοια της «στροφής προς τη δεξιά», τέτοια που την καταγγέλλουν σε συγχорδία τα γκόντλεν μπόις του ΣΥΡΙΖΑ, οι αριστεριστές και η αντεξουσιαστική πτέρυγα των... ΜΚΟ. Η ΝΔ σήμερα ψηφίζεται και από τα ακροατήρια του Ποταμιού, του ΠΑΣΟΚ, λιγότερο από τη λαϊκή δεξιά, που θεωρεί την ηγεσία της μεγαλύτερο εχθρό απ' τον Τσίπρα.

Εξάλλου, είναι και σόλοικο να βλέπει κανείς στη ΝΔ σήμερα μόνο τον Άδωνι και τον Βορίδη, που προσπαθούν να συγκροτήσουν έναν εθνοφιλελευθερισμό à la Μπόρις Τζόνσον, και να μην βλέπει τον καταφανέστατο «μακρονησμό» του Μητσοτάκη. Υπάρχει βέβαια και κάτι άλλο: Τα σημερινά κριτήρια της ψήφου είναι πολύ περισσότερο ταξικά, με την έννοια ότι εκφράζουν καθαρότερα κοινές συνισταμένες κοινωνικών συμφερόντων από τα συγκι-

νησιακά, αριστεροδεξιά κριτήρια της ύστερης μεταπολίτευσης, που μπορεί να ένωσαν τον Κόκκαλη με κάποιον ψιλικατζή, που ο μπαμπάς ή ο παππούς του πολέμησε στον εμφύλιο με τον δημοκρατικό στρατό.

Το πρόβλημα της ΝΔ

Η ΝΔ του Μητσοτάκη δεν ηγείται αυτών των αλλαγών, έχει καταφέρει όμως να τις παρακολουθήσει σε αντίθεση με τον ΣΥΡΙΖΑ που τις προκάλεσε και μάταια βάλλει εναντίον τους. Λαμβάνει, επομένως, μια ψήφο «απαλλαγής» -- το γεγονός ότι δεν σηματοδοτεί μιαν αλλαγή φαίνεται στην αδυναμία γενικής κινητοποίησης, που την έχει κάνει να αγωνιά για την αυτοδυναμία. Ωστόσο η αλλαγή μέσα στην κοινωνία, το κλείσιμο ενός κύκλου πενήντα χρόνων δηλαδή, έχει συντελεστεί.

Το πρόβλημα του κύριου διεκδικητή της εξουσίας έγκειται στο ότι αδυνατεί να ανοίξει έναν νέο ρηξικέλευθο δρόμο, τέτοιον που

απαιτούν οι ανάγκες της χώρας. Η ΝΔ προτείνει σήμερα απλώς μια προσαρμογή της χώρας στον παρωχημένο της ρόλο μέσα στην Ε.Ε., ομαλότερη, και ενδεχομένως κοινωνικά δικαιότερη για τους μεγάλους χαμένους της προηγούμενης πενταετίας. Ωστόσο, δεν μιλάει για άρση του παρασιτισμού και αναβάθμιση της θέσης της στον καταμερισμό εργασίας, κάτι που θα διέσωζε τον μικροϊδιοκτητικό της χαρακτήρα. Η εθνική παραγωγή, η εθνική έρευνα, η εθνική παιδεία, το εθνικό πολιτιστικό κεφάλαιο είναι έννοιες που τις αντιμετωπίζει επιφυλακτικά, θεωρώντας τις ύποπτες «εθνολαϊκισμού». Για τον Μητσοτάκη, η Μαριέτα Γιαννάκου Κουτσίκου, ο Θάνος Βερέμης και η... Άννα Διαμαντοπούλου είναι οι εμβληματικές προσωπικότητες που σηματοδοτούν τις κατευθύνσεις που θα πάρουν οι αλλαγές στην Παιδεία, όχι ο Κωνσταντίνος Χολέβας.

Οι περισσότεροι σύμβουλοι που θα παίξουν ρόλο στη διακυβέρνηση, κυρίως στα οικονομικά, το μεταναστευτικό και τα κοινωνικά ζητήματα, ελπίζουμε όχι στα εθνικά, πιστεύουν (ως ακραιφνείς μακρονιστές) ότι το εθνικό κράτος με τον κοινωνικό και δημοκρατικό του χαρακτήρα είναι ένα ιστορικό απολίθωμα. Κάποιοι από αυτούς εκθειάζουν δημόσια επιλογές του Αλέξη Τσίπρα, καθώς πιστεύουν ότι υπηρετούν το πρότυπο μιας «υπεύθυνης ηγεσίας, που δεν διστάζει να συγκρουστεί με τις πλειοψηφίες». Αν και δηλώνουν ευρωπαϊστές, αποτυγχάνουν να αναγνώσουν τις εξελίξεις μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που «φωνάζουν» ότι οι απόψεις τους υποχωρούν μέσα στο ίδιο τους το γήπεδο.

Κυρίως, δεν έχουν αντιληφθεί κάτι: Το «Μένουμε Ευρώπη» ήταν ένα σύνθημα αντίθεσης στο πόκερ Τσίπρα του 2015, που συγκέντρωσε ετερογενή και ίσως αντιφατικά κοινωνικά ακροατήρια, αρχικώς μειοψηφικότερα του ΟΧΙ το οποίο έσκασε σαν φούσκα, στη συνέχεια όμως ικανά να συγκροτήσουν ρεύμα νίκης. Το γεγονός αυτό δεν το ανάγει αυτόματα σε «πολιτικό πρόγραμμα». Κάτι που θα ανακαλύψουν μάλλον οδυνηρά μόλις ασκήσουν διακυβέρνηση...

Το σχήμα είναι κλασικό: οι ελευθερίες διολίσθησαν σε ασουδοσία και η υπερβολή της επιρρεπικότητας οδήγησε σ' ένα μπάχαλο που εν τέλει ίσχυε ο νόμος της δύναμης και της ισχύος. Έτσι τώρα, η κοινωνία, τα πιο αδύναμα της κομμάτια μάλιστα, μετατοπίζονται από την ελευθεριακότητα στην διεκδίκηση της οριοθέτησης.

Τα ψέματα του Τσίπρα στον ελληνικό λαό

Λίγες μέρες μετά τη συντριβή του ΣΥΡΙΖΑ στις ευρωεκλογές με διαφορά κοντά στις 10 μονάδες από τη ΝΔ, την αφυδάτωση των ΑΝΕΛ που οδήγησε σε «αποστράτευση» τον κο Καμμένο και της νέας παροχοποίησης εν όψει των εθνικών εκλογών της 7ης Ιουλίου, οφείλουμε έναν μικρό απολογισμό για τον πρωθυπουργό και την παρέα του, που έχτισαν καριέρες με το αντιμνημόνιο...

1 Κατάργηση Μνημονίου μ' έναν νόμο κι ένα άρθρο. Δημοψήφισμα για τη ρήξη με την Ευρώπη των τοκογλύφων. Τι έκανε: Υπέγραψε Μνημόνιο με αυξημένη επιτήρηση και πλεονάσματα μέχρι το 2060, υποβιβάζοντας μεγάλα κομμάτια της μεσαίας τάξης σε «επιδοματούχους». Έθεσε το εκβιαστικό δίλημμα, νέα μέτρα ή έξοδος από την Ε.Ε, με το διχαστικό δημοψήφισμα του 2015, για να μετατρέψει το ΟΧΙ σε ΝΑΙ, απαξιώνοντας τη λαϊκή ετυμηγορία. Ζήτησε λαϊκή νομιμοποίηση της συνταγματικής εκτροπής με τις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2015, έχοντας συμφωνήσει με τους δανειστές δυσβάσταχτα μέτρα που ήταν μονόδρομος.

2 Διατήρηση των συντάξεων. Τι έκανε: Επαναπροσδιορίστηκαν οι νέες κύριες συντάξεις με τον Νόμο Κατρούγκαλου (Ν4387/2016) που οδηγούν σε μειώσεις έως και 35% για ασφαλισμένους με υψηλές εισφορές. Μείωσε τις επικουρικές έως 50% και κούρεψε το εφάπαξ. Δυσχέρανε το πλαίσιο καταβολής των συντάξεων χηρείας. Συρρίκνωσε σταδιακά το ΕΚΑΣ για 370 χιλ. χαμηλο-συνταξιούχους κατ' εφαρμογή του Ν 3863/2010. Υπέγραψε την κατάργηση της προσωπικής διαφοράς και των παλαιών συντάξεων με εφαρμογή από 2019, η οποία ανεστάλη λόγω της Συμφωνίας των Πρεσπών.

3 Επαναφορά του δώρου των Χριστουγέννων για τους συνταξιούχους κάτω των 700€. Τι έκανε: Δεν το επανέφερε παρά μόνον λίγο πριν τις εκλογές του 2019 (δημοτικές και ευρωεκλογές) νομοθέτησε τη 13η σύνταξη, η οποία δόθηκε πετσοκομμένη στους δικαιούχους.

4 Δημόσιος έλεγχος των τραπεζών. Τι έκανε: Τον Ιούνιο του 2015, μετά την «επιτυχημένη» διαπραγμάτευση του ειδικού επί της θεωρίας των παιγνίων Για(ν)η Βαρουφάκη, έκλεισαν οι τράπεζες και επιβλήθηκαν κάπιταλ κοντρόλ. Οι διοικήσεις των τραπεζών τέθηκαν υπό τον απόλυτο έλεγχο των δανειστών, με αποτέλεσμα για πρώτη φορά στην ιστορία μας να μη διαθέτουμε ελληνικές τράπεζες. Τον Απρίλιο του 2019 θεσμοθετήθηκε η Αναπτυξιακή Τράπεζα, χωρίς όμως να γίνεται αναφορά σε χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των αποφάσεων που σχετίζονται με τον νόμο και τα χρηματοδοτικά εργαλεία.

5 Όχι στις ιδιωτικοποιήσεις. Τι έκανε: Εκχώρησε με το άρθρο 196 του Ν. 4389/2016, το σύνολο της δημόσιας περιουσίας στο Υπερταμείο δίνοντας μέρισμα 25δισ. € στον ΕΣΜ από τη διαχείρισή της. Ξεπούλησε 14 περιφερειακά αεροδρόμια στην κοινοπραξία FRAPORT-Κοπελούζου-Κόκκαλη καθώς και λιμάνια, μαρίνες, σιδηροδρομικά δίκτυα σε ιδιωτικές και κρατικές εταιρείες άλλων χωρών.

6 Διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα της ΔΕΗ. Τι έκανε: Έσπασε τη ΔΕΗ σε μικρότερες εταιρείες, οι οποίες πωλούνται, ενώ η κύρια εταιρεία οδηγείται σε κατάρρευση λόγω χρεών. Άφησε τα περιθώρια να εισέλθουν στην αγορά ενέργειας χωρίς κανέναν έλεγχο δεκάδες ιδιωτικές εταιρείες παροχής ηλεκτρικής ενέργειας.

7 Κατάργηση του ΕΝΦΙΑ. Τι έκανε: Διατήρησε τον ΕΝΦΙΑ, ενώ υπόσχεται προεκλογικά τη μείωσή του κατά 30% μεσοσταθμικά σε βάθος 2ετίας. Σύμφωνα με την τρέχουσα 3η αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επίκειται η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων ώστε να συμπέσουν με την εμπορική αξία τους, η οποία αυξάνεται λόγω Airbnb.

8 Κανένα σπίτι σε χέρι τραπεζίτη. Τι έκανε: Εισήγαγε τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς από 1/5/2018 με τον Ν. 4512/2018 του Σταθάκη. Με τον Ν. 4605/2019, που αντικατέστησε τον Νόμο Κατσέλη για την προστασία της πρώτης κατοικίας, άνοιξε τον δρόμο για μαζικές πωλήσεις κόκκινων στεγαστικών δανείων στα distress funds στο 1/3 της αξίας τους, χωρίς προηγούμενη διαπραγμάτευση με τους οφειλότες. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να προκαλέσει μαζικό κύμα πλειστηριασμών από τον Σεπτέμβριο του 2019.

9 Κατώτατος μισθός 751€. Τι έκανε: Τον Φεβρουάριο του 2019 αύξησε τον κατώτατο μισθό από τα 586€ στα 650€ μεικτά, κατήργησε τον υποκατώτατο και υπόκειται περαιτέρω αύξηση 7,5% την επόμενη διετία. Η αύξηση θα εξανεμισθεί εάν εφαρμοστεί το μέτρο της μείωσης του αφορολόγητου στα 5.000€. Το μέτρο αποτελεί ελάχιστη βελτίωση στο καθαρό εισόδημα του εργαζόμενου λόγω υψηλών κρατήσεων (φορολογικών και ασφαλιστικών).

10 Αφορολόγητο στα 12.000€. Τι έκανε: Μείωσε σταδιακά το αφορολόγητο στα 8.636€ ενώ συμφώνησε με τους δανειστές την ακόμα μεγαλύτερη μείωσή του στα 5.000€ για να περάσει προεκλογική τροπολογία, για κατάργηση της μείωσης του αφορολόγητου! Αύξησε με τον Ν 4334/2015 τον ΦΠΑ για τρόφιμα και υπηρεσίες στο 24%, εκτινάσσοντας τη φοροδιαφυγή κατά 600 εκατ. €, για να έρθει λίγο πριν τις εκλογές να νομοθετήσει τη μείωση του ΦΠΑ και πάλι στο 13% για τρόφιμα και υπηρεσίες. Από 1ης Ιουλίου 2018 κατήργησε το ειδικό καθεστώς μειωμένου ΦΠΑ στα νησιά χωρίς αντίστοιχη ωφέλεια από το αντισταθμιστικό μέτρο του «μεταφορικού ισοδύναμου».

11 Κανένας φόρος σε ελεύθερους επαγγελματίες και αγρότες. Τι έκανε: Επέβαλε προκαταβολή 100% φόρου στους ελεύθερους επαγγελματίες – την οποία υπόσχεται τώρα να μειώσει στο 50%– και κατήργησε όλες τις εκπτώσεις. Μετέτρεψε ακόμα και τους μικρούς αγρότες σε ατομικούς επιχειρηματίες, αυξάνοντας τις ασφαλιστικές εισφορές και φορολογικές κρατήσεις.

12 Μείωση του φόρου στα καύσιμα και αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου καυσίμων. Τι έκανε: αύξησε τον φόρο κατά 8 λεπτά στο λίτρο, αποδυνάμωσε την υπηρεσία ελέγχων στα καύσιμα, με αποτέλεσμα να αυξηθεί το λαθρεμπόριο κι η φοροδιαφυγή.

13 Πάταξη φοροδιαφυγής, έσοδα από την εξέταση της λίστας Λαγκάρντ και Μπόργκιανς. Τι έγινε: Οι αξιώσεις από τις εν λόγω λίστες παραγράφηκαν. Οι φορολογικοί έλεγχοι εξαντλούν την αυστηρότητά τους στη μικροϊδιοκτησία και τους μικρομεσαίους επαγγελματίες, ενώ η οικο-

νομική ελίτ έχει αφεθεί ανέλεγκτη να προκαλεί με τη χλιδή της.

14 Πάταξη της διαπλοκής των ΜΜΕ. Τι έκανε: Μετέτρεψε την ΕΡΤ σε κομματικό όργανο προπαγάνδας της κυβέρνησης. Δανειοδότησε μέσω της Τράπεζας Αττικής δικούς της επιχειρηματίες για να αγοράσουν άδειες σε στημένο διαγωνισμό, ενώ δίνει αφειδώς κρατική διαφήμιση σε ΜΜΕ φιλικά προσκείμενα στην κυβέρνηση.

15 Πάταξη της κυβερνητικής διαφθοράς. Τι έκανε: μετά από δύο χρόνια ελέγχων της σχετικής επιτροπής της Βουλής για την υπόθεση NOVARTIS, οδηγήσαμε σε παραιτήσεις του αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου και Αγγελή σε συνέχεια αυτής της προϊσταμένης της Εισαγγελίας διαφθοράς κας Ράικου το 2017, οι οποίοι κατήγγειλαν παρεμβάσεις πολιτικών προσώπων για την άσκηση ποινικών διώξεων σε πολιτικούς προηγούμενων κυβερνήσεων. Στο μεταξύ, τα δημόσια νοσοκομεία βρίσκονται σε κατάρρευση, αδυνατώντας να ανταποκριθούν στα χρέη τους έναντι των πολυεθνικών του φαρμάκου.

Στα παραπάνω δεν γίνεται αναφορά στο μεταναστευτικό και στο Μακεδονικό, γιατί δυστυχώς γι' αυτά είτε την αλήθεια η εθνομηδενιστική ομάδα του Μαξίμου, αφού τα πίστευε. Γι' αυτό και επιλέχθηκε από Γερμανούς και Αμερικανούς ώστε να προχωρήσουν πέρα από την οικονομική ομηρία των μνημονίων και των δανειακών συμβάσεων και στην υποταγή της χώρας στον νεοσθωμανισμό.

Η κατάργηση των άρθρων 150 (περί νόθευσης αποδεικτικά) & 151 (περί κατάχρησης πληρεξουσιότητας) που προέβλεπαν ποινές καθείρξης, με την κύρωση του νέου Ποινικού Κώδικα στις 7/6/19 αποτελεί ένδειξη των φόβων που διακατέχει όσους θα χάσουν τη βουλευτική ασυλία. Την ύστατη στιγμή προσπαθούν να προστατεύσουν άτομα που ενεπλάκησαν στις διαπραγματεύσεις για τη Συμφωνία των Πρεσπών και να καλύψουν ποινικές ευθύνες σχετικές με τη διαπραγμάτευση του τρίτου μνημονίου.

Η ήττα του ΣΥΡΙΖΑ και η απονομή δικαιοσύνης δεν αποτελεί απλώς ζήτημα αποκατάστασης του κοινού περί δικαίου αισθήματος, αλλά κι ένα ξεκάθαρο μήνυμα για όποιον από εδώ και πέρα αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας αγνοώντας τη λαϊκή ετυμηγορία και εφόσον προχωρήσει στην εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων στα υπερεθνικά κέντρα και ευθυγραμμιστεί πλήρως με την εγχώρια παρασιτική ελίτ.

Νίκος Ντάσιος

Έχει σχέση ο Γιάννης Βαρουφάκης με τον Τζορτζ Σόρος;

Του Γιάννη Ξένου

Ο Γιάννης Βαρουφάκης, στις συχνές ερωτήσεις που του απευθύνουν το τελευταίο διάστημα αν διατηρεί σχέσεις με τον Τζορτζ Σόρος, απαντά ότι δεν τον γνωρίζει. Ισχυρίζεται ότι η μόνη σχέση που έχει μαζί του είναι ότι ο κερδοσκοπός Σόρος ζήτησε τον Ιούλιο του 2015 από τον Τσίπρα να τον απομακρύνει από την κυβέρνηση. Απαντά εν πολλοίς ότι, σχέσεις με τον Σόρος, έχει ο Τσίπρας και όχι εκείνος.

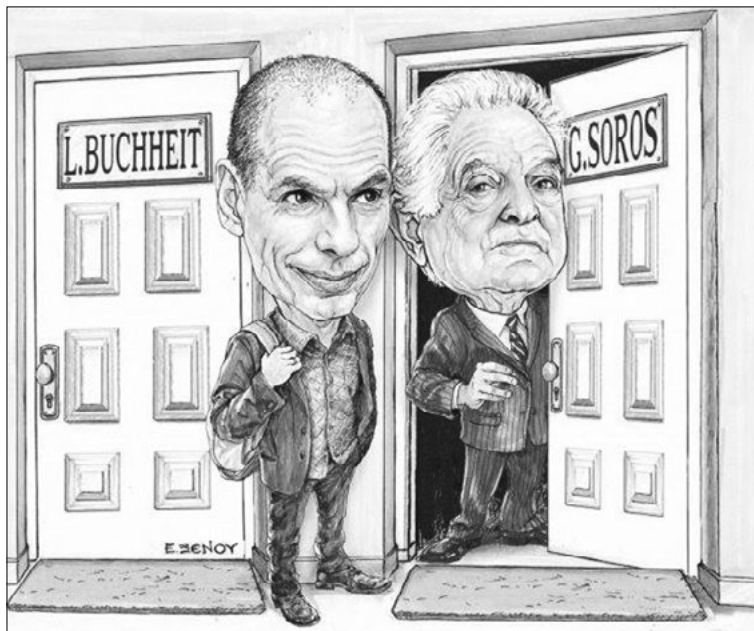
Φυσικά, η προσπάθεια να εντοπίσουμε ποια από τα λεγόμενα του Βαρουφάκη είναι αληθή και ποια ψευδή είναι αδιέξοδη. Ο άνθρωπος έχει κάνει το κρυφτούλι με την αλήθεια δεύτερη φύση του, γι' αυτό θα εξετάσουμε αν γνωρίζει τον Σόρος, τη δραστηριότητα και τις απόψεις του, όπως εκφράζονται από τα πολυάριθμα ιδρύματα που χρηματοδοτεί. Φυσικά, δεν εξετάζουμε αν γνωρίζονται σε προσωπικό επίπεδο, σιγά μην καταδέχονταν ο Σόρος να γνωριστεί προσωπικά με έναν δευτεροκλασάτο Έλληνα καθηγητή, αλλά αν ο Βαρουφάκης συμμετέχει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο στον πολύ διευρυμένο κύκλο ανθρώπων του Σόρος.

Ας εξετάσουμε αυτήν τη σχέση μέσω όσο τον δυνατόν πιο αξιόπιστων πηγών, για να μην κατηγορηθούμε για συνωμοσιολογία, που είναι η μόνη κατηγορία για όποιον ασκεί κριτική στον Τζ. Σόρος.

Ο Γ. Βαρουφάκης το 2012

Και μετά την αποπομπή του από την ελληνική κυβέρνηση, ο Σόρος δεν ξεχνά τον «φίλο» του τον Βαρουφάκη και σχεδόν κάθε χρόνο τον καλεί να μιλήσει σε κάποιο συνέδριό του...

αποδέχτηκε την πρόσκληση να διδάξει ως επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Τέξας (Lyndon Johnson Graduate School of Public Affairs), στο Όστιν. Εκεί συνάντησε τον γνωστό οικονομολόγο και έκτοτε στενό του συνεργάτη, τον καθηγητή Τζέιμς Γκάλμπρεϊθ. Ο Γκάλμπρεϊθ, μαζί με τον βραβευμένο με Νόμπελ Στίγκλιτς και άλλους γνωστούς Αμερικανούς οικονομολόγους, αποτελούν ένα δίκτυο που, μεταξύ άλλων, συμφωνούν ότι η Ευρώπη αντιμετώπισε λανθασμένα την κρίση του 2009 και δεν διστάζουν να παρεμβαίνουν στο εσωτερικό τον πιο αδύναμων οικονομικών χωρών, κυρίως στην Ελλάδα επί Τσίπρα και Παπανδρέου, στην Ισπανία κ.ά.¹

Ο Γκάλμπρεϊθ εργάζεται ως καθηγητής στο Bard College. Το Bard College λειτουργεί το περιβόητο Ινστιτούτο Levi, το οποίο χρηματοδοτεί γενναίως, δωρά κάθε χρόνο ο Τζορτζ Σόρος (μόνο το 2011 το χρηματοδότησε με 60 εκατ. δολάρια). Το Ινστιτούτο Levi ποτέ δεν έκρυψε ότι είναι αντίθετο με το ευρώ. Διευθυντής στο Bard College είναι ο Λίον Μποστάιν, που διατηρεί στενή σχέση με τον μεγαλοεπενδυτή. Είναι σύμβουλος στο ίδρυμά του Open Society Foundation και πρόεδρος

στο Πανεπιστήμιο Κεντρικής Ευρώπης, που έχει ιδρύσει ο Τζορτζ Σόρος στη Βουδαπέστη². Στο Bard College υπενθυμίζουμε ότι δραστηριοποιούνταν άλλοι δύο Έλληνες, πρώην υπουργοί σε κυβέρνηση Σύριζα, ο Δημήτρης Παπαδημητρίου, ως επικεφαλής του Levi και η σύζυγος του Ράνια Αντωνοπούλου, ως καθηγήτρια του Bard College.

Το καλοκαίρι του 2012 φαίνεται ότι ήδη είχε γίνει ο σχετικός ντόρος για τη μεταπήδηση Βαρουφάκη στην αυλή του Γκάλμπρεϊθ. Στη συνέλευση του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών, όταν συζητούνταν η αίτηση του Γιάννη Βαρουφάκη ώστε άδεια άνευ αποδοχών για να συνεχίσει να διδάσκει στο πανεπιστήμιο του Όστιν, η τοποθέτηση του Γιάννη Στουρνάρα ήταν η εξής: «Γιατί πρέπει να του δώσουμε άδεια; Για να επιστρέψει στις Ηνωμένες Πολιτείες να σορτάρει τα ελληνικά ομόλογα με τον Σόρος;»³. Ο οικονομικός κόσμος το είχε τούμπανο από τότε...

Το 2015 ο Γ. Βαρουφάκης, ενώ ήταν υπουργός Οικονομικών, συμμετείχε τη Μεγάλη Εβδομάδα στο ετήσιο συνέδριο του «Ινστιτούτου Νέας Οικονομικής Σκέψης» (Institute for

New Economic Thinking – INET), ως ομιλητής σε δύο πάνελ. Στο συνέδριο συμμετείχαν και οι φίλοι του, οι Τζόζεφ Στίγκλιτς και Τζέιμς Γκάλμπρεϊθ. Στο συνέδριο μίλησε και ο ίδιος ο Σόρος, με θέμα τις προκλήσεις που θέτει η Ελλάδα στη νομισματική σταθερότητα της ευρωζώνης. Στην κατακλείδα του έλεγε: «Μήπως είναι καιρός να εξεταστεί η ιδέα διάλυσης του ευρώ; Ή υπάρχει εναλλακτική πρόταση, η οποία μπορεί να αντιμετωπίσει τα άμεσα προβλήματα της κρίσης και να δημιουργήσει μια νέα δυναμική ανάπτυξης στην ΕΕ;»⁴

Αλλά και μετά την αποπομπή του από την ελληνική κυβέρνηση, ο Σόρος δεν ξεχνά τον «φίλο» του τον Βαρουφάκη και σχεδόν κάθε χρόνο τον καλεί να μιλήσει σε κάποιο συνέδριό του. Το 2016 ο Βαρουφάκης συμμετείχε και πάλι σε συνέδριο του «Ινστιτούτου Νέας Οικονομικής Σκέψης», με τίτλο «Το Μέλλον της Εργασίας». Το INET είχε χρηματοδοτηθεί το 2009 με 50 εκατ. δολάρια από τον Σόρος για να ξεκινήσει τις εργασίες του⁵. Τον Φεβρουάριο του 2017 συμμετείχε μεταξύ άλλων στο διαφημιστικό σποτ του «Open Democracy»⁶, όπου συχνά δίνει και συνεντεύξεις ή κάνει δηλώσεις. Το Open Democracy επίσης χρηματοδοτείται από τον Σόρος. Πολλά άρθρα του Γ. Βαρουφάκη έχουν δημοσιευθεί στη σελίδα «Project Syndicate», που επίσης ελέγχεται από τον διεθνή κερδοσκοπό. Επομένως, ο Γιάννης Βαρουφάκης δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι δεν γνωρίζει τον Τζορτζ Σόρος, η συνεργασία τους φτάνει και ίσως να ξεπερνά τη δεκαετία.

⁴ Γιάννης Ξένος, «Οι δραχμολάγνοι, το λόμπι της δραχμής και ο Γ. Βαρουφάκης», <http://ardin-rixi.gr/archives/194416>

⁵ Μέτσω Κοινωνικής και Εθνικής Απελευθέρωσης, «Οι αδιαμφισβήτητες σχέσεις Βαρουφάκη με Τζορτζ Σόρος και η σημασία τους», <http://www.antipagkosmiopoihsh.gr/2018/11/09/oi-adiamfisvites-scheseis-varoufaki-tzortz-soros-kai-simasia-tous/>

⁶ www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=McfEHfF9-0

¹ Νίκος Χρυσικόπουλος, «Οι υπόγειες διαδρομές της «σχολής του Όστιν»», <https://www.capital.gr/epikairotita/2234102/oi-upogeies-diadromes-tis-sxolis-tou-ostin>

² Γιώργος Δημητρομανωλάκης, «Ο Βαρουφάκης και η δραχμή», το κείμενο μπορείτε να βρείτε: <http://ardin-rixi.gr/archives/194368>

³ Αναφέρεται στο βιβλίο του Γιάννη Βαρουφάκη, *Ανίκητοι ηττημένοι*, εκδόσεις Πατάκη, σελ. 131.

Ο κακός χαμός στο κόμμα Βελόπουλου!

Το εντυπωσιακό ποσοστό που έλαβε το κόμμα του Κ. Βελόπουλου στις ευρωεκλογές, αντί να φέρει την ομόνοια στο κόμμα, πυροδότησε διαλυτικές διαδικασίες. Αιτία είναι οι μεθοδεύσεις του προέδρου του κόμματος Κ. Βελόπουλου, όπως αποκαλύπτονται από τις καταγγελίες του μέχρι πρότινος πολιτευτή του, Σάββα Γεωργιάδη. Ο Σ. Γεωργιάδης που βγήκε τρίτος στο ψηφοδέλτιο της Ελληνικής Λύσης, με 15.570 σταυρούς στις ευρωεκλογές, κατέθεσε ένσταση στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο για να ακυρωθεί η εκλογή του συνυποψηφίου του Εμμανουήλ Φράγκου, που βγήκε δεύτερος σε σταυρούς και, μετά την παραίτηση του Βελόπουλου, που ήταν πρώτος, εξελέγη ευρωβουλευτής του κόμματος. Ο Σ. Γεωργιάδης καταγγέλλει ότι οι Βελόπουλος και Φράγκος εξαπάτησαν το εκλογικό σώμα, αφού ο δεύτερος χρησιμοποίησε ως υποκοριστικό του ονόματός του, παρότι Εμμανουήλ, το Φραγκούλης. Σκοπός τους ήταν να εξαπατήσουν τους ψηφοφόρους ότι στο ψηφοδέλτιο συμμετείχε ο γνωστός στρατηγός **Φραγκούλης Φράγκος**. Μάλιστα αναφέρει ότι από τα κομματικά γραφεία της Θεσσαλονίκης, με την καθοδήγηση του Βελόπουλου, στήθηκε ολόκληρη επιχείρηση για να παρουσιαστεί ο κτηνίατρος Φράγκος από τη Χίο ως ο επίτιμος αρχηγός του Α/ΓΕΣ. Κατόπιν, ζητά από το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο να ακυρώσει την εκλογή του Εμ. Φράγκου (και έτσι η έδρα να καταλήξει στον ίδιο), αλλά και την τιμωρία των Κ. Βελόπουλου και Εμ. Φράγκου.

Ο Σ. Γεωργιάδης που είναι γνωστός πολιτευτής στις Σέρρες, το 2015 είχε κατέβει με το κόμμα του Απόστολου Γκλέτσου, βοήθησε ώστε η «Ελληνική Λύση» στην πόλη του να λάβει το υψηλότερο ποσοστό της πανελλαδικά, 7,77%. Τα διαλυτικά φαινόμενα δεν περιορίζονται στην ιστορία με τον Γεωργιάδη, αλλά και πλειάδα άλλων πολιτευτών του κουνάν μαντίλι, καταγγέλλοντας τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το κόμμα του ο Κ. Βελόπουλος. Ελπίζουμε να διαλυθούν πριν μπουν στη Βουλή, και όχι όπως γίνεται συνήθως με τέτοια κόμματα, να διαλυθούν αφοτου μπουν στη Βουλή.

Βαρουφακειάδας συνέχεια...

Η δημιουργική ασάφεια επί σκηνής, ο γενναίος που τα βάζει με τη «χρεοδουλκρατία» προβάλλει και... «αγάπη μου, μόλις έκλεισα τις τράπεζες»!

Η υπεροψία ελληνοιστί ονομάζεται «ψώνιο», και ποτέ του δεν κατάλαβε ότι διέσυρε τη χώρα, την καταχρέωσε και καταλήξαμε σε ταπεινωτική ήττα, που δεν ήταν ατύχημα, αλλά το τέλειο έγκλημα. Απαντήσεις ψυχιάτρου χρειαζόμαστε. Όχι απλά οικονομικά. Για να μάθουμε τι εστί ναρκισσισμός. Τι εστί άνθρωπος χωρίς ιδεολογία. Άνθρωπος που έκανε τα πάντα για να μείνει στην ιστορία.

Η φιλοδοξία είναι και μια μορφή θράσους (;) κατά τους ψυχιάτρους. Και ασκεί γοητεία. Είναι πηγή εντυπωσιασμού, βρίσκει θιασώτες, ως διολισθαίνει στη φαιδρότητα και γίνεται μετά ιθαροτραγικό θέαμα.

Ανθεκτική μορφή ο Γιάννης. Ζογκλέρ πραγματικός, όπως εύστοχα τον ζωγράφισαν. Με ελκυστικό λόγο μέσα στη ριζοσπαστικότητά του. Λατρεύτηκε, λοιδορήθηκε, εξαφανίστηκε και επανاکάμπει δριμύτερος.

Ποτέ του δεν είχε για ακροατήριο ντόπιους ιθαγενείς. Τώρα απέκτησε. Προτιμούσε τα μίντια όλου του πλανήτη. Και φρόντισε να προβάλλει τον εαυτό του. Και να συντηρεί τον μύθο του.

Ένας φιλελεύθερος κομμουνιστής. Και ο ποπ σταρ της κυβέρνησης της πρώτη φορά Αριστερά. Ο άνθρωπος που δημιούργησε «βαρουφίτσες». Ένας κοσμοπολίτης των αντιφάσεων με μια πολύ συναρπαστική ζωή. Ένας τρελός των καναλιών. Ο νέος αντι ΣΥΡΙΖΑ.

Τι πραγματικά είναι ο Γιάννης; Μια μιντιακή φιγούρα; Ένας διεθνής γυρολόγος; Κάτι νέο στην πολιτική ζωή; Μια φιγούρα που μας επιβάλλει το σύστημα; Σόουμαν και δημοσιοσχεσίτης; Ένας μελλοπολιτικός κυβερνητικός εταίρος; Θα δούμε.

Πάντως το ξυρισμένο κεφάλι, τα πουκάμισα έξω, ο σκωμένος γιακάς, το χέρι στην τσέπη, η περισσή αυτοεκτίμηση, όλα αυτά πουλάνε. Δημοσιότητα και ναρκισσισμός μαζί. Και στο ...θοημένο μου μυαλό, σχεδιασμοί για νέα και σύγχρονα ευρωπαϊκά «ντου», τσουλήθρες σε παράλληλα νομίσματα, όλα για τη... λαοκρατία.

Θα έρθει η πολιτική εκδίκηση τώρα; Θα πάρει τη ρεβάνς του '15 για τη θεωρία των παιγνίων που παίχτηκε στου Κασίδη το κεφάλι; Με φαντασιώσεις για νέους δρόμους, εναλλακτικές λύσεις από τα χέρια ...του ειδικού, από τον έμπειρο και πολυταξιδεμένο;

Που με την επικοινωνιακή του δεινότητα εντυπωσιάζει και με τις ανατρεπτικές και αιρετικές του θεωρίες εκείνο το κολλασμένο εξάμηνο μας φέσω-

σε για τα καλά. Με ρητορικές ακρότητες και ηλεκτικά πυροτεχνήματα.

Ολέθριες επιλογές της πρώτης φορά. Από χαριτωμένο μάγο που θαμπώνει φαίνεται ακόμα, και που πιστεύεις ότι έχει τις λύσεις.

Ένας «τυπός» που έπαιξε με τη χώρα και μόχλευσε ένα άδειο πορτοφόλι. Με μόνιμο χαμόγελο, υφάκι και με ψυχώσεις στα πιστεύω του. Ένας κοσμοπολίτης καπιταλιστής με πολύ... στοριλίκι.

Ανούσιες απειλές και λεονταρισμοί για νέο δήθεν παγκόσμιο Αρμαγεδδώνα, από ένα τεράστιο Υπερέγω που ζητάει συνεχώς την εκτόνωση, την επιβεβαίωση, που ποτέ δεν έχει την αίσθηση του χωροχρόνου, με φανφαρικές υστερίες, διανοημένες με νέους... ανέκδοτους και δήθεν δικαιωτισμούς. Προσωπικές υπερηψίες για αυτοπροβολή με δήθεν προγράμματα, που είναι εκθέσεις ιδεών, σε τυχοδιωκτισμούς, όλα δοσμένα με πολύ μπλαζέ ύφος στους απανταχού αδικημένους από έναν νεοδημαγωγό.

Ο σύγχρονος σταρ με την προκλητική συμπεριφορά, αυτός ο θεωρητικός της πηλατείας, ο αποσυνάγωγος, επιστρέφει. Τελικά, μήπως είναι ένας ψευτοεπαναστάτης του γλυκού νερού; Ή, μήπως, ένας εξάσιος θεατρίνος, που ξέρει να παίζει καλά τον ρόλο του;

Νέοι δρόμοι για τον Γιάννη, με το απαράμιλλο στυλ, που φορτώνει όταν ακούει... «βάρσα γερά, Γιάννη», και που με την ιδιότυπη μαγκιά του δεν ξεχνιέται ακόμα κι αν το παρακάνει και γίνεται γραφικός, αλλά εύκολα στήνει μια χώρα στο απόσπασμα.

Μια διαρκής τραγικότητα, από ένα αλαζόνα, που απλοποίησε πρόσωπα και γεγονότα, που με τους νεολογισμούς του και τις αμπελοφιλοσοφίες του για εικονικούς παραδείσους στο άγνωστο και την εξορία για τη χώρα, θέλησε και θέλει να παίξει με τον Μινώταυρο του νεοφιλελευθερισμού.

Υπερέγω και έδρες στη βουλή, σ' έναν αγώνα υπέρ του νέου κοσμοπολίτικου καπιταλισμού.

Με ελάχιστη συνθηματολογία, πολύ ...σπρώξιμο από πίσω και καταγγελητικό λόγο, για ονειρώξεις απεγκλωβισμού από μνημονιακά δεσμά, το νέο στυλ εφορμά.

Η σαπουνόπερα συνεχίζεται.

Η καθυστερημένη επιστροφή του Κ. Καραμανλή

Του Γιάννη Ξένου

Μετά από δέκα χρόνια έκλειψης από το πολιτικό προσκήνιο, την Τετάρτη 26 Ιουνίου, με μια ομιλία δεκαπέντε λεπτών ο Κώστας Καραμανλής έσπασε τη σιωπή του και επανήλθε για τα καλά στα δημόσια πράγματα. Στην ομιλία του επιχείρησε να κάνει κάτι σαν αυτοκριτική («κάναμε λάθη...»), κατανάλωσε πολύ χρόνο για την αναγκαιότητα της παραμονής της χώρας στην ΕΕ, αλλά τα πιο σημαντικά ήταν αυτά που είπε για τα εθνικά θέματα και τα μηνύματα που έστειλε σε Τουρκία και δυτικούς συμμάχους.

Ωστόσο, δεν έχει τόση σημασία η ομιλία του, αλλά η στιγμή που επέλεξε να βγει και να μιλήσει. Πριν δέκα χρόνια άφησε την οικονομία σε άθλια κατάσταση και παρέδωσε την εξουσία στον ανάκανο και επικίνδυνο Γ. Παπανδρέου, με τα γνωστά αποτελέσματα. Αυτά τα δέκα χρόνια δεν ένωσε την ανάγκη να βάλει πλάτη στην παράταξή του σε πολύ πιο δύσκολες στιγμές, όπως το καλοκαίρι του 2012 με τις διπλές εκλογές, στη διάρκεια της διακυβέρνησης ΝΔ-Πασόκ το 2012-14, που σε μεγάλο βαθμό λούστηκε και τις δικές του κυβερνητικές ανεπάρκειες. Δεν χρησιμοποίησε το πολιτικό του ανάστημα την ίδια περίοδο, προειδοποιώντας τους δεξιούς συνοδουπόρους του να μην κατευθυνθούν στον τυχοδιώκτη Π. Καμμένο και τους ΑΝΕΛ. Δεν στάθηκε εμπόδιο στον καλπασμό του Σύριζα προς την εξουσία. Στα τεσσαράμισι χρόνια του Σύριζα στην εξουσία η μόνη δημόσια παρέμβασή του ήταν λίγες μέρες πριν το δημοψήφισμα του Ιουλίου του 2015, να βγάλει ένα ολιγόλεπτο διάγγελμα. Και μετά σιωπή...

Όσο όμως απέφευγε το προσκήνιο, τόσο πιο κινητικός γινόταν στο παρασκήνιο, ειδικά την τελευταία πενταετία η σκιά του απλωνόταν παντού. Ο Σύριζα ήθελε να τον κάνει Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αρνήθηκε και πρότεινε τον αντ' αυτού, Προκό-

πη Παυλόπουλο. Πλειάδα στελεχών του κύκλου του ανέλαβαν κυβερνητικά καθήκοντα στην κυβέρνηση Τσίπρα, με πρώτον από όλους τον «Ρασπούτιν» Παπαγγελόπουλο. Οι δημοσιογράφοι και δημοσιολογούντες του κύκλου του στήριξαν το σύστημα Τσίπρα με την αστεία δικαιολογία ότι έτσι «ελέγχουν» τον «μικρό» και τον αποτρέπουν από το να διαπράττει επιζήμιες για την πατρίδα πράξεις.

Όπως αποδείχτηκε, το μόνο που τον ενδιέφερε ήταν να παραμένει, από το παρασκήνιο, κεντρικός παίκτης. Τώρα όμως το παιχνίδι άλλαξε, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, από εκεί που κανένας δεν το περίμενε, όχι μόνο εκλέχτηκε πρόεδρος της ΝΔ, αλλά έριξε και δέκα μονάδες στον Τσίπρα. Το ακόμα πιο επίφοβο για τον «Βούδα της Ραφήνας» είναι ότι ο Μητσοτάκης μπορεί να αυξήσει και άλλο τη διαφορά από τον μέχρι πρότινος «άχαστο» Αλέξη και φέρει τα ποσοστά της ΝΔ κοντά στο 40%. Τότε μπορεί να γίνει αδιαφιλονίκητος ηγέτης της Δεξιάς, όπως δεν ήταν ο Σαμαράς, ακόμα λιγότερο ο Μεϊμαράκης ή και ο Κυριάκος μέχρι πριν κάνα χρόνο. Αν γίνει αυτό, που είναι και το πιθανότερο, ο Καραμανλής δεν θα μπορεί πια από το παρασκήνιο να βάζει τους όρους του και να περιμένει τη στιγμή που η πατρίδα θα του ζητήσει να αναλάβει εκ νέου ευθύνες.

Έτσι, ο Καραμανλής αναγκάζεται να βγει στο προσκήνιο, να μιλά, να δέχεται και κριτική, να στραπατσάρει την εικόνα του «εθνάρχη» που φιλοτεχνούν οι αυλικόι του, αλλά τι να γίνει, καλύτερα έτσι από τον κίνδυνο της αφάνειας. Τουλάχιστον, αφού αποφάσισε να βγει στο προσκήνιο, ας χρησιμοποιήσει τις ικανότητές και τις γνωριμίες του στα εθνικά θέματα, στον μόνο τομέα που είναι πάνω από τον μέσο όρο από το υπόλοιπο πολιτικό προσωπικό, και ας βοηθήσει τους επόμενους δύσκολους μήνες στην αναχαίτιση της τουρκικής επιθετικότητας.

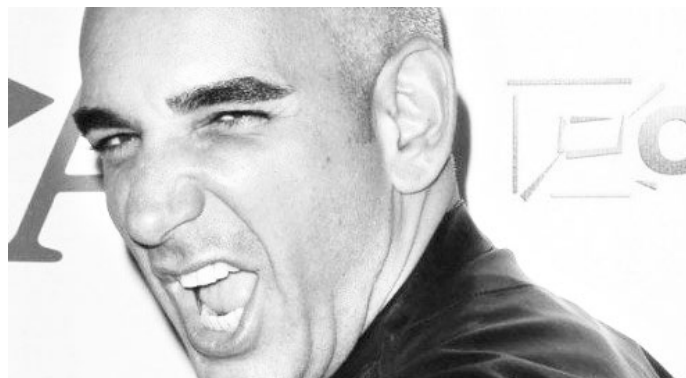
ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η Κόκα Κόλα πάει με όλα

Ο Άλκης Δαυίδ συνελήφθη στα μέσα Μαΐου 2019 στην Καραϊβική, με κόστος \$1,3 εκατ. στο ιδιωτικό του τζετ!

Ο Ελληνοκύπριος μεγιστάνας Άλκης Δαυίδ αποχώρησε από τον Άγιο Χριστόφορο την Τρίτη, μία μέρα αφότου συνελήφθη με την κατηγορία ότι εισήγαγε παράνομα στο νησιωτικό κράτος φυτά κάνναβης αξίας 1,3 εκατομμυρίων δολαρίων, καταβάλλοντας εγγύηση ύψους 300.000 δολαρίων.

Ο Άλκης Δαυίδ είναι μέλος της πασίγνωστης οικογένειας Λεβέντη-Δαυίδ, γιος του Γιώργου Δαυίδ (μέλος του Δ. Σ. του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη, της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής, του ΕΛΙΑΜΕΠ και του Κέντρου για τη Δημοκρατία στα Βαλκάνια καθώς και πρόεδρος του αγγλόφωνου σχολείου Campion στην Αθήνα, Άρχων Μαϊστωρ του Οικουμενικού Πατριαρχείου και αντιπρόεδρος της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας Παναγία η Παμμακάριστος!) Η οικογένεια εμπορεύεται το δημοφιλές αναψυκτικό κόκα κόλα σε πάνω από 28 χώρες, και τα τελευταία χρόνια έκλεισε το εργοστάσιο της Θεσσαλονίκης μεταφέροντας την παραγωγή στη Βουλγαρία. Η προσωπική περιουσία του, που αγγίζει τα 2 δισ. λίρες Μεγάλης Βρετανίας, τον κατατάσσει ανάμεσα στους πλουσιότερους Ελληνοκύπριους στον κόσμο. Το κατηγορητήριο που αντιμετωπίζει ο επιχειρηματίας είναι βαρύ και περιλαμβάνει τα αδικήματα της κατοχής ναρκωτικών με την πρόθεση πώλησης και την εισαγωγή παράνομων ουσιών στον Άγιο Χριστόφορο και Νέβις.

Ο Δαυίδ, ο οποίος ταξίδευσε πρόσφατα στη χώρα μαζί με τον συνεργάτη του Τσέις Έργκεν και τον ηθοποιό Τζόναθαν Ρις Μέγιερς, επιμένει ότι η μεταφορά των 5.000 φυτών κάνναβης με το ιδιωτικό του τζετ στο νησί του Αγίου Χριστοφόρου ήταν καθ' όλα νόμιμη και εντάσσεται στο σχέδιό του να ανοίξει νόμιμες επιχειρήσεις κάνναβης στην περιοχή. Το τεράστιο φορτίο των κλωνοποιημένων φυτών κάνναβης και σπόρων κατασχέθηκε από την αστυνομία του Αγίου Χριστοφόρου ως αποδεικτικό στοιχείο.

Μιλώντας αποκλειστικά στην *Daily Mail* μετά την απόφαση του δικαστηρίου, ο Δαυίδ εξέφρασε την αγάπη του για το νησί, η οποία δεν άλλαξε παρά την πρόσφατη περιπέτειά του με τον νόμο. «Υπάρχουν πολύ συναρπαστικά σχέδια για επενδύσεις και για τη μεταμόρφωση της περιοχής με νέες φυτείες. Θα επιδιώξω την υλοποίησή τους με όλα τα μέσα που έχω στη διάθεσή μου. Αυτήν την εβδομάδα ζήσαμε πολλές τρελές και έντονες στιγμές. Θέλω να αφήσω πίσω μου αυτά τα επεισόδια, στο πνεύμα της αγάπης

και της συμφιλίωσης. Θέλω να βοηθήσω αυτό το ξεχωριστό νησί. Η ανεργία των νέων είναι σε πολύ υψηλά επίπεδα και υπάρχει η ευκαιρία να δοθεί μια σημαντική ώθηση στην περιοχή. Θέλω να κάνω θετικά πράγματα για αυτό το όμορφο νησί. Αγαπώ τον Άγιο Χριστόφορο και τους ανθρώπους του. Στο κοντινό μέλλον θα καλλιεργούμε μαζί χιλιάδες στρέμματα αυτών των ξεχωριστών φυτών».

Είναι γνωστό ότι μια σειρά μεγάλων εταιρειών καταναλωτικών αγαθών έχουν στρέψει την προσοχή τους στον κλάδο της κάνναβης, καθώς η αποποινικοποίησή της εξαπλώνεται στη βόρεια Αμερική και τη δυτική Ευρώπη. Μεταξύ αυτών η μητρική **Coca Cola**, ο μεγαλύτερος παρασκευαστής αναψυκτικών στον κόσμο, έκανε διπραγματεύσεις με την καναδική **Aurora** για τη δημιουργία αναψυκτικών. Τελικά, μήπως οι «ελευθεριακοί» υποστηρικτές της απελευθέρωσης της χρήσης κάνναβης θα έπρεπε να διεκδικήσουν αμοιβή από τις πολυεθνικές που θα καρπωθούν το αντίτιμο των φιλότιμων προσπαθειών τους;

ΠΑΥΛΟΣ ΤΟΥΜΑΝΙΔΗΣ 1963-2019

Ο φίλος μου ο Παύλος

Έφυγε ένας φίλος. Ένας ξεχωριστός φίλος και άνθρωπος. Συνάδελφος, φίλος κι αδερφός. Για τριάντα πέντε ολόκληρα χρόνια. Ο **Παύλος Τουμανίδης**.

Τι να πει κάποιος σε λίγες γραμμές για ένα τόσο ξεχωριστό άνθρωπο;

Δημοκράτης, μαχητής, αγωνιστής, πατριώτης και, πάνω απ' όλα... άνθρωπος. Περήφανος. Αντισυμβατικός, αντισυστημικός. Ένα κοφτερό μυαλό και μια δυνατή πένα.

Ο Παύλος ήταν διαφορετικός απ' τους άλλους. Άλλης κοπής συνδικαλιστής, δεν ήταν επαγγελματίας πολιτικός. Και ξεχώριζε για το δυνατό του μυαλό, την αναλυτική του σκέψη, τα θέλω του και τα πιστεύω του. Και για την αξιοπρέπεια και την ντομπροσύνη του.

Ευγενής, προσηνής, χαμογελαστός, αδέκαστος, έντιμος, πάντα στην πρώτη γραμμή, δίπλα στον συνάδελφο, στον κάθε εργαζόμενο.

Πολιτικό ον ο Παύλος. Μελετηρός, ψαγμένος, με λεβεντιά και χιούμορ. Διάβαζε, έγραφε, έτρεχε. Ακούραστος μέχρι την τελευταία ώρα.

Θυμάμαι τις ατέλειωτες συζητήσεις-διενέξεις μας, όταν τόσο έγκαιρα –μέσα της 10ετίας του '80– διέγινω τις πολιτικές μεταλλάξεις των φίλων και συντρόφων του. Πόσο αντιστάθηκε στην Ευρώπη των ομίλων και των τραπεζιτών, πόσο λαιώδης τον θλιβερό παρασιτικό εκσυγχρονισμό του Σημίτη, πόσο υποστήριζε τους αγώνες του κατά του ΝΑΤΟ, την αγάπη του για την Κύπρο μας, τον αγώνα των Παλαιστινίων.

Χωρίς ακρότητες, χωρίς κούφια λόγια, χωρίς ξύλινο λόγο, αλλά με μια πειθώ που γινόσουν αμέσως θιασώτης του. Γιατί ο Παύλος παρήγαγε πολιτικό λόγο. Το δείχνουν

οι παρεμβάσεις του, τα κείμενά του, όλη η αρθρογραφία του.

Ο Παύλος ήταν σημαία στον πατριωτικό χώρο. Γι' αυτό και αγαπήθηκε από όλους και έγινε «μήλο της έριδος». Και γι' αυτό καταξιώθηκε. Θα μπορούσε να 'ναι φτασμένος και φτιαγμένος. Όχι όμως, γιατί αυτά αντιπάλεψε.

Ανυπότακτος και ανυποχώρητος, είτε στο ΠΑΣΟΚ, είτε στο ΔΗΚΚΙ, είτε στην Αριστερά.

Θα μας λείψει ο Παύλος μας. Αυτός ο αισιόδοξος και με χιούμορ φίλος.

Τον θυμάμαι νύχτα, να κάνουμε βάρδια μαζί στο αεροδρόμιο, στην πρώτη γραμμή. Βάρδια ολάκερη. Για να δει τους φίλους του, τους συναδέλφους του, την πίστα.

Ξεχώριζε, φίλε. Ζούσες τις καθημερινές χαρές, μας έδινες κουράγιο, μας έφερνες νέα, πάλευες για τα προβλήματά μας.

Ο διάλογος μαζί σου ήταν απόλαυση και μάθημα μαζί. Ήσουν τόσο αυθεντικός. Τόσο αληθινός. Και συγχρόνως ζούσες κι ονειρευόσουν, το υπερβατικό, το ουτοπικό, το ανέφικτο, αυτό το διαφορετικό που πρέσβευες και ευαγγελιζόσουν, έναν διαφορετικό κόσμο με ισότητα και δικαιοσύνη.

Έζησες μέρες πίκρας, πόνου και απογοήτευσης. Αλλά έζησες μια γεμάτη ζωή. Γιατί ήσουν άνετος, ειλικρινής, χορτασμένος και αγαπητός. Πηγή αναφοράς για φίλους και εχθρούς.

Το μυαλό δεν μπορεί να σταματήσει τις θύμισες, το μολύβι δεν σταματάει να γράφει.

Δεν μπορεί να ξεχαστεί ο Παύλος μας.

Γεια και χαρά σου, φίλε ΠΑΥΛΟ.

Διδύμιος

Ο φίλος σου ο Πασχάλης

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

www.enallaktikoradio.com

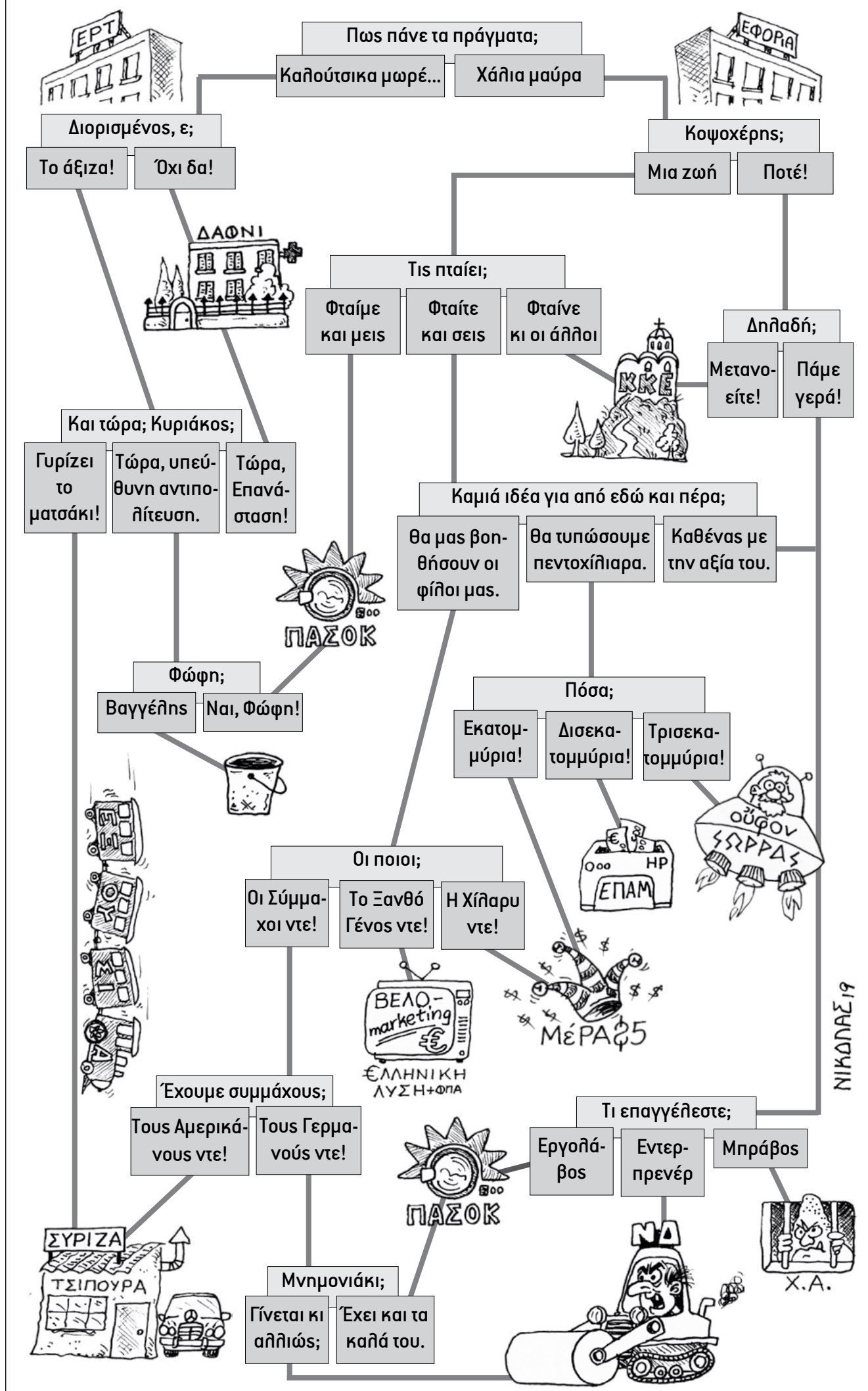
ακούμε εναλλακτικά!

Του Νικόλα Δημητριάδη

● Τα ασχοηίαστα...

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΜΕ ΛΥΜΕΝΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΖΩΝΑΡΙ

Η βράβευση Αντετοκούνμπο και οι ομηρικοί διαδικτυακοί καβγάδες που προκάλεσε

☞ Το ότι μπορεί να είναι κάποιος και Νιγηριανός και Έλληνας, Ελληνονιγηριανός δηλαδή, διαφεύγει από τη συζήτηση περί του Γιάννη Αντετοκούνμπο.

☞ Το ότι, επίσης, αυτό είναι εφικτό επειδή υπάρχουν υπαρκτές πολιτισμικές συγκλίσεις, π.χ., χριστιανός ορθόδοξος, και όχι γιατί έτσι το θέλει η ρηκή πολυπολιτισμικότητα του καιρού μας, επίσης.

☞ Το ότι η εθνική ταυτότητα μπορεί να είναι την ίδια στιγμή συμπαγής στον πυρήνα της, ευέλικτη στην περιφέρειά της, συνεκτική ωστόσο στα κεντρικά πολιτιστικά της στοιχεία, είναι κάτι που εξοργίζει αμφοτέρους εθνομηδενιστές & ανιεθνομηδενιστές: Οι πρώτοι θα καταγγείλουν ως φασιστική την έννοια της συμπαγούς εθνικής ταυτότητας, οι δεύτεροι ως εθνομηδενιστική την ευελιξία της.

☞ Το να πεις ότι, η επιτυχία του Γιάννη Αντετοκούνμπο, δεν συνεπάγεται αυτόματα ότι η χώρα μας έχει καθήκον να πολιτογραφήσει όλους τους πληθυσμούς που διήλθαν, και θα διέλθουν τη χώρα, εν μέσω της μεγαλύτερης μετακίνησης πληθυσμών στην ανθρώπινη ιστορία, ισοδυναμεί για κάποιους με σκάνδαλο. Το ίδιο είναι αν πεις ότι, η περίπτωση του Αντετοκούνμπο δεν δικαιώνει την στρατηγική των ανοιχτών συνόρων.

☞ Γενικά, φαίνεται να έχουν τρελαθεί όλοι: Άνθρωποι που βρίζουν 364 μέρες τον χρόνο πατριδα/θρησκεία/οικογένεια, αποθεώνουν κάποιον που τις εκθειάζει μόνο και μόνο επειδή ήταν μετανάστης και είναι μαύρος. Άλλους δεν τους γουστάρει που φοράει το εθνόσημο, πάλι γιατί είναι μαύρος. Υπάρχουν και εκείνοι που δεν τον συμπαθούν, γιατί ιθαγένεια του έδωσε ο Σαμαράς και μιλάει για πατρίδα, θρησκεία και οικογένεια (ενώ λόγω του χρώματος του δέρματός του έχει, ας πούμε, δικαίωμα να μιλάει μόνο για black power και Μαύρους Πάνθηρες).

☞ Υπάρχουν βέβαια και οι «παντός καιρού», που έσπευσαν να βάλουν τη φωτογραφία του σε διαδικτυακά προεκλογικά τρυκακία, θέλοντας να θέσουν το βραβείο πολυτιμότερου παίκτη που πήρε από το αμερικάνικο πρωτάθλημα καλαθοσφαίρισης στην υπηρεσία της τάδε ή της δείνα κομματικής σκοπιμότητας. Αυτοί, όπως και οι κατοσφίρες, θα επιβιώσουν ακόμα και ενός πυρηνικού ολοκαυτώματος.

☞ Όλα αυτά, ένας πολυκαβγάς σε πολύ έντονους τόνους, προκάλεσε η βράβευση του Ελληνονιγηριανού καλαθοσφαιριστή Γιάννη Αντετοκούνμπο. Απέδειξε έτσι, εκτός του ότι ο συγκεκριμένος έχει πολύ μέλλον μπροστά του και ιστορία να γράψει στα αμερικάνικα παρκέ, ότι είμαστε εδώ μια ωραία αηδούσα, ένα έθνος νευριασμένων που κυκλοφορούν με λυμένο το διαδικτυακό τους ζωνάρι και είναι ικανοί να μεταβάλουν σε διαμάχη για το φύλο των αγγέλων οτιδήποτε ξεπηδήσει από την επικαιρότητα. Το μόνο δικαίωμα που έχεις σε αυτό το Χάινγκερ Γκέιμ είναι όχι βέβαια να σιωπήσεις, αλλά να επιλέξεις τη διαμάχη που ταιριάζει: Γιατί θα μαλώσουμε σήμερα, για τον Γιάννη Αντετοκούνμπο ή για την Ντόμινο Πίτσα;

Εκλογικός και θεσμικός τραγέλαφος

Της Αγγελίνας Μεταξάτου*

Το πολιτικό σύστημα με μεγάλη καθυστέρηση άρχισε να ξηλώνεται σαν παλιό πλεκτό, αφήνοντας πίσω του ένα τεράστιο χάσμα ανάμεσα στις ανάγκες της χώρας, τις προσδοκίες και τις ικανότητες των πολιτών από τη μία, και του καθεστώτος από την άλλη. Η Ελλάδα έχει θεσμικό πλαίσιο αυταρχικό και απηρχαιωμένο όσο καμιά άλλη χώρα της περιοχής. Ενδεικτικό είναι ότι η Αλβανία, η Αίγυπτος, η Τουρκία, η Κιργιζία, η Ουγκάντα, τα Σκόπια, η Αυστρία, Γερμανία, Γαλλία κ.α., έχουν Συνταγματικό Δικαστήριο. Εμείς, όχι. Τα Σκόπια έκαναν δημοψήφισμα για μια διεθνή συνθήκη (των Πρεσπών), εμείς όχι.

Η κυβέρνηση της χώρας είναι τυραννικής θεσμικής θωράκισης και το Σύνταγμα μας (Σ.Ε.) στερεί από τον πολίτη κάθε δημοκρατικό μέσο ελέγχου της εξουσίας. Σύμφωνα με το άρθρο 120 του Σ.Ε.: «Ο σεβασμός στο Σύνταγμα και τους νόμους που συμφωνούν με αυτό (!) και η αφοσίωση στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία αποτελούν θεμελιώδη υποχρέωση όλων των Ελλήνων. Ο σφετερισμός, με οποιονδήποτε τρόπο, της λαϊκής κυριαρχίας και των εξουσιών που απορρέουν από αυτή διώκεται μόλις αποκατασταθεί η νόμιμη εξουσία, οπότε αρχίζει και η παραγραφή του εγκλήματος. Η τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων, που δικαιούνται και υποχρεούνται να αντιστέκονται με κάθε μέσο (!) εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει με τη βία».

Το μόνον που αναφέρει σαφώς το άρθρο είναι η έναρξη της παραγραφής για τους προδότες και με αντιδιαστολή υπαινίσσεται την ύπαρξη νόμων που δεν συμφωνούν με το Σύνταγμα. Μόνον την παραγραφή του προδότη προσδιορίζει σαφώς το Σύνταγμα «αρχίζει η παραγραφή...». Τα μέσα (ανάκληση αιρετών, Συνταγματικό Δικαστήριο, δημοψηφίσματα, κ.λπ.), καθώς κι οι δημοκρατικοί - ειρηνικοί τρόποι ακύρωσης των αντισυνταγματικών νόμων και επαίσχυντων συνθηκών (Πρέσπες, μνημόνια, κλπ)

Όλα τα ΜΜΕ (ακόμα και τα μικροκάναλα μαζί με κόμματα διαφημίζουν θαυματουργές κεραλοιφές, χειρόγραφα του Χριστού) μπορούν να επηρεάζουν σημαντικά τους ψηφοφόρους. Σε επίπεδο κομματικού εγχώριου συστήματος η στρατηγική του διαφημιζόμενου προϊόντος (του πολιτικού-υποψηφίου) έχει πάρει επιστημονικές διαστάσεις τεράστιες με αποτέλεσμα η προπαγάνδα, η αφίσα και το lifestyle να πείθουν και να κυβερνούν.

είναι έωλο ευχολόγιο, με κάποια αίσθηση χιούμορ πρέπει να το παραδεχτούμε.

Παρόλα αυτά το Σύνταγμα μας είναι πολύ φλύαρο. Π.χ. στο άρθρο 15 μιλάει ακόμα και για τη φωνογραφία, ενώ πουθενά δεν προβλέπει κάτι για τα δημοκρατικά μέσα για την επιβολή της νομιμότητας και την προάσπιση του δημόσιου και εθνικού συμφέροντος από την κοινωνία. Ως θεσμός, δεν προβλέπεται η ανακλητότητα, ούτε καν για τους δημάρχους, πολλώ μάλλον για τους βουλευτές. Ο πολίτης, ως εντολέας των βουλευτών - αντιπροσώπων του, είναι ανύπαρκτος για το Σύνταγμα μας.

Για να προφασίζεται ότι δεν είναι τυραννικό, το καθεστώς κάνει (όποτε θέλει) εκλογές. Μια στιγμιαία έκφραση λαϊκής βούλησης διά της «εν λευκώ» αντιπροσώπευσης και μετά, τέσσερα χρόνια αδιαφανούς διακυβέρνησης την οποία ο πολίτης παρακολουθεί από τις κερκίδες...

Κορυφαία διαδικασία στον κοινοβουλευτισμό μάς λένε ότι είναι η εκλογική διαδικασία. Όπως την έχουν εγκαθιδρύσει κόμματα και κυκλώματα, είναι βασισμένη στην άσκοπη σπατάλη χρόνου, χρήματος και προσπάθειας με στόχο την εξαπάτηση του πολίτη, πάνω σ' ένα παιχνίδι πολιτικών εντυπώσεων. Με το πλούσιο μπόνους βουλευτών κερδίζεται η εξουσία, όχι με βάση την εμπιστοσύνη των συμπολιτών του, την εκτίμησή τους, τη συγκατάθεση και προ-

τίμησή τους για το πολιτικό του πρόγραμμα και το κοινωνικό του όραμα.

Οι διορισμοί τακτικών και αναπληρωματικών δικαστικών αντιπροσώπων είναι περισσότεροι από κάθε άλλη φορά καθώς πλησιάζουν τις 45.000. Οι δικηγόροι κατάφεραν, οι εκλογικές αποζημιώσεις να είναι αυξημένες κατά 30% στις εκλογές αυτές, παρ' όλο ότι ελήφθη μέριμνα για τη μείωση του φόρτου εργασίας των δικαστικών αντιπροσώπων την ημέρα των εκλογών. Αυτό διότι, για πρώτη φορά (!) αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο έτοιμες φόρμες με τα ονόματα των κομμάτων, των συνδυασμών και των υποψηφίων τους, οι οποίες είχαν την ίδια γραμμογράφηση με τα βιβλία των εκλογών, ώστε θα μπορούσαν να συμπληρωθούν έγκυρα από τους δικαστικούς αντιπροσώπους. Επί τόσα χρόνια, δεν γινόταν κάτι τέτοιο.

Οι εκλογές έχουν σαν στόχο να δοθεί ρόλος και στα κομματικά επιτελεία για να χειραγωγηθεί η λαϊκή εντολή. Η οργάνωσή τους απαιτεί τεράστιο αριθμό ατόμων για τη στελέχωση των εκλογικών τμημάτων, τόνους χαρτί και έξοδα για εκτυπώσεις των καταστάσεων και ψηφοδελτίων και αποκλείει όσους δεν ζουν κοντά στο τμήμα που ψηφίζουν (εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες που μετοίκησαν), έχουν κινητικά προβλήματα ή είναι ασθενείς εκείνη την ημέρα. Το ξεκαθάρισμα των εκλογικών καταλόγων και η ψήφος στους αποδήμους εκκρε-

μούν ακόμη.... Τα τελικά αποτελέσματα κάνουν μέρες να ανακοινωθούν, οι σάκοι με τα ψηφοδέλτια πάνε κι έρχονται, μετρώνται και ξαναμετρώνται με το χέρι και ο έλεγχος της εκλογικής διαδικασίας καθίσταται αδύνατος για μικρούς και νέους σχηματισμούς. Η συμμετοχή στις εκλογές είναι πολύ δαπανηρή για τους νέους υποψηφίους, απαιτεί επιρροή στα ΜΜΕ για προβολή και διαφήμιση και αυτό στηρίζει την οικογενειοκρατία, την κομματοκρατία και τη διαφθορά.

Οι εκλογές δεν σέβονται τις αρχές της δημοκρατίας: της ισηγορίας, ισονομίας και ισοκρατίας, αλλά και της ανεμπόδιστης συμμετοχής των πολιτών. Η χρηματοδότηση του πρώτου κόμματος, με το τεράστιο μπόνους 50 βουλευτών, καταργεί την ισοκρατία βάνουσα. Η απλή αναλογική θα αποτελέσει ίσως μια θετική αλλαγή, αν και ήρθε πολύ αργά, σε καθεστώς πλήρους υποτέλειας. Η απλή αναλογική δυσφημείται από τη ΝΔ πριν ακόμα εφαρμοστεί, αν εφαρμοστεί τελικά.

Τα ΜΜΕ που είναι ιδιοκτησία ισχυρών επιχειρηματιών αποκλείουν τους μη ισχυρούς και δίνουν τον λόγο μόνον στα συστημικά κόμματα με ισχύ και χρήμα. Οι νέοι και οι μη συστημικοί συνδυασμοί δεν μπορούν να προβάλουν τις αξίες και τις θέσεις τους στους ψηφοφόρους. Η οικονομική κρίση και η ανεργία περιθωριοποιούν το άτομο και το κάνουν ευάλωτο σε εξαγορά με επιδόματα ή παροχές προεκλογικές.

Στις πρόσφατες εκλογές φάνηκε ότι όλα τα ΜΜΕ (ακόμα και τα μικροκάναλα μαζί με κόμματα διαφημίζουν θαυματουργές κεραλοιφές, χειρόγραφα του Χριστού) μπορούν να επηρεάζουν σημαντικά τους ψηφοφόρους. Σε επίπεδο κομματικού εγχώριου συστήματος η στρατηγική του διαφημιζόμενου προϊόντος (του πολιτικού-υποψηφίου) έχει πάρει επιστημονικές διαστάσεις τεράστιες με αποτέλεσμα η προπαγάνδα, η αφίσα και το lifestyle να πείθουν και να κυβερνούν. Λόγος κούφιος, αλλά απατηλά παρήγορος, και παραμυθένιες εικόνες, ψηφίζονται σωρηδόν.

Η εξουσία στον 21° αιώνα ταυτίζεται με την ισχύ του λόμπινγκ και του χρήματος. Το lifestyle πείθει, π.χ. το DIEM25, ένα ολιγαρχικό λόμπι που φιλοδοξεί να γίνει κόμμα με τυχοδιωκτικό και τζογαδόρικο τρόπο και λόγο, πάτωσε στη Γερμανία, αλλά όχι εδώ.

Η επανεμφάνιση του αποτυχημένου πρώην υπουργού Yanis Varoufakis είναι ένα νέο προϊόν για αφελείς που πλασάρεται για να φέρει το «νέο και ριζοσπαστικό» στην πολιτική σκηνή, που είναι πιο επικίνδυνο από το παλιό. Το παλιό που ο ίδιος άλλωστε υπηρέτησε και ύμνησε, οι κολακείες του Yanis στον Σόιμπλε και τον Τσίπρα είναι αξέχαστες. Οι επιπτώσεις της υπουργικής του οπερέτας (βαρουφακιάδας) ολέθριες για τη χώρα. Παρ' όλα αυτά μια πλούσια διαφημιστική καμπάνια, παρὰ το ασυνάρτητο πρόγραμμα, του εξασφάλισαν στην Ελλάδα ένα καλό ποσοστό και παρ' όλη την ασυλία του ευρωβουλευτή που την επιζητά για τα τερατώδη λάθη του κατά την ύποπτη και επιζήμια υπουργική του διαπραγμάτευση. Καμιά συστολή και υπευθυνότητα, καμιά ενοχή εκ μέρους του, ρηχή μνήμη και κρίση για τους ψηφοφόρους του.

Συνεπώς, τα περιθώρια για την ανανέωση του πολιτικού προσωπικού και η ανατροπή του καθεστώτος διακυβέρνησης είναι περιορισμένα χωρίς ριζικό εκδημοκρατισμό του Συντάγματος και της εκλογικής διαδικασίας, δύο κρίσιμα θέματα που δεν αναδεικνύει κανένα κόμμα.

* Δρ. Επιστήμης της Θάλασσας

Το ελληνικό εθνικό κράτος στο πλαίσιο της Ε.Ε. Εξελίξεις και Προοπτικές

Εισαγωγική ομιλία του Ιωάννη Σ. Λάμπρου στην εκδήλωση που διοργάνωσαν το το Κίνημα Άρδην και το Ινστιτούτο Συντηρητικής Πολιτικής 5 Ιουνίου 2019.

Καλώς ήλθατε στην εκδήλωση με θέμα «Το ελληνικό εθνικό κράτος στο πλαίσιο της Ε.Ε. Εξελίξεις και Προοπτικές» που συνδιοργανώνουν το ΑΡΔΗΝ και το Ινστιτούτο Συντηρητικής Πολιτικής. Η εν λόγω θεματική είναι επίκαιρη λόγω των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αλλά ταυτόχρονα πρόκειται για μια προβληματική διαχρονικά παρούσα από την πρώτη στιγμή εισόδου της χώρας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Πιο συγκεκριμένα σε σχέση με τις ευρωεκλογές η πτώση των δύο μεγαλύτερων ομάδων στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, Χριστιανοδημοκρατών και Σοσιαλιστών, με την παράλληλη άνοδο Φιλελευθέρων, Πρασίνων και κομμάτων της Ριζοσπαστικής Δεξιάς/ Ακροδεξιάς κατέστησε τον ευρωπαϊκό χώρο πιο σύνθετο περιπλεγμένος, παράλληλα, και την προσπάθεια της ελληνικής κυβερνήσεως να βρει συνολικές λύσεις για μια σειρά από θέματα που την αφορούν από την οικονομική διακυβέρνηση, μέχρι τις σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας και την ενταξιακή προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων. Μάλιστα οι τελευταίες εξελίξεις και στο εσωτερικό της Γερμανίας με τα εκλογικά αποτελέσματα και την αποχώρηση της επικεφαλής των Σοσιαλιστών Andrea Nahles εμπεδώνουν την ρευστή εικόνα.

Παράλληλα, η συμμετοχή, μετά από αρκετές εκλογές συνεχούς πτώσης παρουσιάζει άνοδο, λίγο πάνω από 50% ενώ το 2014 ήταν μόλις 42.6%. Και τα θέματα που κυριαρχούν στην κοινή γνώμη όλων ανεξαιρέτως των χωρών όπως η ασφάλεια, οι προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές, νόμιμες και παράνομες και η οικονομία καθιστούν σε ένα σημαντικό βαθμό, την εθνική ατζέντα σε ευρωπαϊκή.

Αναφορικά με την ευρύτερη θέση της Ελλάδας απέναντι στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, η μετοχή της χώρας στο ευρωενοσιακό εγχείρημα προσεγγίζεται από πολλούς στη χώρα μας με σωτηριολογικούς και μεταφυσικούς όρους πα-

ρεμποδίζοντας με αυτόν τον τρόπο την κριτική αποτίμηση, με όρους εθνικού συμφέροντος, της παρουσίας της Ελλάδας στη διεργασία ευρωπαϊκής ενοποίησης. Παράλληλα, η εν λόγω νοοτροπία φαίνεται να καθιστά περιττή την προσπάθεια απόκτησης αυτοδύναμης ισχύος αφού, σύμφωνα με τη συμβατική σκέψη, ως μέλος της Ε.Ε., πρέπει να κινούμαστε πάντα σε κοινοτικό πλαίσιο.

Αυτό στερεί από τη χώρα ευκαιρίες δράσης και ενίσχυσης ερεισμάτων στον ευρύτερο ιστορικό χώρο του Ελληνισμού αφού ακόμα και σε αυτές τις περιοχές η Ελλάς καλείται να ευθυγραμμιστεί με τα κοινοτικά ή δυτικά συμφέροντα θέτοντας σε δεύτερη μοίρα τα δικά της. Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα: Πρώτον, τον Οκτώβριο του 2018 ο Αμερικανός πρόεδρος κ. Πάιι επέπληξε τον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου Έβρου Χαράλαμπο Τοψίδη για την αδελφοποίηση του με το αντίστοιχο της Συμφερούπολης στην Κριμαία, συμφωνία που είχε λάβει χώρα το 2016, δύο χρόνια μετά την ενσωμάτωση της Κριμαίας στην Ρωσική Ομοσπονδία. Η Ουάσιγκτον και το σύνολο των δυτικών χωρών δεν θεωρούν νόμιμη τη ενέργεια αυτή αλλά η αμερικανική πλευρά όφειλε να γνωρίζει την διαχρονική ελληνική παρουσία στην περιοχή και να αναγνωρίζει ως θεμιτό το συμφέρον των Αθηνών να διατηρηθούν οι δεσμοί με συμπαγείς ελληνικούς πληθυσμούς του εξωτερικού. Ως αν η Κριμαία να μην εντάσσεται στον γεωγραφικό περίγυρο στον οποίο ο Ελληνισμός είχε πληθυσμιακή, θρησκευτική, πολιτιστική και εμπορική παρουσία χιλιάδες χρόνια, ωσάν να πρόκειται για μια αδιάφορη περιοχή για τον Ελληνισμό σαν την Ουιγανδία ή τη Λυβύκη.

Δεύτερον, σύμμαχοι και εταίροι σε ΕΕ και NATO προσπαθούν να κατευνάσουν τις τουρκικές, αλβανικές και σκοπιανές ορέξεις εις βάρος των Αθηνών. Κουραστική και μονότονη η προτροπή προς την Αθήνα να διευκολύνει την ευρωπαϊκή προοπτική Αλβανίας και Σκοπίων και να μην θέτει τα διμερή προβλήματα με τις χώρες αυ-

τές ως πρόσκομμα στην διαδικασία ένταξης σε ΕΕ και NATO. Παρόμοια αντιμετώπιση με τις προενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας για την ΕΕ. Η Αθήνα καλείται να καταβάλλει το κόστος εξευρωπαϊσμού Σκοπίων, Τυράνων και Άγκυρας χάριν ευρύτερων συμμαχικών συμφερόντων, μεταξύ άλλων, τη σύμπτυξη ανθρωπικού μετώπου. Μην αντιδρώντας, όμως, η Αθήνα στις αναθεωρητικές αξιώσεις των τριών γειτονικών κρατών με την άρνηση συνέχισης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων στους ευρωπαϊκούς θεσμούς αλλά αντίθετα με τη στήριξη των υποψηφιοτήτων τους, στα μάτια τρίτων φαίνεται να εκλαμβάνει τις πολιτικές αυτές ως θεμιτές αξιώσεις που μέσω διαλόγου και με την προοπτική της ένταξης θα επιλυθούν. Εντός του παραπάνω πλαισίου η συμμετοχή της Ελλάδας στους ευρωπαϊκούς θεσμούς αντί για πολλαπλασιαστής ισχύος καταλήγει να είναι ασφυκτικός μοχλός πίεσης αποδοχής αυθαίρετων ισχυρισμών γειτονικών κρατών.

Ίσως η μονοσήμαντη αυτή προσέγγιση στη συμμετοχή της χώρας στους ευρωπαϊκούς θεσμούς βρίσκει, από κάποιους, νομιμοποίηση και λογική εξήγηση από μια συγκεκριμένη ανάγνωση της ελληνικής ιστορίας θεμέλιος λίθος της οποίας είναι η Ναυμαχία του Ναβαρίνου και η άποψη πως «μας απελευθέρωσαν οι ξένοι» μια ανιστόρητη θέση, η οποία συνειδητά υποτιμά τις θυσίες και την αποφασιστικότητα των εξεγερμένων Ελλήνων. Εφόσον, λοιπόν σύμφωνα με την παραπάνω άποψη «μας ελευθέρωσαν οι ξένοι» η Ελλάς δεν θα πρέπει να διαφοροποιείται από αυτούς, και όπως είδαμε παραπάνω, οφείλει να θέτει σε δεύτερη μοίρα δικά της εθνικά συμφέροντα, θεμιτά συμφέροντα χάριν ευρύτερων συμμαχικών προτεραιοτήτων.

Χαρακτηριστική, ίσως, της πιο πάνω νοοτροπίας συνιστά η κίνηση του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης, τον περασμένο Νοέμβριο, στο πλαίσιο της κατάθεσης προτάσεων για την αναθεώρηση του συνταγματικού χάρτη της χώρας να υποβάλει πρόταση διασφάλισης του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της χώρας στο άρθρο 2 του Συντάγματος.

Οι σημερινοί μας ομιλητές είναι

ο καθ. Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Ομάδων Συμφερόντων στο Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου. κ. **Κων/τίνος Λάβδας**. Ο κ. Λάβδας έχει πραγματοποιήσει σπουδές στην πολιτική και διοικητική επιστήμη καθώς και στις διεθνείς σχέσεις στην Ελλάδα, στο Ηνωμένο Βασίλειο (Manchester) και στις ΗΠΑ (MIT). Έχει διδάξει σε πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου και των ΗΠΑ στην Έδρα Ελληνικών και Ευρωπαϊκών Σπουδών «Κωνσταντίνος Καραμανλής» στο Fletcher School of Law and Diplomacy της Μασαχουσέτης, στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Παν. της Κρήτης όπου διέτελε Κοσμήτορας και Αντιπρύτανης, αλλά και στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Στα ερευνητικά και διδακτικά ενδιαφέροντα του περιλαμβάνονται η ευρωπαϊκή και η ελληνική πολιτική, η συγκριτική ανάλυση των οργανωμένων συμφερόντων και η εφαρμοσμένη πολιτική θεωρία.

Τον κ. **Καραμπελιά** δεν θα τον παρουσιάσω μέσα στο σπίτι του απλά θα ήθελα να κάνω ένα μικρό σχόλιο. Ύστερα από την πτώση της δικτατορίας και με την προοπτική ένταξης στην ΕΕ η Ελληνική Δεξιά θα όφειλε να ενσκήψει με τρόπο σοβαρό και υπεύθυνο στην ταυτότητα μας και να προσπαθήσει να επικαιροποιήσει στοιχεία της παράδοσής μας ώστε κοινωνία και λαός να μπορέσουν επί ίσοις όροις να μετασχηματιστούν στην ενοποιητική διαδικασία. Τούτο δε επιβλήθηκε επι περαιτέρω από την πτώση του κομμουνιστικού

στρατοπέδου και την αλλαγή του πολιτικού χάρτη σε περιοχές όπου ο Ελληνισμός είχε διαχρονική ιστορική παρουσία. Δεν υπήρξε καμία προσπάθεια να χαραχτεί μια Υψηλή Στρατηγική Επιβίωσης του Ελληνισμού που θα συμπεριλαμβανόταν τα δύο ελληνικά κράτη, τη συμμετοχή μας στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, τη Διασπορά, τις ιστορικές μας παροικίες, τα ελληνογενή πατριαρχεία, τους Φιλέλληνες σε ολόκληρο τον κόσμο. Παντελής έλλειψη μέριμνας για την ανάδυση μιας γεωπολιτικής ταυτότητας του Ελληνισμού.

Είδαμε αντίθετα το πολιτικό προσωπικό της χώρας να αποδέχεται σε μεγάλο βαθμό τις προτεραιότητες των συμμάχων και εταίρων μας. Αυτό σε συνδυασμό με τη δημογραφική κάμψη και τον οικονομικό παρασιτισμό έθεσε σοβαρά ζητήματα ως αυτόνομου δρώντος έθνους και αν ήταν μέλος της ΕΕ και του NATO όπως καυχώμασταν για δεκαετίες. Το κενό αυτό λοιπόν σε σημαντικό βαθμό πληρώθηκε από την προσπάθεια του Γ. Καραμπελιά και του ΑΡΔΗΝ όπου με εκατοντάδες εκδηλώσεις και εκδόσεις προσέφεραν στην εθνική αυτογνωσία των Ελλήνων. Ένα πεδίο θεωρητικά προνομιακό για μια δεξιά παράταξη, η οποία προτίμησε, όμως, να ασχοληθεί με πιο επιφανειακά πράγματα. Συνεπώς έστω και ο κ. Καραμπελιάς δεν προέρχεται από τον χώρο της Δεξιάς, πολλοί που ανήκουν στο χώρο αυτό αισθάνονται πολύ άνετα με το έργο του ιδίου αλλά και με το ΑΡΔΗΝ.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Η Κύπρος στη μέγκεν της Τουρκίας

Η υφαλοκρηπίδα, ο Ερντογάν, η Βρετανία, τα Βαρώσια και το εσωτερικό μέτωπο

Του Αλέκου Μιχαηλίδη

σία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η προσπάθεια επιβολής κυρώσεων είναι πολυμέτωπη και δύσκολη, καθώς οι Ευρωπαίοι εταίροι δεν τιμωρούν την Τουρκία τόσο εύκολα όσο τη Ρωσία ή, ας πούμε, τη Βενεζουέλα.

Στην πραγματικότητα, η λήψη μέτρων από την ΕΕ, μετά τη φραστική αλληλεγγύη που επέδειξε η Σύνοδος Κορυφής της προηγούμενης εβδομάδας, φαίνεται να είναι πολύχρονη διαδικασία και, δυστυχώς, η Κύπρος δεν έχει χρόνο. Μπροστά στη σοβαρότερη κρίση μετά την εισβολή του 1974, το νησί βρίσκεται υπό ασφυκτικό κλοιό και η διέξοδος μοιάζει αβέβαιη και σκοτεινή.

Κι αυτό, διότι πέραν της Τουρκίας και των πειρατικών πρακτικών της, η Κύπρος έχει να αντιμετωπίσει τον περιβόητο βρετανικό δάκτυλο. Όπως έγινε γνωστό, Βρετανία και Τουρκία προσπάθησαν παρασκηνιακά να επιβάλουν «non paper» στα κράτη-μέλη της ΕΕ, καλώντας τα να μείνουν αμέτοχα στις παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου και του δικαίου της θάλασσας στην κυπριακή υφαλοκρηπίδα/ΑΟΖ. Μια υπό κατάρρευση Βρετανία επιχειρεί να εξυπηρετήσει ξανά την Άγκυρα εις βάρος της Λευκωσίας και ουδείς τολμάει να ψελλίσει το αληθές.

Μέσα σ' όλα αυτά, το εσωτερικό μέτωπο της Κύπρου μοιάζει ναρκοθετημένο. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης αμφισβητείται από τη λεγόμενη αντιπολίτευση, το ΑΚΕΛ, όχι επειδή με την ενδοτική πολιτική των τελευταίων έντεκα ετών (Χριστόφιας-Αναστασιάδης) η Τουρκία έφθασε μέχρι τη... Λεμεσό, μα γιατί δεν πείθει ότι θέλει τάχα επανέναρξη των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό. Το ΑΚΕΛ, λοιπόν, την ώρα που η Τουρκία διενεργεί θαλάσσια εισβολή και οι Τουρκοκύπριοι «εταίροι» μας διατηρούν απαράδεκτες αξιώσεις για κοινή επιτροπή φυσικού αερίου πριν τη λύση –σάμπως και είναι αναγνωρισμένο κράτος–, θέλει να καθίσουμε στο τραπέζι των συνομιλιών.

Το «παιχνίδι» που λέγεται άνοιγμα των Βαρωσίων

Μ' αυτά και μ' εκείνα, την τελευταία εβδομάδα το κατοχικό καθεστώς επανέφερε στη συζήτηση το άνοιγμα της περικόλειστης πόλης των Βαρωσίων στην Αμμόχωστο. Με σαφή πρόθεση για εποικισμό της πόλης-φάντασμα, οι Τουρκοκύπριοι –με πρώτο βιολί τον «ΥΠΕΞ» Κουντρέτ Οζεράι, εν δυνάμει διάδοχο του Ακιντζί και κατοχικό ηγέτη– ανακοίνωσαν ότι εμπειρογνώμονες θα μελετήσουν τις περιουσίες και θα εκπονήσουν σχέδιο για άνοιγμα, καλώντας τους Ελληνοκύπριους να ζήσουν υπό «τουρκοκυπριακή διοίκηση». Είναι προφανές πως πρόκειται για προσπάθεια επιβολής νέων τετελεσμένων, μετά τη θάλασσα και στη στεριά, ώστε να κλείσει το Κυπριακό με μια ημιδιχοτόμηση, η οποία θα καθιστά την Τουρκία κυρίαρχη στον βορρά και συγκυρίαρχη στον νότο.

Τι κάνουν Αθήνα και Λευκωσία;

Προφανώς, δεν έγιναν όσα έπρεπε. Αθήνα και Λευκωσία τρέχουν να προλάβουν τις εξελίξεις και –πέραν της προσπάθειας μερικών ανθρώπων– να κερδίσουν μερικές ανακοινώσεις. Τα πράγματα είναι πολύ σοβαρά και, δυστυχώς, η μόνιμη σταθερά της τουρκικής προκλητικότητας επί γης, αέρα και θάλασσας, δεν κινητοποιεί τις ηγεσίες μας.

Η Κυπριακή Δημοκρατία δέχεται να ελπίζει σε κινητοποίηση των εταιρειών –είδαμε τι συνέβη με την ιταλική ENI στο οικόπεδο 3– και δεν προβαίνει σε ουσιαστικές αποτρεπτικές κινήσεις: Κλείσιμο οδοφραγμάτων, απομόνωση του ψευδοκράτους, επαναπροσδιορισμό της πολιτικής έναντι της Τουρκίας, τοποθέτησή της στο εδώλιο ως κατοχική δύναμη και αντιμετώπισή της σε όλα τα επίπεδα.

Η Αθήνα, δυστυχώς, αποδεικνύεται ξανά εκκωφαντικά απούσα. Ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας, που δήλωσε προχθές ότι η Ελλάδα έχει σχέδιο να αποτρέψει ενδεχόμενη τουρκική

κή γεώτρηση στο Καστελόριζο, απέφυγε (ούτε ο Αναστασιάδης θα το σκέφθηκε) να επισκεφθεί τη Λευκωσία και να συμμετάσχει σε μια πανεθνική διάσκεψη ή να στείλει μηνύματα διά της παρουσίας του εδώ. Δεν κινητοποίησε δε ούτε μια φρεγάτα του ελληνικού πολεμικού ναυτικού, έστω αποτρεπτικά, ό,τι και αν δηλώνει ο υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Κατρούγκαλος για την... ελληνική ΑΟΖ. Εδώ σημειώνεται και η αδυναμία ή η μη βούληση όλων των ελληνικών κυβερνήσεων να οριοθετήσουν υφαλοκρηπίδα/ΑΟΖ στα δυτικά της Κύπρου, αφήνοντας την Άγκυρα να αμφισβητεί τα κυριαρχικά δικαιώματα του νησιού.

Τι περιμένουμε;

Επί της ουσίας, δεν ιδρώνει το αυτί του Ταγίπ Ερντογάν. Διατηρεί ακόμα πιστούς συμμάχους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Τη Γερμανία, τη Βρετανία και άλλες χώρες, οι οποίες για εμπορικά ή μεταναστευτικά ζητήματα δεν θα συγκρουστούν με την Τουρκία για χατήρι του Αναστασιάδη και της Κύπρου. Οι πανηγυρισμοί, λοιπόν, για επιβολή κυρώσεων ή κάποιων μέτρων μπορούν να περιμένουν, καθώς κι η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι στα καλύτερά της, αφού ψάχνει διαδόχους του Γιουνκέρ, του Τουσκ και άλλων υψηλά ιστάμενων. Όσο η Λευκωσία, όμως, περιμένει από την ΕΕ να προφυλάξει τα δικά της θαλάσσια σύνορα και δεν προνοεί για ένα πανεθνικό σχέδιο αντίδρασης, ο Πορθητής και το Γιαβούζ θα τρυπήσουν, επιβάλλοντας διά θαλάσσης τετελεσμένα που δεν θα ανατρέπονται ούτε με την όποια λύση του Κυπριακού.

Επί της ουσίας, δεν ιδρώνει το αυτί του Ταγίπ Ερντογάν.

Διατηρεί ακόμα πιστούς συμμάχους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Τη Γερμανία, τη Βρετανία και άλλες χώρες, οι οποίες για εμπορικά ή μεταναστευτικά ζητήματα δεν θα συγκρουστούν με την Τουρκία για χατήρι του Αναστασιάδη και της Κύπρου. Οι πανηγυρισμοί, λοιπόν, για επιβολή κυρώσεων ή κάποιων μέτρων μπορούν να περιμένουν

Δεν είναι υπερβολή το ότι η Κύπρος βρίσκεται ενώπιον μιας νέας τουρκικής εισβολής. Αυτή τη φορά στη θάλασσα, η Τουρκία επιχειρεί να επιβάλει τετελεσμένα και να καταστήσει αμφισβητούμενη την κυπριακή υφαλοκρηπίδα/ΑΟΖ. Το γεωτρύπανο «Πορθητής» ξεκίνησε ήδη τις εργασίες για γεώτρηση, 36,6 ναυτικά μίλια δυτικά του Ακάμα, με το έτερο γεωτρύπανο, «Γιαβούζ», να πλησιάζει τον κόλπο της κατεχόμενης Καρπασίας και το σειсмоγραφικό «Μπαρμπάρος» να μη σταματά τις έρευνες στις νότιες και άλλες περιοχές, η Κύπρος, η Κυπριακή Δημοκρατία μάλλον, ψάχνει για αποκούμπια.

Επί τούτου, η (κυρίως) φραστική υποστήριξη των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ελλάδας και των ΗΠΑ, αν και δεν κατάφεραν να τρομάξουν τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, προσφέρουν πεδίο δράσης για την ηγε-

Ο Αττίλας ΙΙΙ προ των πυλών

Η αποστολή του «Πορθητή» και του γεωτρύπανου «Φατίχ» εντός της ΑΟΖ της Κύπρου, και ειδικότερα στα οικόπεδα 4 και 5 νότια της Πάφου, που δεν έχουν ακόμα αδειοδοτηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία, αντικειμενικά συνιστά τρίτη εισβολή του Αττίλα στη μαρτυρική Μεγαλόνησο.

Του Γεωργίου Παπασίμου

Τα ευχολόγια και οι ελπίδες, ότι δεν θα προχωρούσε η Άγκυρα, ανεξαρτήτως των τεχνικών της δυνατότητων, σε επιχείρηση γεώτρησης εντός της υφαλοκρηπίδας – ΑΟΖ της Κύπρου, αποδείχθηκαν έωλες. Το προσωποπαγές νεοθωμανικό καθεστώς Ερντογάν έχει ήδη «διαβεί τον Ρουβίκωνα ποταμό» ως προς τις επιθετικές ενέργειες στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου (περιοχή από τον 28° μεσημβρινό νότια της Ρόδου έως και τον 32° μεσημβρινό δυτικά της Ρόδου), με στόχο να λάβει ισχυρά ανταλλάγματα από τον διαφαινόμενο υπόγειο πλούτο της περιοχής.

Είναι ιστορικά αποδεδειγμένο ότι η Τουρκία, στις στιγμές αδυναμίας του Ελληνισμού, επιχειρεί επιθετικές παράνομες ενέργειες, εγκολπώνοντας εθνικά τμήματά του. Το 1974, αξιοποιώντας τον προδοτικό και ηλίθιο ρόλο της χούντας των συνταγματαρχών, εισέβαλε στο Νησί της Αφροδίτης χωρίς ουσιαστικά αντίσταση, κάνοντας, αντί για απόβαση, επιβίβαση !!!

Σήμερα, δέκα χρόνια μετά την ανηλεή μνημονιακή κηδεμονία και την πρόσδεση στα δεσμά των δανειστών για τα επόμενα ενενήντα χρόνια με υποθήκευση της δημόσιας περιουσίας, η Ελλάδα εμφανίζεται αποδυναμωμένη σε οικονομικό, πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο, αποτελώντας πάλι «ιδανικό θύμα» του τουρκικού πολιτικοστρατιωτικού κατεστημένου.

Η κατάσταση της παράλληλης οικονομικής χρεοκοπίας και της μείωσης της στρατιωτικής ισχύος της Ελλάδας αποτελεί μέγιστο κίνδυνο για τον Ελληνισμό. Ειδικότερα, το εξοπλιστικό χάσμα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας μεγεθύνεται συνεχώς και η ήδη ανατραπέια ισορροπία δυνάμεων αναμένεται να επιδεινωθεί τα επόμενα χρόνια, κυρίως στο ναυτικό και στην αεροπορία (τυχόν ανάπτυξη των S-400 στην Τουρκία θα της δώσει τη δυνατό-

τητα να ελέγχει όλο τον χώρο του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου). Ο λόγος γι' αυτό δεν είναι μόνο η οικονομική μας αδυναμία και η πρωτοφανής κακοδιαχείριση των στρατιωτικών κονδυλίων έως σήμερα, αλλά και η στρατηγική επένδυση της Τουρκίας στη δημιουργία μιας στιβαρής αμυντικής βιομηχανίας. Ενώ η Ελλάδα εισάγει σχεδόν το σύνολο των οπλικών συστημάτων της, η Τουρκία κατασκευάζει πλέον με δική της τεχνογνωσία περίπου το 70% των εξοπλισμών της, έχοντας μετατραπεί και σε εξαγωγική χώρα σύγχρονων τεχνολογικών οπλικών συστημάτων.

Για αυτό απαιτείται αμέσως η ενίσχυση της παραπαίουσας ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας, η ανακοπή της συνεχιζόμενης μείωσης της αποτρεπτικής δύναμης των ενόπλων δυνάμεων και η θεμελίωση ενός συνεκτικού σχεδίου αξιοποίησης σε στρατιωτικό επίπεδο του αρχιπελάγους του Αιγαίου, με σύγχρονα και έξυπνα όπλα, τα οποία πλέον δεν θα είναι προσαρμοσμένα στους ευρύτερους ναυτοϊκούς σχεδιασμούς, με βάση τους οποίους έως τώρα δομήθηκε ο ελληνικός στρατός. Ενώ ξοδεύτηκαν τερατώδη σε σχέση με τα μεγέθη της Ελλάδας ποσά, δεν μπόρεσε αυτή να δημιουργήσει εκείνο το ισχυρό στρατιωτικό εργαλείο, που θα απέτρεπε κάθε προσπάθεια προσβολής των νόμιμων δικαιωμάτων της στον άξονα Θράκης – Αιγαίου – Κύπρου – Ανατολικής Μεσογείου.

Από τις εξελίξεις αυτές συνάγεται ότι δεν υπήρξε όλα αυτά τα χρόνια από την πλευρά του Ελληνισμού σοβαρή και συνεκτική

προετοιμασία για την αντιμετώπιση των τουρκικών κινήσεων. Οι σπασμωδικές αντιδράσεις, με βασικό στοιχείο τον κατευνασμό, είναι πλέον προβλέψιμες και αδιάφορες από την τουρκική πλευρά. Χαρακτηριστικό στοιχείο αυτού αποτελεί το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν έχει καταθέσει στον Ο.Η.Ε. τις συντεταγμένες των εξωτερικών ορίων της ελληνικής υφαλοκρηπίδας για μην προκαλέσει τους Τούρκους. Την ίδια ώρα, όμως, η Τουρκία έχει καταθέσει χάρτες και συντεταγμένες, με τις οποίες, κατά πλήρη παράβαση του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, διεκδικεί τεράστιες θαλάσσιες περιοχές νότια και νοτιοανατολικά της γραμμής Καστελόριζο – Ρόδος – Κάρπαθος – Κάσος – Κρήτη.

Ενώ ο Ελληνισμός διέρχεται μία εκ των κρίσιμων ιστορικών στιγμών, εντυπωσιάζει το γεγονός της τρομακτικής αφασίας του πολιτικού προσωπικού εξουσίας, που περί άλλων τυρβάζει. Έτσι, από τον δημόσιο λόγο απουσιάζει οποιαδήποτε σοβαρή συζήτηση για την ανάγκη συγκρότησης ενός ρεαλιστικού και συνεκτικού δόγματος εθνικής αποτρεπτικής στρατηγικής. Αντίθετα, αυτό το πολιτικό προσωπικό είναι επιρρεπές στη δημιουργία εύκολων φαντασιώσεων περί ισχυρών συμμαχιών (ΗΠΑ, ΝΑΤΟ, Ισραήλ, Ευρώπη), που θα απέτρεπαν τη δήθεν απομονωμένη Τουρκία από επιθετικές ενέργειες. Για μια φορά ακόμα αποδείχθηκε ότι αυτές αποτελούν «κούφιο αέρα», αφού κανείς δεν πρόκειται να σώσει τη χώρα μας σε μια δύσκολη στιγμή, παρά μόνο η ίδια, εάν είναι έτοιμη.

Υπάρχουν όρια για την ηγεσία της ΝΔ;

Στην ανωτέρω φωτογραφία που ανήρτησε το ίδιο το τουρκικό προξενείο Κομοτηνής, βλέπουμε εικόνα από μια πολύ ενδιαφέρουσα «κοινωνική» εκδήλωση που έγινε έξω από την πόλη. Δέκα μόλις μέρες πριν τις βουλευτικές εκλογές της 7ης Ιουλίου, η εταιρεία ΥΑΚΑ ΙΚΕ του Λεβέντ Σαδίκ Αχμέτ παρέθεσε δείπνο όπου παρέστη ο ίδιος ο Τούρκος πρόξενος, έχοντας στα δεξιά του τον πρόεδρο της εταιρείας και στα αριστερά του τον υποψήφιο βουλευτή της ΝΔ Μουσταφά Κατρατζή. Στις παραδιπλανές θέσεις βλέπουμε την νυν και πρώην ηγεσία του μειονοτικού, αλτρωτικού κόμματος ΔΕΒ (ιδρυτής του οποίου ήταν ο πατέρας του Λεβέντ), εκλεγμένους μουσουλμάνους δημάρχους της περιοχής, προέδρους των απαγορευμένων «τουρκικών» σωματείων κ.λπ.

Με δεδομένο πως ο Κατρατζή είναι η μόνη πιθανότητα της Τουρκίας να ξανακερδίσει όλες τις βουλευτικές έδρες στην τριεδρική Ροδόπη, αφού έχει ήδη εξασφαλίσει τον Ιλχάν Αχμέτ διά του Πα-ΣοΚ και τον Καραγιουσούφ από τον Σύριζα, είναι παραπάνω από ξεκάθαρο το μήνυμα της φωτογραφίας προς πάσα κατεύθυνση: στηρίζουμε Κατρατζή, ώστε προσπερνώντας τον Ε. Στυλιανίδη να κάνουμε πάλι το «3 στα 3». Το καταμετρημένο απόθεμα των 23.000 ψήφων του ΔΕΒ, που επιβεβαιώθηκε προ μηνός στις ευρωεκλογές, υπερεπαρκεί για τον σχεδιασμό αυτόν. Στον Κατρατζή λοιπόν οι μισές από αυτές τις ψήφους και... τέλος στη χριστιανική εκπροσώπηση του νομού.

Ποιος όμως ευθύνεται για την κατάσταση αυτή, που πλέον δεν περιορίζεται σε παρασκηνακές μεθοδεύσεις, αλλά διακινείται και φανερά στα κοινωνικά δίκτυα; Ασχέτως της όποιας ευπείθειας αναμένει η γείτων από τους μειονοτικούς βουλευτές, η σημειολογία – αλλά και η ουσία ενός τέ-

τοιου αποτελέσματος – δεν αμφισβητείται.

«Φυσιολογικά», λοιπόν, το ευαγές καθίδρυμα της οδού Ιώνων, κινούμενο δήθεν στα πλαίσια της Συνθήκης της Βιέννης περί διπλωματικών κανόνων, μεθοδεύει τις επεμβάσεις του στα εσωτερικά ζητήματα της χώρας μας, όπως έκανε ανέκαθεν. Εδώ λοιπόν τίθεται το ερώτημα για την ικανότητα της Ελλάδας να απαντήσει δεόντως κι όχι με ευκολόγια και άσφαιρες παρόλες. Αλλά τεράστιες ευθύνες έχουν και τα κόμματα εξουσίας. Ο Κ. Μητσοτάκης δεν δικαιούται να αγνοεί όλα αυτά και άρα μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως γι' αυτόν προέχει μόνο να μαζέψει μερικές χιλιάδες ψήφους παραπάνω (πόσο μάλλον όταν κυκλοφόρησε επίμονα η φήμη ότι παζάρεψε μαζί του ακόμη και ο πατενταρισμένος πράκτορας τουρκικών συμφερόντων Αχμέτ Χατζηοσμάν!).

Όπως και η Φ. Γεννηματά καλοδέχθηκε τον γυρολόγο του κομματικού σκηνικού Ιλχάν Αχμέτ με το ίδιο σκεπτικό.

Για τον Σύριζα δεν συζητάμε, ούτως ή άλλως δεν διαθέτει πρόσωπα από την πλειονότητα που θα απέδιδαν στην ψηφοσυλλογή. Ούτε την άτυπα καθιερωμένη αναλογία των σύνοικων στοιχείων στα κομματικά ψηφοδέλτια δεν μπόρεσαν να αλλάξουν!

Λοιπόν, στο εξής αυτή θα είναι εσαεί η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση του ροδοπαίου χριστιανικού στοιχείου, το απόλυτο μηδέν; Την απάντηση οφείλει πρώτος να τη δώσει ο Κυριάκος Μητσοτάκης, που μάλιστα έρχεται μεθαύριο στην Κομοτηνή, τόσο ως υποψήφιος πρωθυπουργός όσο και ως πρόεδρος του κατεξοχήν παραδοσιακού κόμματος εξουσίας.

Για μιαν –έστω– φοράς προταχθεί το εθνικό και κοινωνικό συμφέρον έναντι του κομματικού!

Κώστας Καραϊσκος

Θα επιλέξει η Τεχεράνη το κλείσιμο των Στενών του Ορμούζ;

Η ιρανική απάντηση στις αμερικανικές πιέσεις

Του Πέπε Εσκομπάρ*
Global Research, 21/6/2019

Μετάφραση: Κωνσταντίνος Μαυρίδης

Τις τελευταίες μέρες, κύκλοι των μυστικών υπηρεσιών από ολόκληρη την Ευρασία παροτρύνουν την Τεχεράνη να εξετάσει ένα άμεσο σενάριο ενεργειών. Όπως εξήγησε λεπτομερώς στα διεθνή ΜΜΕ ο στρατηγός Κασέμ Σολεϊμανί, διοικητής των ειδικών δυνάμεων των Φρουρών της Επανάστασης και η πλέον απεχθής φυσιογνωμία για το αμερικανικό πεντάγωνο, η Ουάσιγκτον δεν έχει τη στρατιωτική δυνατότητα να κρατήσει ανοιχτά τα στενά.

Όπως έχω αναφέρει στο παρελθόν, το κλείσιμο των Στενών του Ορμούζ θα καταστρέψει την αμερικανική οικονομία ανατινάζοντας την αγορά των παραγώγων¹, που υπολογίζεται στα 1.2 τετράκις εκατομμύρια δολάρια, πράγμα που θα έχει ως αποτέλε-

σμα την κατάρρευση του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος. Το παγκόσμιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν που υπολογίζεται στα 80 τρισ. δολάρια θα συντριβεί, προκαλώντας μια άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση.

Ο Σολεϊμανί δήλωσε ωμά ότι το Ιράν όντως ενδέχεται να κλείσει τα Στενά του Ορμούζ αν δεν του επιτραπεί η, απολύτως αναγκαία για την οικονομική του επιβίωση, εξαγωγή δύο εκατομμυρίων βαρελιών πετρελαίου την ημέρα, κυρίως προς τις χώρες της Ασίας. Οι ιρανικές εξαγωγές πετρελαίου πριν την επιβολή των αμερικανικών κυρώσεων και τον, ντε φάκτο, ναυτικό αποκλεισμό που έχει επιβληθεί στη χώρα, ανέρχονταν σε 2.5 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα. Μετά την επιβολή των κυρώσεων, ο αριθμός των βαρελιών προς εξαγωγή έχει πέσει κάτω από τις 400 χιλιάδες μονάδες.

Οι δηλώσεις του Σολεϊμανί συνάδουν με τις ενέργειες που φαίνεται να ετοιμάζουν οι Φρουροί της Επανάστασης με τον χαρακτηρισμό του Περσικού Κόλπου ως επικείμενου «Σκοπευτηρίου». Ο ταξίαρχος Χοσεΐν Σαλαμί τόνισε πρόσφατα ότι οι βαλλιστικοί πυραύλοι του Ιράν μπορούν να χτυπήσουν αεροπλανοφόρα εν πλω με απόλυτη ακρίβεια. Όπως επιβεβαίωσαν πηγές των Φρουρών της Επανάστασης, ολόκληρη η βόρεια ακτή του Περσικού Κόλπου στην ιρανική επικράτεια είναι κατ'άστικτη με πυροβολαρχίες πυραύλων κατά σκαφών επιφανείας.

Θα σας ανακοινώσουμε πότε θα κλείσουν τα στενά

Ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου των Ιρανικών Ενόπλων Δυνάμεων, υποστράτηγος Μοχάμαντ Μπακερί, δήλωσε πρόσφατα χωρίς περιστροφές πως: «Αν η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν παρεμποδιστεί στην εξαγωγή πετρελαίου από τον Περσικό Κόλπο, τότε η αποφασιστικότητά μας να

κλείσουμε τα στενά θα επιβεβαιωθεί πλήρως και θα ανακοινωθεί δημοσίως εν όψει της ισχύος της χώρας και των ενόπλων δυνάμεών της».

Φαίνεται πως η Τεχεράνη δεν είναι διατεθειμένη να αποδεχτεί τον ολοκληρωτικό οικονομικό πόλεμο που έχει εξαπολύσει εναντίον της η Ουάσιγκτον χωρίς αντίδραση και είναι αποφασισμένη να εξαγεί το πετρέλαιο που εξασφαλίζει την οικονομική της επιβίωση. Το θέμα του κλεισίματος των Στενών του Ορμούζ έχει τεθεί επισήμως από τους Ιρανούς και τώρα έχει έρθει η ώρα των παραγώνων.

Η παρουσίαση λεπτομερών αναλύσεων για τις πιθανές επιπτώσεις στην αγορά παραγώνων από τις ενδεχόμενες στρατιωτικές δράσεις στα παγκόσμια ΜΜΕ θα ανάγκαζε τη μιντιακή αγέλη, κυρίως τη δυτική, να προστρέξει σε περσόνες τύπου Γουόρεν Μπάφετ για να διαπιστώσει αν οι εν λόγω αναλύσεις ευσταθούν. Η αλήθεια είναι πως, σύμφωνα με το παραπάνω σενάριο, ο Σολεϊμανί θα συνιστούσε στα ΜΜΕ να έχουν μια συνάντηση με τον Γουόρεν Μπάφετ, διότι ξέρει ήδη την απάντηση του γκουρού των παραγώνων.

Η έκταση μιας πιθανής κρίσης στον τομέα των παραγώνων αποτελεί ένα υπερταμπού για τα διάφορα ιδρύματα στην Ουάσιγκτον που κατασκευάζουν συναίνεση. Σύμφωνα με μια από τις αμερικανικές τραπεζικές πηγές μου, ο πλέον ακριβής αριθμός του ύψους στο οποίο κυμαίνεται σήμερα η αγορά παραγώνων –αυτός των 1.2 τετράκις εκατομμυ-

ρίων δολαρίων– προέρχεται από έναν Ελβετό τραπεζίτη, ο οποίος έχει αναφέρει το νούμερο ανεπίσημα. Μάλλον ξέρει κάτι παραπάνω, καθώς η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) –η κεντρική τράπεζα των κεντρικών τραπεζών– βρίσκεται στη Βασιλεία.

Η Ουάσιγκτον ωθεί τα πράγματα στο χείλος του πολέμου με το Ιράν.

Αυτό που πρέπει να γίνει κατανοητό είναι πως δεν έχει καμία σημασία το πώς θα κλείσουν τα Στενά του Ορμούζ.

Θα μπορούσε να λάβει χώρα μια επιχείρηση ψευδούς σημαίας ή θα μπορούσε η ιρανική κυβέρνηση να βυθίσει ένα-δύο πλοία, φοβούμενη επίθεση εναντίον της χώρας. Αυτό που έχει σημασία είναι το τελικό αποτέλεσμα: κάθε μπλοκάρισμα της ενεργειακής ροής από τον κόλπο θα εκτίνασσε την τιμή του πετρελαίου στα 200, 500 ή ακόμα και 1000 δολάρια το βαρέλι, σύμφωνα με κάποιες προβλέψεις της Γκόλντμαν Ζακς.

Μια ακόμη τραπεζική πηγή στις ΗΠΑ αναφέρει: «Το κλειδί στην παρούσα ανάλυση είναι αυτό που αποκαλούμε η θεωρητική της φύση. Θεωρητικά, κάθε πιθανός αγοραστής δεν έχει τα χρήματα να αγοράσει πετρέλαιο σε τιμές 300 δολαρίων το βαρέλι

και πάνω και τα νούμερα αυτά λέγεται πως δεν έχουν καμία απολύτως σημασία. Αφού ενσκήψει όμως η κρίση το θεωρητικό μετατρέπεται σε πραγματικό. Για παράδειγμα, σε κανονικές συνθήκες, αν κάποιος προτίθεται να αγοράσει ένα εκατομμύριο βαρέλια πετρελαίου στην τιμή των 300 δολαρίων το βαρέλι το τελικό κόστος του δεν θα είναι τόσο υψηλό στην πραγματικότητα καθώς θεωρείται αδιανόητο η τιμή να φτάσει σε τέτοια δυσθεώρητα ύψη. Αυτό είναι το θεωρητικό του πράγματος. Αν όμως τα στενά κλείσουν, η συγκεκριμένη τιμή θα γίνει πραγματικότητα και τα νούμερα θα απογειωθούν κυριολεκτικά».

Επισήμως, η BIS θα δεσμευθεί μόνο να υποδείξει ότι το συνολικό θεωρητικό ποσό που εκκρεμεί στα συμβόλαια των αγορών παραγώνων υπολογίζεται στα 542.4 τρισ. δολάρια. Το ποσό αυτό όμως δεν είναι τίποτε άλλο από ένα προϊόν εκτίμησης.

Η τραπεζική πηγή προσθέτει ότι: «Ακόμη κι εδώ είναι το θεωρητικό που έχει σημασία. Τεράστια ποσά αποτελούν παράγωγα των επιπέδων στα οποία κυμαίνονται τα επιτόκια. Τα περισσότερα από αυτά είναι θεωρητικά, αλλά αν το πετρέλαιο σκαρφλώσει στα 1000 δολάρια το βαρέ-

Αργά ή γρήγορα η ασφυκτική αμερικανική πίεση προς το Ιράν θα έχει ως αποτέλεσμα μια αναθόγου μεγέθους αντίδραση και οι επιπτώσεις για τον κόσμο πρόκειται να είναι άκρως δυσοίωνες.

¹ **Παράγωγο προϊόν** στα χρηματοοικονομικά ονομάζεται ένα συμβόλαιο, η αξία του οποίου εξαρτάται από την αξία κάποιου άλλου βασικότερου προϊόντος (υποκείμενο προϊόν, αγγλ. underlying asset). Ουσιαστικά, δηλαδή, πρόκειται για ένα αξιόγραφο, η τιμή του οποίου καθορίζεται με άμεσο τρόπο από την τιμή του υποκείμενου τίτλου. Σε κάθε τέτοιο συμβόλαιο υπάρχουν δύο αντισυμβαλλόμενοι. Ο ένας έχει τη θέση του αγοραστή (long position) ενώ ο άλλος έχει τη θέση του πωλητή (short position). Τα υποκείμενα προϊόντα από τα οποία προέρχεται ένα παράγωγο μπορεί να είναι είτε προϊόντα που τίθενται υπό διαπραγμάτευση σε μία οργανωμένη δευτερογενή αγορά, όπως ένα χρηματιστήριο, είτε προϊόντα που δεν τίθενται υπό διαπραγμάτευση σε οργανωμένες αγορές. Σε γενικές γραμμές, τα υποκείμενα προϊόντα μπορεί να είναι σχεδόν οτιδήποτε, από εμπορεύσιμες μετοχές και ομόλογα μέχρι αγροτικά προϊόντα (π.χ. σιτάρι) και μέταλλα (π.χ. χρυσός). Τα πιο γνωστά παράγωγα προϊόντα είναι α) Τα Προθεσμιακά Συμβόλαια (Forward Contracts), β) τα Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (Future Contracts), γ) τα Δικαιώματα Προαίρεσης, δ) τα προϊόντα δανεισμού τίτλων και ανοιχτές πωλήσεις και ε) τα Swaps. (Wikipedia)

Φαίνεται πως η Τεχεράνη δεν είναι διατεθειμένη να αποδεχτεί τον ολοκληρωτικό οικονομικό πόλεμο που έχει εξαπολύσει εναντίον της η Ουάσιγκτον χωρίς αντίδραση και είναι αποφασισμένη να εξαγεί το πετρέλαιο που εξασφαλίζει την οικονομική της επιβίωση.

λι, τότε σίγουρα θα επηρεαστούν τα επιτόκια από τη στιγμή που το 45% του παγκοσμίου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος θα είναι πετρέλαιο. Αυτό στη γλώσσα των επιχειρήσεων καλείται ενδεχόμενη υποχρέωση».

Η Γκόλντμαν Ζακς έχει προβλέψει πως η τιμή του ενός βαρελιού πετρελαίου θα αγγίξει τα 1000 δολάρια λίγες εβδομάδες μετά το κλείσιμο των Στενών του Ορμούζ. Το νούμερο αυτό επί 100 εκατομμύρια βαρέλια πετρέλαιο που παράγονται καθημερινά οδηγεί στο 45% των 80 τρις. δολαρίων που είναι το παγκόσμιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν. Είναι νομίζω αυταπόδεικτο ότι η παγκόσμια οικονομία θα καταρρεύσει απλώς και μόνο από αυτό το γεγονός.

Τα σκυλιά του πολέμου γαβγίζουν άγρια

Γύρω στο 30% της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου μεταφέρεται μέσω του Περσικού Κόλπου και των Στενών του Ορμούζ. Οι πανούργοι χρηματιστές του Περσικού Κόλπου – που εδώ που τα λέμε γνωρίζουν καλύτερα από τον καθένα τι συμβαίνει – είναι ομόφωνα σύμφωνοι: αν πραγματικά ευθυνόταν η Τεχεράνη για το επεισόδιο με τα πετρελαιοφόρα στον κόλπο του Ομάν, οι τιμές του πετρελαίου θα είχαν ήδη εκτοξευθεί στα ύψη και, παραδόξως, παραμένουν σταθερές.

Τα εθνικά ύδατα του Ιράν στα Στενά του Ορμούζ είναι 12 ναυτικά μίλια (22 χλμ.). Από το 1959 το Ιράν αναγνωρίζει αποκλειστικά και μόνο τη διέλευση μη στρατιωτικών σκαφών μέσω των στενών.

Από το 1972 τα εθνικά ύδατα του Ομάν στα Στενά του Ορμούζ είναι επίσης 12 ν.μ. Στο στενότερό τους σημείο το πλάτος των Στενών του Ορμούζ είναι 21 ν.μ. (39 χλμ.). Δεν υπάρχουν «διεθνή ύδατα» στα στενά. Ας προστεθεί σ' αυτό το γεγονός ότι το Ιράν είναι πιθανό να κλείσει τα Στενά του Ορμούζ με δημόσια ανακοίνωση και όχι στα κρυφά.

Η έμμεση, ασύμμετρη αντίδραση του Ιράν σε οιαδήποτε αμερικανική επίθεση θα έχει δυσμενέστερες επιπτώσεις για την περιοχή. Ο καθηγητής Μοχάμαντ Μαραντί από το Παν/μιο της Τεχεράνης επιβεβαίωσε πως: «Ακόμη και ένας περιορισμένος βομβαρδισμός θα αντιμετωπιστεί με μείζονα και δυσανάλογη απάντηση». Αυτό σημαίνει ότι τα γάντια έχουν βγει για τα καλά με πιθανές αντιδράσεις τη βύθιση πετρελαιοφόρων πλοίων ή σύμφωνα με τα λόγια του Μαραντί, «τις πετρελαϊκές εγκαταστάσεις της Σαουδικής Αραβίας ή των ΗΑΕ να φλέγονται».

Η Χεζμπολάχ θα εκτοξεύσει δεκάδες χιλιάδες ρουκέτες εναντίον του Ισραήλ. Σύμφωνα με τον γενικό γραμματέα της, Χασάν Νασράλα:

«Ο πόλεμος εναντίον του Ιράν δεν θα περιοριστεί στα σύνορα της χώρας, αλλά θα αναφλέξει ολόκληρη την περιοχή (Μέση Ανατολή). Οι αμερικανικές δυνάμεις και τα συμφέροντά τους στην περιοχή θα εξαιρεθούν μαζί με τους συνωμότες τους, με πρώτους ανάμεσά τους το Ισραήλ και τη βασιλική οικογένεια της Σαουδικής Αραβίας».

Στις αρχές της εβδομάδας, ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικ Πομπέο, μετέβη στο CENTCOM στην Τάμπα της Φλόριντας για να συζητήσει «περιφερειακά ζητήματα ασφαλείας και επιχειρήσεις εν εξελίξει» με «δύσπιστους» στρατηγούς, σαφή ευφημισμός για τη μετατροπή της «μέγιστης πίεσης» σε πόλεμο εναντίον του Ιράν.

Η ιρανική διπλωματία έχει με διακριτικότητα πληροφορήσει την ΕΕ και την Ελβετία για τη δυνατότητα της χώρας να καταστρέψει την παγκόσμια οικονομία. Παρά ταύτα, το γεγονός δεν στάθηκε αρκετό να σταματήσει την επιβολή των αμερικανικών κυρώσεων.

Ζώνη πολέμου σε ισχύ

Όπως έχουν τα πράγματα στην Τραμπλάνδη, ο πρώην διευθυντής της CIA, Μάικ (Είπαμε ψέματα, ξεγελάσαμε, κλέψαμε) Πομπέο, ο «κορυφαίος διπλωμάτης» των ΗΠΑ, στην κυριολεξία διευθύνει και το Πεντάγωνο με τον «επίσημο» υπουργό Αμύνης, Σάναχαν, να έχει αυτοθυσιάσει στον βωμό του κόμματος του τσαγιού. Ο Πομπέο συνεχίζει να πουλάει τη θεωρία ότι οι μυστικές υπηρεσίες είναι πεπεισμένες πως το Ιράν είναι υπεύθυνο για το επεισόδιο του κόλπου του Ομάν. Επιπλέον, στην Ουάσιγκτον κυκλοφορεί και η φήμη περί κυβερνητικού ανασχηματισμού στο άμεσο μέλλον, με τον Πομπέο υπουργό Αμύνης και τον «ψυχάκια» Τζον Μπόλτον επικεφαλής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο σημαίνει ένα και μόνο πράγμα: πόλεμο!

Παρ' όλα αυτά, πριν οι πύραυλοι αρχίσουν να εκτοξεύονται εκατέρωθεν, το Ιράν θα μπορούσε να κηρύξει τον Περσικό Κόλπο σε εμπόλεμη κατάσταση και να χαρακτηρίσει τα Στενά του Ορμούζ πολεμική ζώνη. Έτσι, θα μπορούσε να απαγορεύσει σε κάθε «εχθρικό», στρατιωτικό ή πολιτικό, πλοίο τη διέλευση από το ιρανικό μισό των Στενών του Ορμούζ. Με αυτόν τον τρόπο, χωρίς να ριφθεί ούτε μια σφαίρα, καμία ναυτιλιακή εταιρεία στον πλανήτη δεν θα μπορούσε να περάσει τα πλοία της από τον Περσικό Κόλπο.

Ο Πέπε Εσκομπάρ είναι ανεξάρτητος γεωπολιτικός αναλυτής, συγγραφέας και δημοσιογράφος.

Στατιστική επιθεώρηση της British Petroleum για το 2018

Η κατανάλωση ενέργειας σε μη βιώσιμο δρόμο

Του Δημήτρη Παπομιχαήλ

Η ετήσια στατιστική επιθεώρηση της BP¹ (το πιο διαδεδομένο εργαλείο αναλυτικής μελέτης στον τομέα της ενέργειας) εκδόθηκε μέσα τον Ιούνιο, για το έτος 2018. Το κεντρικό συμπέρασμα απηχεί τα κελύσματα του οικολογικού κύματος που γνωρίζει ο δυτικός κόσμος τους τελευταίους μήνες: η κατανάλωση ενέργειας βρίσκεται σε μη βιώσιμο δρόμο.

Αναλυτικότερα, η κατανάλωση ενέργειας αυξήθηκε παγκοσμίως σε ποσοστό 2,9%, που αποτελεί τη μεγαλύτερη αύξηση από το 2010. Ακολούθως, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα αυξήθηκαν κατά 2%, που αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης τα τελευταία επτά χρόνια. Αυτό αντικατοπτρίζει την αύξηση ζήτησης υδρογονανθράκων – κυρίως φυσικού αερίου – στην Ασία (μόνη της η Κίνα προκαλεί το 35% της συνολικής αύξησης στη κατανάλωση ενέργειας παγκοσμίως) και κυρίως, την ταυτόχρονη καθίζηση στην ανάπτυξη των ΑΠΕ, πρώτη φορά από το 2001.

Αυτοί οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι υπερδιπλάσιοι του ρυθμού αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού, ο οποίος διαμορφώθηκε στο 1,07% το 2018. Με αυτόν τον ρυθμό ανάπτυξης, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα αναμένεται να διπλασιαστούν σε βάθος τριακονταετίας. Θυμίζουμε ότι, βάσει της Συμ-

φωνίας των Παρισίων για τη κλιματική αλλαγή, στόχος μίας πλειοψηφίας κρατών (συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της ΕΕ και της Κίνας), είναι ο περιορισμός της αύξησης της θερμοκρασίας στους δύο βαθμούς Κελσίου άνω του προβιομηχανικού επιπέδου. Για να γίνει αυτό, οι εκπομπές πρέπει να μειωθούν δραστικά και σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (χωρίς ωστόσο η Συμφωνία των Παρισίων να θέτει ποσοτικούς στόχους).

Σε μία παγκόσμια οικονομία που συνεχίζει αδιαλείπτως να στηρίζεται στις τρεις βασικές κατηγορίες υδρογονανθράκων (άνθρακα, πετρέλαιο, φυσικό αέριο), σε ποσοστό 87%, το φυσικό αέριο αποτέλεσε το 2018 τον βασικό παράγοντα στην αύξηση της παγκόσμιας κατανάλωσης. Αυτό οφείλεται αφενός στην πολυετή προσπάθεια των αναπτυσσόμενων χωρών της Ασίας να μειώσουν την παραγωγή ρεύματος με βάση τον άνθρακα, αντικαθιστώντας τον με το «καθαρότερο» φυσικό αέριο, αφετέρου στη μαζικότερη ετήσια αύξηση που παρατηρήθηκε ιστορικά στην κατανάλωση αερίου των ΗΠΑ. Ωστόσο, αυτή η εξέλιξη δεν αποτυπώθηκε στις τιμές του φυσικού αερίου, οι οποίες γνώρισαν στασιμότητα, κυρίως λόγω αυξανόμενης διοχέτευσης αμερικανικού αερίου στην παγκόσμια αγορά.

Στην Ευρώπη, αντίθετα, η κατανάλωση αερίου μειώθηκε κατά 2%, όμως οι εισαγωγές

αυξήθηκαν, καθώς η εσωτερική παραγωγή μειώθηκε περαιτέρω. Ακόμη και εδώ, στην πιο ανεπτυγμένη και μία από τις πιο επιδοτούμενες αγορές ΑΠΕ, η πρόσθετη ισχύς στον τομέα αυτό γνώρισε πτώση σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια (22 πρόσθετα γιγαβάτ το 2018, αντί 23 το 2017).

Οι παραπάνω μεγάλες τάσεις δεν αφήνουν ανεπηρέαστη την Ανατολική Μεσόγειο. Σε Ελλάδα και Κύπρο μένει ακόμα να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις όσον αφορά τις επιλογές των δυνητικών εξαγωγών φυσικού αερίου, που θα προσδιορίσουν σε μεγάλο βαθμό τις στρατηγικές συνεργασίες του παρόντος, αλλά και γενικότερες αποφάσεις που αφορούν την πορεία προς μία οικολογικά και γεωπολιτικά βιώσιμη κατανάλωση ενέργειας, την ίδια στιγμή που η ΔΕΗ γνωρίζει μία κρίση ρευστότητας άνευ προηγούμενου – απότοκη μίας ανεπαρκώς σχεδιασμένης και καθόλα αμφισβητήσιμης επιλογής απαλλαγής από τον λιγνίτη.

Τέλος, να σημειώσουμε ότι για έβδομο συναπτό έτος από την γεώτρηση στην περιοχή Αφροδίτη, η στατιστική επιθεώρηση της BP δεν λαμβάνει υπόψη τα αποθέματα φυσικού αερίου της Κύπρου (παρότι αυτά υπερβαίνουν, σύμφωνα με τα όσα έχουν ανακοινωθεί, τα 100 δισ. κυβικά μέτρα). Γεγονός άξιο προβληματισμού, ειδικότερα στη παρούσα γεωπολιτική συγκυρία.

Πράσινη υστερία για το κλίμα;

Του Βασίλη Στοϊλόπουλου

Πρά την εθνική μειοδοσία που διέπραξε στο σκοπιανό και τα ανοιχτά σύνορα που αποδέχτηκε στο μεταναστευτικό, τα νέα από την Εσπερία δεν είναι και τόσο ευχάριστα για τον Αλέξη Τσίπρα. Παρά τις πολλές ελπίδες που καλλιεργήθηκαν πριν μερικούς μήνες, τελικά οι πιθανότητες να βραβευτεί τον επόμενο Οκτώβριο με το νόμπελ ειρήνης, μαζί με τον εταίρο του Ζάεφ, έχουν ελαχιστοποιηθεί. Ακόμα και οι Λονδρέζοι Ladbrokes κατατάσσουν το βαλκανικό δίδυμο μόλις στην πέμπτη θέση στη λίστα των υποψηφίων, με πιθανότητες μόλις 8%¹. Τσίπρας και Ζάεφ προηγούνται μεν του Πάπα Φραγκίσκου (6%), βρίσκονται όμως πίσω από τους «Ρεπόρτερ χωρίς σύνορα» (9%), την οργάνωση του ΟΗΕ για τη μετανάστευση UNHCR (11%) αλλά και τη Τζασίντα Άχερν, την πρωθυπουργό της Νέας Ζηλανδίας (17%)².

Ως το ακλόνητο φαβορί για το φετινό νόμπελ, με 33% στις στοιχηματικές εταιρείες, προβάλλει η νέα «αγία» του οικολογικού κινήματος και ψυχή των μαθητικών διαδηλώσεων «Fridays for Future» για τη σωτηρία του πλανήτη, Γκρέτα Τούνμπεργκ. Η 16χρονη ακτιβίστρια με το σύνδρομο Άσπεργκερ από τη Σουηδία, η οποία, με τις σοκαριστικές προειδοποιήσεις της για επερχόμενες «σκηνές αποκάλυψης» λόγω των κλιματικών αλλαγών, προσέδωσε στη δημόσια συζήτηση για το κλίμα τέτοιες δραματικές διαστάσεις που προκαλούνται αναταράξεις στο πολιτικό τοπίο αρκετών ευρωπαϊκών χωρών και πρωτίστως στη Γερμανία. Ήδη οι βραβεύσεις της Γκρέτας ακολουθούν η μία την άλλη, τα ΜΜΕ την ακολουθούν κατά πόδας, οι ομιλίες της σε διάφορα διεθνή συνέδρια και οργανισμούς για να σταματήσει η κλιματική αλλαγή δεν σταματούν ποτέ και σύντομα θα αναγορευτεί σε επίτιμο διδάκτορα του πανεπιστημίου Μονς του Βελγίου. Προφήτης και ηρωίδα όλων, ακόμα και εκείνων που ρυπαίνουν το περιβάλλον περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον, η νέα Ζαν Ντ'Αρκ των ΜΜΕ μεταμορφώθηκε θέλοντας και μη σε μάνα εξ ουρανού των Γερμανών Πρασίνων, που βλέπουν εξαιτίας της να εκτοξεύονται δημοσκοπικά στα ύψη, τόσο στις ευρωεκλογές της 26^{ης} Μαΐου (20,5%) όσο και δημοσκοπικά μια εβδομάδα αργότερα (27%)! Έχοντας και την απόλυτη στήριξη του πάπα αλλά και της προτεσταντικής Εκκλησίας, δεν είναι παράξενο που οι διαδηλώσεις «Fridays for Future» με την Γκρέτα επικεφαλής θυμίζουν στον επίσκοπο του Βερολίνου, Κοχ, «εικόνες

από την είσοδο του Ιησού στην Ιερουσαλήμ»!

Πολλοί αναλυτές αναρωτιούνται πλέον αν ζούμε σε εποχές ακραίας παραδοξότητας ή ακόμη και μπροστά στην ίδρυση μιας νέας θρησκείας, της «θρησκείας του κλίματος» – κατά τα γραφόμενα (πριν από έναν αιώνα) του Μαξ Βέμπερ. Αναμφίβολα, το νικιάει της «σωτηρίας του κλίματος» είναι ήδη στην ημερήσια διάταξη, τουλάχιστον στη Γερμανία, και αποκτήθηκε θρησκευτικές, αλλά και πολιτικές διαστάσεις, πέρα από την όποια επιστήμη! Στο πλαίσιο αυτό δεν είναι παράξενο που στην πραγματική διάσταση της κλιματικής αλλαγής, που μετρά ήδη αύξηση της θερμοκρασίας πάνω από ένα βαθμό τις τελευταίες δεκαετίες, προτέθηκε και η «κουλτούρα της καταστροφολογίας» των μείνστριμ, η οποία έφτασε δυναμικά και στη γερμανική βουλή. Απόψεις (από βουλευτή του SPD) όπως «η προστασία του κλίματος δεν είναι τα πάντα, όμως χωρίς την προστασία του κλίματος όλα είναι ένα τίποτα» είναι πλέον ευρύτατα διαδεδομένες, όχι στα καφενεία, αλλά και στην αίθουσα συνεδριάσεων της βουλής.

Η πλειοδοσία των γερμανικών κομμάτων υπέρ του κλίματος, όπως για παράδειγμα η άποψη βουλευτή του CDU, ότι «η προστασία του κλίματος είναι στο DNA των Χριστιανοδημοκρατών», είναι τέτοια που προκαλεί τουλάχιστον αμηχανία στον νηφάλιο παρατηρητή. Στην κομματική αντιπαράθεσή τους για το ποιος είναι ο αυθεντικός προστάτης του κλίματος, Αριστεροί (Linke) και Φιλελεύθεροι (FDP) ανατρέχουν στα ιδιαίτερα οικονομικά τους προτάγματα. Έτσι, για την Αριστερά το κλίμα θα προστατευτεί μόνο εάν ο αγώνας ενάντια στις πολυεθνικές αποβεί νικηφόρος για τους εργαζόμενους, ενώ οι φιλελεύθεροι προτιμούν αντί για φορολόγηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ένα πιο δίκαιο διεθνές εμπόριο ρύπων, με το σκεπτικό ότι «για τη φύση είναι αδιάφορο σε ποιο μέρος εκπέμπεται ένας τόνος CO₂». Όσο για τους δημοσκοπικά προπορευόμενους Πρασίνους, η μόνιμη επωδός σε κάθε απόπειρα νηφάλιου διαλόγου για το κλίμα επικεντρώνεται στη λέξη «απαράδεκτο», καθώς, στην αναζήτηση νέων ψηφοφόρων ο πράσινος «περιβαλλοντικός λαϊκισμός», με τα έντονα φυσιοκεντρικά χαρακτηριστικά σπέρνει όσο ποτέ άλλοτε τον φόβο,

υποδαυλίζει τις τύψεις και τις ενοχές των ανθρώπων, δαιμονοποιεί την τεχνολογία και δεν ανέχεται διαφοροποιήσεις για το τι είναι καλό για τη φύση και τον άνθρωπο. Αντίθετα, για την ακροδεξιά AfD φαίνεται να μην υπάρχει σοβαρό ζήτημα ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής και όλη αυτήν τη συζήτηση που μονοπωλεί την καθημερινότητα τη θεωρούν υποβληματική υπερβολή, μέχρι και συνωμοσία. Γεγονός είναι πάντως ότι η «πράσινη καγκελάριος» Μέρκελ, κάτω από την «ηράσινη» πίεση που δέχεται δημοσκοπικά, δεσμεύτηκε ότι το επόμενο Φθινόπωρο η κυβέρνησή της θα προχωρήσει σε εκ βαθέων αλλαγές στην κλιματική της πολιτική. Που σημαίνει: Φόρος CO₂, βιοδυναμική αγροτική οικονομία, αντικίνητρα στις μετακινήσεις με αεροπλάνο και αυτοκίνητα κ.λπ.³

Βέβαια, μαζί με το κλίμα αλλάζει σήμερα και ο παγκόσμιος ανταγωνισμός στην αυτοκινητοβιομηχανία, τον κατεξοχήν «δοιοφόνο του κλίματος»! Η συνεργασία της BMW και της Νταϊμλερ και η σκέψη για συνένωση της Κράισλερ με την Ρενώ είναι δύο μόνο παραδείγματα που μαρτυρούν τη νέα τάξη που διαμορφώνεται στο πέρασμα προς το ηλεκτροκίνητο αυτοκίνητο και στην εποχή της ψηφιοποίησης. Το βέβαιο είναι επίσης ότι το κλίμα ήταν πάντα ένα δυναμικό και χαοτικό προτσές, που ανά τους αιώνες το επηρέαζαν πάρα πολλοί παράγοντες. Το ίδιο συμβαίνει και στη νεωτερική εποχή, όπου όμως έχουν προστεθεί και παράμετροι με καθαρά ανθρωπογενή προέλευση. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η επιστημονική έρευνα και ο πολιτικός διάλογος για το κλίμα πρέπει να προσλαμβάνουν υστερικά και φοβικά χαρακτηριστικά, ή να μετατρέπεται σε προπαγανδιστικό τρικ. Γιατί, πως αλλιώς να εκλάβει κανείς απόψεις όπως αυτές του γνωστού μας οικονομολόγου Τζόζεφ Στίγκλιτς που παρομοιάζει την κλιματική αλλαγή με έναν Τρίτο Παγκόσμιο Πόλεμο, απαιτώντας μάλιστα από τους πολιτικούς να δώσουν και τις ανάλογες απαντήσεις⁴.

³ <https://de.rt.com/1wm2>.

⁴ <https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/jun/04/climate-change-world-war-iii-green-new-deal>.

Αυξάνεται η ανισότητα ή αυξάνεται το πρόβλημα του δυτικού κόσμου;

Του Κωνσταντίνου Γεώργια

Κινήματα όπως τα Κίτρινα Γιλέκα, στη Γαλλία, και το κίνημα Καταλάβετε τη Γουόλ Στρίτ, στις ΗΠΑ, καθώς και μια σειρά συγγραφέων, θέτουν στο προσκήνιο ένα ζήτημα: αυτό της αύξησης των κοινωνικών ανισοτήτων.

Πιο προσεκτικοί συγγραφείς, ωστόσο, ήδη εδώ και μια δεκαετία, βασιζόμενοι σε στοιχεία παγκόσμιας αναφοράς, στοιχειοθετούν μια διαφορετική εικόνα. Τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια, η συνολική παγκόσμια ανισότητα (ανισότητα μεταξύ των ατόμων σε όλο τον κόσμο) μειώνεται για πρώτη φορά από την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης (έτος αναφοράς 1820)!

Ιδιαίτερα για τα τελευταία χρόνια, η βασική κινητήριος δύναμη πίσω από αυτά τα στατιστικά στοιχεία είναι το γεγονός ότι, μεταξύ 2000-2015, πενήντα χώρες είδαν τις ενδοχωρικές ανισότητες να περιορίζονται. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των χωρών προέρχεται από τον πρώην Τρίτο Κόσμο. Με άλλα λόγια είναι βασικά το γεγονός ότι οι φτωχότερες χώρες γίνονται πλουσιότερες που μειώνει τις ανισότητες παγκοσμίως.

Επίσης, στις τριάντα τέσσερις χώρες όπου παρατηρήθηκε στασιμότητα ή αύξηση των ανισοτήτων, η συντριπτική πλειοψηφία ανήκει στον δυτικό κόσμο. Και δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η εισοδηματική στασιμότητα ή χειροτέρευση της θέσης των μεσαίων τάξεων και των φτωχότερων είναι το κύριο αίτιο της αύξησης των ανισοτήτων.

Εάν πράγματι υπάρχει η βούληση για την καταπολέμηση των ανισοτήτων, τότε υπάρχει ανάγκη πολιτικών που θα βασίζονται στην ανάπτυξη μέσω της αγοράς, αλλά θα είναι περισσότερο φιλικές προς τα μεσαία και φτωχότερα πληθυσμιακά στρώματα και θα στοχεύουν περισσότερο στην ένταξη.

Οι κυριότερες τέτοιες πολιτικές πρέπει, πρώτον, να στοχεύουν στην παροχή ισότητας στις ευκαιρίες και στο σπάσιμο της διαγενεακής μετάδοσης της φτώχειας. Ποια είναι η πολιτική για κάτι τέτοιο; Εκπαίδευση, εκπαίδευση, εκπαίδευση. Όλες οι χώρες του πρώην Τρίτου Κόσμου που είδαν το ΑΕΠ τους να εκτινάσσεται, το οφείλουν στο ότι επένδυσαν αποφασιστικά στην εκπαίδευση. Ιδιαίτερη έμφαση εδώ πρέπει να δοθεί σε

¹ «Greta Thunberg ist beim Friedensnobelpreis haushohe Favoritin», die WELT, 10-6-2019, <https://www.welt.de/wirtschaft/article195013789/Greta-Thunberg-ist-beim-Friedensnobelpreis-haushohe-Favoritin.html>.

² Επιβράβευση για τη στάση που κράτησε μετά την τρομοκρατική επίθεση σε δύο μουσουλμανικά τεμένη πριν μερικές εβδομάδες..

πολιτικές γνωσιακής ανάπτυξης και φυσικής ανάπτυξης στα παιδιά της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Δεύτερον, υπάρχει ανάγκη για νέες πολιτικές, που θα διορθώσουν τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας, το γεγονός δηλαδή της προσφοράς θέσεων εργασίας με χαμηλές απολαβές. Θέσεων εργασίας που μάλλον προωθούν την εργασιακή φτώχεια και, συνεπώς, αυξάνουν τις ανισότητες. Οπότε εδώ χρειάζεται μια σοβαρή πολιτική ανάπτυξης του δευτερογενούς τομέα. Μόνον μια τέτοια πολιτική θα αυξήσει τις αξιοπρεπείς, ποιοτικές θέσεις απασχόλησης, ενώ θα δώσει και την απαραίτητη ώθηση σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης στον τριτογενή τομέα. Μολονότι η αγορά θα είναι το κύριο εργαλείο, αναγκαίες πολιτικές εδώ είναι ο περιορισμός της συγκέντρωσης σε αυτήν, καθώς και η καταπολέμηση των λογικών προσοδοθηρίας. Η στρόφη των επενδύσεων σε παραγωγικού τύπου δραστηριότητες είναι εκ των ων ουκ άνευ. Παράλληλα, αναγκαίες εδώ είναι οι πολιτικές κατάρτισης, έτσι ώστε το εργατικό δυναμικό να μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες της παραγωγής. Τέλος, σημαντικό στοιχείο πολιτικής είναι η καταπολέμηση των περιφερειακών ανισοτήτων και η υιοθέτηση πολιτικών αναγέννησης παλαιότερων βιομηχανικών πόλων (π.χ. Κομοτηνή-Ξάνθη, Πάτρα, Γιάννενα κ.λπ.).

Τρίτον, και μόνον ως συμπληρωματικό μέσο στις παραπάνω πολιτικές, υπάρχει η ανάγκη για προοδευτική φορολογία και, φυσικά, αντίστοιχων κοινωνικών δαπανών. Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής είναι ένα μέτρο απαραίτητο, αφού μια σωστά δομημένη κοινωνική πολιτική βασίζεται σε έναν σύστημα φορολογίας όπου όλοι οι πολίτες συνεισφέρουν. Η διαμόρφωση ενός δικτύου κοινωνικής ασφάλειας θα πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται από πολιτικές ενεργοποίησης, πολιτικές κοινωνικών επενδύσεων, που θα υποστηρίζουν την ένταξη στην αγορά εργασίας σε όλο τον κύκλο ζωής. Τέτοιες πολιτικές είναι πολύ πιο απαιτητικές, διοικητικά και οργανωτικά, από την παροχή ενός επιδόματος. Ωστόσο, είναι πολύ πιο αποτελεσματικές και, αποφασιστικής σημασίας, μακροπρόθεσμα, για την ποιότητα ζωής των ανθρώπων.

Μια μαρτυρία για κρυφό σχολειό στην Κύπρο

Φεγγαράκι μου λαμπρό... στη Λάπηθο

Του Σάββα Π. Μαστροππά

Υπήρξε ποτέ το «Κρυφό Σχολειό» κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, ή αυτό ήταν απλώς ένας μύθος; Ο Χρ. Πατρινέλης, στην *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους* αναφέρει: «Δεν έχουμε ούτε ένα παράδειγμα αρνήσεως των τουρκικών αρχών να δώσουν άδεια λειτουργίας σχολείου, ή βίαιου κλεισίματος σχολείου από Τούρκους». Ο Αλέξης Πολίτης, κινούμενος προς την ίδια κατεύθυνση (εφημερίδα *Αυγή* 25/3/1994), απομυθοποιώντας το δημοτικό ασμάλιο «Φεγγαράκι μου λαμπρό...», συμπεραίνει πως «καμιά απαγόρευση δεν έχει εντοπισθεί στα χρόνια της Τουρκοκρατίας». Κατά καιρούς, λοιπόν, διάφοροι ιστορικοί, λόγιοι και δημοσιογράφοι όπως οι Γιάννης Κορδάτος, Β. Κρεμμυδάς, Άλκης Αγγέλου συντάσσονται πίσω απ' αυτή την άποψη.

Οι άνθρωποι αυτοί φαίνεται να μη λαμβάνουν καθόλου υπ' όψιν πλήθος γραπτών και προφορικών παραδόσεων και ιστορικών αναφορών που συνηγορούν υπέρ της ύπαρξης του Κρυφού Σχολείου. Ο Γιώργος Καραμπελιάς, στο εξαιρετικό, πρόσφατα εκδοθέν, βιβλίο του με τίτλο *Εκκλησία και γένος εν αιχμαλωσία* (Εναλλακτικές Εκδόσεις 2018) αναφέρει σχετικά, στη σελίδα 204:

Η συνδυασμένη και ξαφνική αυτή μανία μιας ιστοριογραφικής μερίδας έχει ελαχιστοποιήσει την ιστοριογραφική αξία, εφόσον ανιψύσκει προς εντοπισμένες προφορικές παραδόσεις, αλλά και προς βιωμένες ιστορικές εμπειρίες αιώνων, που προκύπτουν από τη λόγια γραμματεία. Τα τρέχοντα επιχειρήματα εναντίον του κρυφού σχολείου... είναι, τόσο αφελή, που προκαλούν πραγματικά μεγάλη εντύπωση και δημιουργούν σοβαρά ερωτηματικά, αφενός για την επιστημονική επάρκεια αυτής της μερίδας της ελληνικής ιστοριογραφίας και αφετέρου για τα πραγματικά κίνητρά της.

Και λίγο πιο κάτω, στην ίδια σελίδα:

Υπάρχουν άμεσες γραπτές και προφορικές μαρτυρίες για την ύπαρξη "Κρυφού Σχολείου" καθώς και δεκάδες μαρτυρίες για την καταδίωξη της παιδείας των Ελλήνων από τους Οθωμανούς... που έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τους μύθους της περιβόητης "ανεκτικότητας" των Οθωμανών.

Πρόσφατα, ανατρέχοντας στα *Χρονικά της Λαπήθου*, μια εξαμηνιαία περιοδική έκδοση της οποίας εκδότης ήταν ο αείμνηστος ιστορικός Κώστας Κύρρης, στον τόμο Ι, ΙΙ (Δεκέμβριος 1970 – Μάρτιος 1971) στη σελίδα 100 υπάρχει ένα μικρό κείμενο, το οποίο και παραθέτω στην συνέχεια. Το παραθέτω προς επίρρωση της τοποθέτησής του Γ. Καραμπελιά που ανέφε-

ρα πριν, σκεπτόμενος ότι αν σε μια γωνιά του ελληνικού κόσμου –ασχέτως αν εμείς οι Λαπηθιώτες θεωρούμε τον κατεχόμενο τόπο μας κέντρο της γης, σίγουρα πάντως είναι το κέντρο του δικού μας κόσμου– υπάρχει μια τέτοια μαρτυρία, ο αναγνώστης μπορεί εύκολα να συμπεράνει πόσες παρόμοιες μαρτυρίες υπάρχουν στο σύνολο της ελληνικής γης! Ο τίτλος του κειμένου είναι «Το κρυφό σχολειό της Λαπήθου» και συγγραφέας του είναι ο κ. Ι. Αθανασόπουλος, καθηγητής τότε του Ελληνικού Γυμνασίου Λαπήθου.

Ως γνωστόν, κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας απαγορεύεται η επίσημος λειτουργία Ελληνικών σχολείων. Ως εκ τούτου, τα Ελληνόπουλα της Λαπήθου κατέφευγον εις τα φώτα των λειτουργιών του υψίστου κυρίως διά να μάθουν «να γράφουν το όνομά τους». Η μονή της Αχειροποιήτου καθώς και η Αγία Γαλακτερούσα ήταν τα «κρυφά σχολεία» της Λαπήθου, κατά την μαρτυρίαν της Φωτεινής Κ. Ινιζγιανν. Εκεί καλόγηροι της μονής εδίδασκαν μετά μυρίων προφυλάξεων τα στοιχειώδη «κολυβογράμματα» εκ του ψαλτηρίου και άλλων εκκλησιαστικών βιβλίων.

Χαρακτηριστική είναι η εξής πληροφορία την οποία η ίδια παρέλαβεν από τον πατέρα της: Έκαστος μαθητής προσερχόμενος εις το μάθημα ωφείλε να είναι εφοδιασμένος με «ένα σακούλι» πλήρες άμμου ή ψιλοκοσκινισμένου χώματος. Το περιεχόμενον ηπλώνετο κατά γης και εχρησίμευεν ως πίναξ δια την πρακτικήν εξάσκηση των μαθητών. Οι παλιοί, θέλοντας να υπογραμμίσουν τις ταλαιπωρίας της οποίας υφίσταντο, έλεγαν χαρακτηριστικώς ότι έμαθον τα γράμματα «πάνω στο χώμα της γης».

Ο κ. Αθανασόπουλος διασώζει απλώς μία τοπική μαρτυρία. Όσο αφορά την Κύπρο συνολικά, πολλές και πολύτιμες μαρτυρίες έχει συγκεντρώσει ο Λοΐζος Φιλίππου

στο δίτομο έργο του *Τα Ελληνικά γράμματα εν Κύπρο κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας (1571-1878)*. Σ' αυτές ομολογείται τόσο η βάρβαρος πίεση των Τούρκων, όσο και η διατήρηση της φλόγας των γραμμάτων στη σκλαβωμένη γη των Κυπρίων.

Στην Κύπρο, όπως και σε κάθε κομμάτι της υπόδουλης ελληνικής γης, κατά τον Μ. Παρανίκα: «Το ζώπυρον των γραμμάτων διατηρηθέν εν μικραίς και ταπειναίς παρά τοις ναοίς και Μοναίς σχολαίς, παντοίαις πνοαίς περιφυσώμενον ανήπτετο και απετέλει βαθμηδόν φλόγα λαμπροτέραν διαθερμαίνουσα και φωτίζουσα το εις μέλλον ένδοξον και λαμπρόν ανάλογον του παρελθόντος, αποβλέπον ευφυές και φιλομαθές έθνος».

Ο δε Τάσος Νικολαΐδης, στο βιβλίο του *Η Παιδεία ως παράγων προετοιμασίας της Εθνεγερσίας του 1821* (Λευκωσία 1973), αναφέρει σχετικά: «Την φροντίδα και προστασία είχε η μητέρα και παιδαγωγός ορθόδοξος Εκκλησία μας, της οποίας οι λειτουργοί έγιναν οι θεματοφύλακες της Ελληνικής Παιδείας, παρ' όλες τις μύριες δυσκολίες και αντίξοες περιστάσεις που εσυναντούσε».

Είναι ενδεικτικό του μορφωτικού ρόλου που έπαιξε η Εκκλησία μας κατά την περίοδο της Οθωμανοκρατίας το γεγονός ότι ο γράφων θυμάται τους μεγαλύτερους στην ηλικία από αυτόν –μέχρι τουλάχιστον το 1974 που εκδιωχθήκαμε από τους Τούρκους εισβολείς από τη Λάπηθο– να προσφωνούν τον παππά της ενορίας μας «Δάσκαλο».

Να σημειώσουμε, τελειώνοντας, ότι το βιβλίο του Γ. Κεκαυμένου: «Το κρυφό σχολειό, το χρονικό μιας ιστορίας» (Εναλλακτικές εκδόσεις 2012), είναι η αρτιότερη μελέτη που έχει γραφτεί μέχρι σήμερα στην Ελλάδα για το θέμα αυτό.

Δημήτρης Νόλλας

Το Μεγάλο Τιμητικό Βραβείο του «Αναγνώστη»

Του Παναγιώτη Κόρνα

Σε μια λιτή τελετή, στο Μουσείο Μπενάκη, απονεμήθηκαν το βράδυ της Δευτέρας, 10 Ιουνίου, τα Λογοτεχνικά Βραβεία 2019 του ηλεκτρονικού περιοδικού «Ο Αναγνώστης», για εκδόσεις που κυκλοφόρησαν το 2018. Τα βραβεία απένειμαν οι Βασίλης Βασιλικός, Μάρω Δούκα, Νίκος Αλιβιζάτος, Τίτος Πατρίκιος, Γιάννης Παλαβός, Μυρσίνη Γκανά, Δημ. Χαλκιάπουλος, Ζωή Κοσκινίδου, Κατερίνα Φρουζάκη, Λεώνη Βιδάλη, Μαριάννα Θέμελη. Η εκδήλωση συνοδεύτηκε μουσικά από τον Δημήτρη Βασιλάκη και το σαξόφωνό του.

Το Μεγάλο Τιμητικό Βραβείο του Αναγνώστη απονεμήθηκε φέτος στον συγγραφέα Δημήτρη Νόλλα για το σύνολο του έργου του. Όπως δήλωσε ο ίδιος μιλώντας στην Athensvoice radio και στον δημοσιογράφο Μάκη Προβατά, αισθάνεται χαρούμενος γι' αυτή την τιμή, αν και θεωρεί πως ποτέ κανένα βραβείο δεν του πήρε τα μυαλά. Αγαπάει εξίσου όλα του τα βιβλία, το καθένα σημαίνει κάτι ιδιαίτερο γι' αυτόν. Για την ταυτότητα του Έλληνα δέχεται ότι διαφέρει από αυτήν του μέσου δυτικού Ευρωπαίου, αλλά παραμένει ενδιαφέρουσα.

Ο Δημήτρης Α. Νόλλας γεννήθηκε το 1940 στην Αδριανή Δράμας από γονείς Ηπειρώτες. Η οικογένειά του εκτοπίστηκε από τα βουλγαρικά στρατεύματα κατοχής και εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα το 1943. Σπούδασε στην Αθήνα και τη Φρανκφούρτη νομικά και κοινωνιολογία, χωρίς να ολοκληρώσει τις σπουδές του, καθώς η χρεοκοπία της οικογενειακής επιχείρησης, απ' την οποία αντλούσε το εισόδημά του, τον υποχρέωσε να οδηγηθεί αρκετά νωρίς στη βιοπάλη. Έκτοτε έζησε και εργάστηκε για μεγάλα διαστήματα στην παλαιότερη Δ. Ευρώπη (1962-1975). Έγραψε και

ραδιοσκοινοθέτησε παιδικές εκπομπές για το ραδιόφωνο και σκηνοθέτησε για την κρατική τηλεόραση ενημερωτικές εκπομπές (1975-97). Δίδαξε τεχνική σεναρίου στο τμήμα επικοινωνίας του Παντείου Πανεπιστημίου (1993-95). Στη δεκαετία του '80 συνεργάστηκε σε σενάρια κινηματογραφικών και τηλεοπτικών παραγωγών με τους σκηνοθέτες Χατζή, Παναγιωτόπουλο, Αγγελόπουλο, Σμαραγδή, Λαμπρινό και Βούλγαρη. Μεταξύ 2004-2007 διετέλεσε πρόεδρος του Δ.Σ. του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου.

Τα τελευταία βιβλία του αποτελούν μια τριλογία (*Ο κήπος στις φλόγες*, *Μάρμαρα στη μέση*, *Ταξίδι στην Ελλάδα*) που αφορούν την διαμόρφωση της σύγχρονης Ελλάδας.

Με αφορμή την ολοκλήρωση της τριλογίας με το *Ο κήπος στις φλόγες*, ο Βαγγέλης Χατζηβασιλείου έχει γράψει χαρακτηριστικά: «Βασισμένος σε μια έκκεντρη πλοκή και σε έναν πολυμελή θίασο προσώπων τα οποία η αφήγηση φωτίζει μόνο για λίγο κάθε φορά, προλαβαίνοντας παρ' όλα αυτά να μοιράσει ρόλους και να σκιαγραφήσει χαρακτήρες, ο Νόλλας ολοκληρώνει την τριλογία του με ένα ορατόριο για την κρίση. Ένα ορατόριο όπου τη θέση των παραδομένων θρησκευτικών αναφορών θα καταλάβει η αποκαλυπτική σκηνή του τέλους με μια πελώρια φωτιά η οποία κατατρώγει δικαίους και αδικούς. Όπως και με τα δύο πρώτα βιβλία της τριλογίας του, ο Νόλλας δεν θέλει να ηθικολογήσει για τα κοινωνικά ημάρτημα που βασανίζουν τους πρωταγωνιστές του. Είσι, μολονότι γειωμένος στο καυτό παρόν, θα ανατρέξει, έστω και διαμέσου σγυμιαίων αναφορών, από τη μια μεριά στο ιστορικό παρελθόν που ζωντανεύει με το *Ταξίδι στην Ελλάδα* (ο διαιρεμένος μετεμφυλιακός κόσμος) και από την άλλη στην Ευρώπη του τέλους του 20^{ου} αιώνα που εικονογραφεί με τα *Μάρμαρα στη μέση* (η εποχή του άκρατου πλουτισμού)».

Η έννοια του «κωμικού» στον χώρο της πολιτικής

Της Έλενας Χατζόγλου

Ενας από τους όρισμούς που έχουν δοθεί για το κωμικό στοιχείο –κυρίως στη λογοτεχνία, αλλά με αναγωγές και στην κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα– είναι ότι αποτελεί «κάτι το μηχανιστικό επιστρωμένο πάνω στο ζωντανό». Πρόκειται για έναν όρισμό που έδωσε ο Henri Bergson στο βιβλίο του με τίτλο: *Το Γέλιο (Le Rire. Essai sur la signification du comique)*, Oeuvres Complètes, Genève, Editions Albert Skira, 1945, σ. 17). Στην προσπάθειά του ο συγγραφέας να εδραιώσει τη συγκεκριμένη θεωρητική του θέση, διατύπωσε τρεις επίμερους βασικές δομικές αρχές, που αφορούν την περιστασιακή κωμωδία και στις οποίες αναδεικνύεται ακριβώς η έννοια του «μηχανιστικού τεχνάσματος».

Ειδικότερα, η κωμωδία διακρίνεται: α) για τη δομική «επανάληψη» διαφόρων προβλημάτων, σκηνών, φράσεων, χαρακτηρισμών κ.λπ., β) για τη «μεταστροφή», που είναι συνήθως κάποια λοξοδρόμηση από το σύνηθες, ή άλλοτε αντιστροφή και εναντίωση, και γ) τέλος για την «παρεμβολή» διαφόρων σκηνών, γεγονότων, εμπειριών κ.λπ., που εμπλέκονται ή διασταυρώνονται μεταξύ τους για να δημιουργήσουν το αίσθημα της παρεξήγησης, της παρανόησης, ή και του κωμικού.

Εάν όλα τα παραπάνω αναχθούν στον χώρο της πολιτικής, ως «μηχανιστικές» αρχές συμπεριφοράς αρκετών προσώπων, πράγματι σε πολλές περιπτώσεις προσομοιώνουν την έντυπωση του κωμικού, ένιστε του γελοίου ή, στη χειρότερη περίπτωση, της ίδιας της φάρσας. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι πολύ συχνά οι γελοιογραφίες είναι αυτές που δίνουν τα σαφέστερα πολιτικά μηνύματα για την τρέχουσα κοινωνική ή πολιτική πραγματικότητα ή ακόμη και για τα ίδια τα πρόσωπα που εμπλέκονται σ' αυτήν ως οίονει πρωταγωνιστές ενός «κωμικού θεατρικού έργου».

Σε πολλές περιπτώσεις τα πρόσωπα που δρούν επάνω στην πολιτική κονίστρα επιδεικνύουν χαρακτηριστικά και συμπεριφορές ανάλογες με εκείνες που

περιγράφει ο Bergson σε διάφορα σημεία του έργου του. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο (κωμικός) ανθρώπινος τύπος μοιάζει με έναν «δραματικό χαρακτήρα που του λείπει κάθε εύλογισία και που κυριαρχείται από έναν άκαμπτο νοητικό καταναγκασμό» (σελ. 96). Αυτή η έλλειψη εύλογισίας, ή άκαμπτη θεωρηση των πραγμάτων –και κατ'έπείκτασιν ή άκαμπτη συμπεριφορά– εμποδίζει τον άνθρωπο, και δη τον πολιτικό, να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Δημιουργείται έτσι μία «νοητική καθήλωση», ή οποία τον εγκλωβίζει στον «δικό του» κόσμο.

Μάλιστα, σύμφωνα με τους παραπάνω αναφερθέντες μηχανισμούς, ή «επανάληψη» αυτού του άκαμπτου νοητικού σχήματος, αποστερημένη από τα μηνύματα που στέλνει ο υπόλοιπος κόσμος, δημιουργεί μία κωμική διάσταση στη συμπεριφορά ενός τέτοιου προσώπου και το καθιστά, εκτός από κωμικό, κάποτε και επικίνδυνο. Η «μεταστροφή», εάν και όποτε έρθει, αποβαίνει όμοιας κωμική στην πολιτική σκηνή, διότι τα «άκαμπτα» πρόσωπα έχουν την τάση να την αποδίδουν σε εξωγενείς παράγοντες, οι οποίοι τους εξαναγκάσαν να την υιοθετήσουν, οι οποίοι ευθύνονται για τα κακώς κείμενα κ.λπ. Διότι συνήθως στην πολιτική «φτάνει» όλοι οι άλλοι εκτός από τα δρώντα, άμεσα εμπλεκόμενα, πρόσωπα. Όμοιας, συντελεστικός μηχανισμός για το κωμικό στοιχείο στην πολιτική είναι και αυτός που ο Bergson ονόμασε «παρεμβολή», όπου τα πολιτικά πρόσωπα αλληλοσυμπλέκονται μεταξύ τους ανενδοίαστος με συμμαχίες, «διασκελισμούς» ιδεολογικών στρατοπέδων, «άνταλλαγές» κομματικών στελεχών, αλληλοπεριχώρη-

ση συμφερόντων κ.λπ. Έν προκειμένω, ή συμπεριφορά τους προσομοιάζει προς τη λεγόμενη «κωμωδία των παρεξηγήσεων», όπου οι προθέσεις του ενός δεν έγιναν με σαφήνεια κατανοητές από τους άλλους, γιατί οι άλλοι αδυνατούν να «καταλάβουν», ή γιατί οι συνθήκες αντιστρατεύονται τις προσπάθειές τους. Η σαφήνεια βέβαια και η ειλικρίνεια συνήθως δεν ανήκουν στις προτεραιότητες πολλών πολιτικών, σε αντίθεση με τη «διγλωσσία», τη σχετικότητα και άλλες κατά το δοκούν «ἀρετές» του λόγου και των έργων τους.

Στη χειρότερη περίπτωση, οι μηχανισμοί του κωμικού συμπεριφέρονται με τα συμφέροντα και τις προθέσεις του έκλογικού σώματος και γενικότερα του λαού, όποτε συμμετέχει και αυτός στην «κωμωδία», και το κωμικό αποτελεί μία συνεργατική διαδικασία.

Έν τέλει, αν και το κωμικό αποτελεί μία από τις πιο ευχάριστες πλευρές της ανθρώπινης ζωής, ωστόσο χρειάζεται ή αποστασιοποίηση από αυτό κατά τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων και ή αποσύνδεσή του από τις καιριές ζωτικές πλευρές του βίου, όταν μάλιστα σε πολιτικό επίπεδο αυτές αφορούν το μέλλον του ανθρώπου.

Και προκειμένου για την επίλογη των προσώπων που μετέχουν στην πολιτική, είναι σαφώς προτιμότερα αυτά που αποδεικνύουν ότι σέβονται τον ρόλο τους, χωρίς να γίνονται «κωμικοί» με παλινδρομήσεις, δήθεν «παρεξηγήσεις», ανακολουθίες κ.ά. Έτσι θα έχει την ελπίδα και ο πολίτης, ότι δεν θα «έξυπηρετεί» με την ψήφο του το κωμικό και το γελοίο και ούτε, φυσικά, θα γίνεται ο ίδιος συνεργός σε δυσάρεστες «κωμικές παραστάσεις».

Εντυπώσεις από τη μη «Λίμνη των Κύκνων» του Κωνσταντίνου Ρήγου

Του Χρήστου Πουγκιάδη

Πώς θα αισθανόταν το κοινό αν είχε στηθεί ένα βενζινάδικο μέσα σε έναν αρχαιολογικό χώρο, όπως η Ακρόπολη; Αν στην άκρη ενός πίνακα του Βαν Γκογκ κολλούσε ένα μικρό κομμάτι ασπρόμαυρου πίνακα, που παριστάνει απόκοσμα και τρομακτικά ανθρωποειδή; Αν ακούγοντας στο Τρίτο Πρόγραμμα τη μουσική της Λίμνης των Κύκνων, ξαφνικά παρεμβληόταν, για πολύ λίγα λεπτά, ένα κομμάτι μουσικής από ταινία τρόμου και στη συνέχεια ξανάρχιζε η υπέροχη μουσική του Τσαϊκόφσκι;

Αντίστοιχα με όλα αυτά, που θεωρούνται αδιανόητα για άλλες τέχνες, παρακολουθήσαμε έκπληκτοι στη Λίμνη των Κύκνων του χορογράφου και διευθυντή του Μπαλέτου της Λυρικής, Κωνσταντίνου Ρήγου. Το παράξενο είναι ότι οι «καινοτομίες» του, στο βιβλιόριο της παράστασης και στους ιστοτόπους της ΕΛΣ, χαρακτηρίζονται ως μετατροπή του κλασικού μπαλέτου ... σε «μετακλασικό», «μεταχορογραφία», «νέα χορογραφική ματιά», «νέα ανάγνωση» και συνομιλία «με την πρωτότυπη χορογραφία», «ξαναδιάβασμα», φλερτ «με τη γοητεία του κλασικού χορού με έναν σύγχρονο τρόπο νεοκλασικού ενδιαφέροντος», επιχείρημα «να θέσει ερωτήματα, αλλά και να αναζητήσει απαντήσεις για το πώς μπορούν να «ξαναδιαβαστούν» σήμερα τα μεγάλα έργα»!

Στην πραγματικότητα ο Κ. Ρήγος έκανε τόσο αλλοίωση του σεναρίου, των σκηνικών και της χορογραφίας κ.λπ., ώστε στο μεγαλύτερο διάστημα, αν κάποιος δεν άκουγε τη μουσική, θα θεωρούσε ότι πρόκειται για νέο έργο! Όντως είναι νέο έργο.

Οι σεναριακές «παρεμβάσεις»

As δούμε λοιπόν συγκεντρωτικά αυτές τις αλλαγές, όπως προωθήθηκαν στις ηλεκτρονικές σελίδες της ΕΛΣ και στο βιβλιόριο της παραστάσεως:

1. «Το έργο τοποθετείται δραματουργικά σε ένα μετασποκαλυπτικό περιβάλλον...», το οποίο «αναφέρεται στην περιβαλλοντική κρίση...», ενώ η δράση τοποθετείται «δίπλα σε μια ξεραμένη λίμνη», «στην οποία οι χορευτές ζουν με την ανάμνηση της φύσης στην εποχή πριν την καταστροφή».

2. Το πρώτο και το τρίτο μέρος της παράστασης λαμβάνουν χώρα αντί για το παλάτι σε «ένα τοπίο σε μια εποχή μετά την καταστροφή. Ένα ερημωμένο βενζινάδικο για να θυμίσει έναν κόσμο που ξέμεινε από καύσιμα».

3. Το δεύτερο και το τέταρτο μέρος διαδραματίζονται σε «μια λίμνη όπου το φυσικό και το υπερφυσικό συνυπάρχουν κι εναλλάσσονται». Πρόκειται για την ήδη αναφερθείσα ξεραμένη λίμνη.

4. Ο πρίγκιπας Ζήγκφρντ έχει ως «φαντασιακές προβολές» τον λευκό και τον μαύρο κύκνο, «τους οποίους καλείται να κυνηγήσει και

να σκοτώσει: καθώς δεν είναι παρά κομμάτια του εαυτού του, το βέλος του τόξου του θα βρει τελικά και τον ίδιο». Ο ίδιος ο Ρήγος εξηγεί: «Βλέπω τους ρόλους του λευκού και του μαύρου κύκνου ως τις δύο πλευρές του ίδιου προσώπου. Την αθωότητα και την ανάγκη για αυτοκαταστροφή που κρύβει μέσα του κάθε άνθρωπος.»!

5. Ο κακός μάγος Ράθμπαρτ είναι «μια αυτοκαταστροφική προβολή και αυτός του ψυχικού τοπίου του πρίγκιπα».

Η έλλειψη του νέου σεναρίου

Πώς όμως όλα αυτά εντάσσονται στο σενάριο, ώστε να μην υπάρχουν λογικά κενά; Προς έκπληξή μας δεν βρήκαμε πουθενά το νέο σενάριο. Αντιθέτως το βιβλιόριο της παράστασης περιλαμβάνει ως σενάριο μια «σύνοψη του πρωτοτύπου»!!! Η ίδια ουσιαστικά σύνοψη δημοσιεύθηκε και στις ηλεκτρονικές σελίδες της ΕΛΣ. Έτσι οι αλλαγές αυτές αιωρούνται αποκομμένες σε διάφορα σημεία των ανωτέρω κειμένων. Είναι λοιπόν δύσκολο να τις εντάξει κάποιος σε μια λογική συνέχεια και να τις δικαιολογήσει. Όλη αυτή η ασάφεια δημιουργεί την εντύπωση ότι όλα αυτά δεν ήταν δυνατόν να συνδεθούν στο κλασικό σενάριο. Αφέθηκαν λοιπόν να πлавνώνται μετέωρα και το έργο απλώς να περιφέρεται γύρω από τη Λίμνη των Κύκνων.

Τα παράδοξα της χορογραφίας

Επί πλέον, το έργο διαθέτει στοιχεία που το απομακρύνουν από τους συμβολισμούς του αρχικού σεναρίου, την ομορφιά της χορογραφίας και τα αισθήματα που προσφέρει στο κοινό. Αξίζει να επισημάνουμε τα εξής:

α. Στην έναρξη καθενός από τα τέσσερα μέρη της παραστάσεως και ενδιάμεσα στο τέταρτο μέρος παρεντίθενται κάποιες ολιγόλεπτες σκηνές φόβου που περιλαμβάνουν και εξώκοσμα, τερατώδη και τρομακτικά ανθρωποειδή. Η δράση συνοδεύεται από εύστοχα αγωνιώδη και τρομακτική μουσική του Θοδωρή Ρέγκλη, δημιουργώντας την εντύπωση ότι πρόκειται για θέατρο ή ταινία τρόμου!

Η παρεμβολή των σκηνών τρόμου διατα-

ράσσει την ψυχολογία του κοινού, σε ένα έργο που στην πρωτότυπη εκδοχή του προκαλεί στον θεατή ψυχική ανάταση.

Άραγε διερωτήθηκε κάποιος από τους υπεύθυνους της ΕΛΣ τι τρόπο προκαλούν αυτές οι σκηνές στα ανήλικα παιδιά που παρακολουθούσαν την παράσταση; Ρωτήθηκε κάποιος ειδικός αν η παράσταση ήταν κατάλληλη για ανήλικους;

β. Στο corps de ballet εκτός των γυναικών κύκνων συμμετέχουν και άνδρες κύκνοι, με φουστάνια και γυμνό στήθος. Οι σκηνές αυτές στο κλασικό έργο παίζονται από γυναίκες και είναι κορυφαίες εικαστικές αισθητικές, θηλυκότητας, ευαισθησίας και τρυφερότητας. Η ευαισθησία συμβολοποιείται από την παρουσία γυναικών κύκνων και ενισχύεται με την υπέροχη ευγένεια κίνησή τους. Όταν σε ένα τέτοιο νεραϊδικό χορό, εισβάλλει το αρσενικό στοιχείο, που συμβολίζει τον δυναμισμό και την αδρότητα δεν μιάνεται η ευαισθησία της σκηνής; Δεν καταστρέφεται η αισθητική της και ο συμβολισμός της; Δεν μειώνεται η χάρη της;

γ. Στο τέταρτο μέρος πρωταγωνιστεί ο μαύρος κύκνος αντί του λευκού, ενώ το corps de ballet αποτελείται μόνο από μαύρους κύκνους, άνδρες και γυναίκες. Δηλαδή το λευκό ως συμβολισμός της αγάπης, της καλοσύνης και της αγνότητας αντιστρέφεται.

δ. Η χορογραφία, εκτός από το κλασικό, περιέχει και στοιχεία σύγχρονου χορού καθώς και «κάποια στοιχεία από τις κουλτούρες του δρόμου». Τα νέα αυτά στοιχεία δεν πρόσφεραν κάτι ιδιαίτερο που θα ικανοποιούσε την αισθητική του κοινού.

Γιατί να συμβαίνουν στην ΕΛΣ;

Το παράδοξο είναι ότι όσα καινοφανή αναφέραμε συμβαίνουν σε ένα Ίδρυμα που υποτίθεται ότι θα έπρεπε να είναι θεματοφύλακας της τέχνης του μπαλέτου στη χώρα μας. Πρόκειται για μια ακόμα εκδήλωση της μετατόπισης εννοιών, της σύγχυσης που υπάρχει στον χώρο της τέχνης και ενός εκμοντερνισμού, που έχει ως αφετηρία το φαίνεσθαι και όχι το είναι. Είναι σωστό η Λυρική Σκηνή να παρασύρεται σε αυτή τη δίνη της εποχής;

Επίλογος

Κατά καιρούς την εμπορική έλξη του τίτλου του μεγάλου αυτού έργου έχουν εκμεταλλευτεί και κάποιες χορογραφίες κυρίως του σύγχρονου (μοντέρνου ή μεταμοντέρνου) χορού. Έτσι παρουσιάζουν ορόσηφα ή με ελαφρά τροποποίηση του τίτλου έργα, που ξεφεύγουν από το σενάριο και το πνεύμα των Πετιπά – Ιβάνωφ. Κρατούν όμως την υπέροχη μουσική της Λίμνης των Κύκνων, που αν δεν την είχαν, κάποιος δύσκολα θα καταλάβαινε ότι σχετίζονται με το εν λόγω έργο.

Δεν θα ήταν τιμιότερο να έκαναν ένα δικό τους σενάριο, με δικό τους τίτλο και, αν τους ταίριαζε, as έβαζαν τη μουσική της Λίμνης των Κύκνων; Είθε να είχε κάνει κάτι αντίστοιχο και ο Κωνσταντίνος Ρήγος..

Κι αν

Του Αντώνη Μπουντούρη

I

Κι αν οι άρχοντές μας γκρέμισαν προτεϊχίσματα και τείχη με την απόφαση να παραδοθούν Αυτοί δεν είναι πια δικοί μας άρχοντες

II

Κι αν είναι το ύφος λιπαρό των παλαιών μας φίλων με πλατύστομα αλλά νεκρά τα λόγια τους
as εκθρονίσουμε κι αυτούς Ν' αλλάξουμε τους φίλους.

III

Κι αν απ' τους ναϊσκους των αβαθών σπηλαίων κλέψαν την Κυβέλη
as βάλουμε στη θέση της ανήλικους ανέμους.

30 ημέρες * Σχόλια για την πολιτική και τον πολιτισμό

Θεόδωρος Ζιάκας *Τα δύο τέρατα και η αριστερά*

στον μηδενισμό. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε τον Φίχτε, που «απορρίπτει την αντίληψη του Διαφωτισμού για τον Λόγο χάριν ενός απόλυτου υποκειμενισμού ο οποίος επιχειρεί να παράγει τον Λόγο εν γένει από την άπειρη βούληση του απόλυτου εγώ. Αυτή η απόρριψη οδηγεί στη σκοτεινή νύχτα του νοούμενου εγώ και στην εξύμνηση του αγώνα και του πόθου που αποτελούν την έκφραση αυτής της υποσυνείδητης βούλησης. Μολονότι ο Φίχτε στηρίχθηκε στη σκέψη του Ντεκάρτ και του Καντ, τελικά επέλεξε μια διαφορετική και πιο επικίνδυνη κατεύθυνση. Αυτή η κατεύθυνση οδηγεί, όπως διαπίστωσε ο Τζακόμπι, στον θάνατο του Θεού και στη θεοποίηση του ανθρώπου» (Michael Allen Gillespie, *Ο μηδενισμός πριν από τον Νίτσε*, μετ. Γ. Μερτίκα, Πατάκης 2004).

Ο Θ.Ζιάκας περιγράφει τα δύο τέρατα: τη μεταμοντέρνα τοκογλυφική πλουτοκρατία που υπέταξε την παραγωγική αστική τάξη και τον μεταμοντέρνο μηδενισμό, ο οποίος «έχει διαβρώσει καίρια την πληθυσμιακή βάση του νεωτερικού πολιτισμού» (σελ.26). Πλέον στον μεταμοντέρνο μηδενισμό, «ο Μηδενισμός του Συλλογικού υποκειμένου ολοκληρώνεται με τον Μηδενισμό του ατομικού υποκειμένου» (σελ.28). Στο παραπάνω συμπέρασμα αφενός περιέχεται η σκέψη του Π. Κονδύλη όπως ξετυλίγεται κυρίως στην «Παρακμή του αστικού πολιτισμού» και αφετέρου συναντά αντίστοιχα πορίσματα του Κρίστοφερ Λας. Βέβαια, ο ιδεότυπος του «ανθρωπόθεου» που είναι αντιστροφή του «Θεάνθρωπου», έχει ως αφετηρία το έργο του Φ. Ντοστογιέφσκι. Ο εθνομηδενισμός ερμηνεύεται ως «το καταστατικό πρόταγμα της μοναδικής πλέον Αυτοκρατορίας. Είναι η στρατηγική πλατφόρμα της αμερικανικής «παγκοσμιοποίησης». Του οράματός της να εδραιωθεί ως Κοσμοκρατορία» (σελ. 108,109), ενώ αναλυτικότερα θα προσθέσει, «η κυριαρχία του μεταμοντέρνου εθνομηδενισμού αντιστοιχεί στη διαμόρφωση μιας υπερκρατικής ολιγαρχίας, τεχνοσυστημικής-χρηματιστικής υφής, εξοπλισμένης με στρατιωτική ισχύ πλανητικών διαστάσεων» (σελ. 166).

Η φράση του Θ. Ζιάκα, «η ελληνική ανθρωπολογία είναι έκτοτε η ανθρωπολογία της μετάβασης από

το Άτομο στο Πρόσωπο» (σελ.123) απορρέει από αντίστοιχες σκέψεις του Χ. Γιανναρά και του μητροπολίτη Περγάμου Ιωάννη. Νομίζω όμως ότι κάτι τέτοιο έχει ξεκινήσει ήδη από τον ελληνικό λόγο για να ολοκληρωθεί στον πατερικό λόγο. Η σκέψη του πλατωνικού Σωκράτη ότι είναι προτιμότερο να αδικούμε, παρά να αδικούμαστε, η προτροπή του Αριστοτέλη να αγαπάμε το μέτρος εκείνο του εαυτού που καλλιεργεί την αρετή, αλλά και οι διαπιστώσεις του ίδιου ότι ο άνθρωπος είναι «ζώο πολιτικό», δηλαδή τελικά σχηματίζεται με την τριβή με τους άλλους, αποδεικνύουν έναν τέτοιο ισχυρισμό. Άλλωστε ο Ιωάννης Δαμασκηνός δυσκολευόταν να διακρίνει το άτομο από το πρόσωπο. Ορθά επισημαίνει όμως ο Θ. Ζιάκας ότι «βρήκαμε στην χριστιανική αγάπη την πραγματική ουσία μας, την αληθινή μας φύση» (σελ.132). Αναζητώντας διέξοδο στον μηδενισμό, καταλήγει ότι «η συλλογικότητα ριζώνει στην σταυρική σχέση ανάμεσα στο Εγώ και στο Εσύ και των δύο με τον Θεό» (σελ. 203). Η πόλη ανήκει στους θεούς και στους ήρωες. Σε αυτό το σημείο επαναλαμβάνεται η φράση του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, ότι την Πόλην αυτή δεν μπορεί να την παραδώσει γιατί δεν ανήκει σε αυτόν, ούτε σε κανέναν άλλο από τους κατοίκους.

Ο σύγχρονος μηδενισμός, αυτός που ο Π. Κονδύλης ονομάζει «χαρούμενο μηδενισμό», αποτελεί μια μετάλλαξη αυτού που εντοπίστηκε αρχικά στις διανοητικές κατασκευές του Νετσάγιεφ, ή στους ανθρώπινους τύπους που ενσαρκώθηκαν στο έργο του Τουρκένιεφ και του Ντοστογιέφσκι ή στον ειρωνικό λόγο του Διογένη του Κυνικού ή του Σιοράν. Όπως συμπεραίνει ο Θ.Ζιάκας, «κάνοντας την κατανάλωση αξία και τις αξίες καταναλωτικά αγαθά», ή, αλλιώς, κάνοντας μοναδική αξία το χρήμα, ζωντανεύει τον χειρότερο εφιάλτη του Τεχνοσυστήματος, να δει κάποια μέρα τη «δεξαμενή της γνώσης» άδεια από τους αναγκαίους «σταχανοβίτες» της Επιστήμης και της Τεχνολογίας» (σελ. 295). Με το έργο του Θ. Ζιάκα, η συζήτηση για τον μηδενισμό και την παρακμή βέβαια δεν έκλεισε, όμως επέτυχε να μας δείξει τις πλευρές πάνω στις οποίες πρέπει να σκεφτόμαστε.

Του Σπύρου Κουτρούλη
www.koutoulis-spyros.blogspot.com

Θάνος Βερέμης: *η λανθασμένη κριτική στον Μακρυγιάννη*

Στην *Καθημερινή* της Κυριακής της 12.5.2019 μοιράστηκε το βιβλίο του Θάνου Βερέμη *Εκσυγχρονισμός και συντήρηση: από τον 19° στον 21° αιώνα*, όπου επικρίνεται ο λαϊκισμός, όπως εκφράστηκε από το ΠΑΣΟΚ του Α. Παπανδρέου και τον ΣΥΡΙΖΑ. Προσπαθώντας να διατυπώσει μια ιστορική αιτιολογία, ορίζει ως γενάρχη του λαϊκισμού τον στρατηγό Μακρυγιάννη. Στην πραγματικότητα θέλει να επιτεθεί κυρίως στον Γ. Σεφέρη και στην περίφημη διάλεξη του στο Κάιρο όπου μεταξύ άλλων είπε «Κάθε φορά που η φυλή μας γυρίζει προς τον λαό ζητά να φωτιστεί από τον λαό, αναμορφώνεται από τον λαό».

Επειδή ο Θ. Βερέμης συγχέει το λαϊκό με το λαϊκιστικό, είναι εύλογο να επικρίνει τον Γ. Σεφέρη και να μην αποδέχεται ότι ο λαός μας δημιούργησε το δημοτικό τραγούδι, διέσωσε τη βυζαντινή τέχνη και, μέσα από την ορθόδοξη λειτουργία, το τυπικό της αρχαίας τραγωδίας. Επιπλέον μέσα από τους κοινοτικούς θεσμούς και το εθιμικό δίκαιο δημιούργησε πρωτογενείς θεσμούς δικαίου. Γι' αυτό ο ισχυρισμός του Θ. Βερέμη ότι «ο Μακρυγιάννης περιγράφει με ακρίβεια μια κοινωνία με άφθονη παλληκαριά αλλά χωρίς νόμους, αρχές και συνέπεια εκτός από την προαγωγή των συμφερόντων των ημετέρων» (σελ.159), παραλείπει να αναφέρει ότι η οθωμανική κοινωνία και το οθωμανικό κράτος επέτρεπε κάτι τέτοιο αλλιώς, οι Έλληνες παρόλα αυτά δημιούργησαν τις δικές τους συσσωματώσεις όπως φαίνεται και στα Αμπελάκια και στους συντροφοναύτες των Σπετσών και της Ύδρας. Και το γνήσιο ενδιαφέρον για τη διαιώνιση του ελληνισμού συνδυάστηκε με κανόνες δικαίου οικονομικού ορθολογισμού, αφού η συντροφική διανομή προϋπέθετε τη δημιουργία πλούτου και κερδών.

Το παλαιό ΚΚΕ εσωτ., διά μέσου των κειμένων του Ν.Πουλιαντζά και του Άγγ. Ελεφάντη, είχε υποδείξει τον λαϊκισμό ως ένα σημαντικό πολιτικό του αντίπαλο. Αντιθέτως ο ΣΥΡΙΖΑ αναρριχήθηκε στην εξουσία χάρη στη δημαγωγία, τη δημοκοπία και την εξαπάτηση του ελληνικού λαού. Ο Θ. Βερέμης προμηθεύεται τα επιχειρήματά του κατά του Μα-

κρυγιάννη και κατά της γενιάς του '30 από διανοούμενους που κινούνται στον χώρο του ΣΥΡΙΖΑ, όπως ο Γ. Γιαννουλόπουλος και ο Ν. Θεοτοκάς, που, επιτέθηκαν στον Μακρυγιάννη και τον Σεφέρη. Ο λόγος είναι το ότι σκόπιμα συγχέουν το λαϊκό με το λαϊκιστικό και το εθνικό με το εθνικιστικό. Αντίθετα, οι εκπρόσωποι της γενιάς του '30, που προέρχονταν από τον βενιζελισμό και τη φωτισμένη αστική τάξη, έκαναν δύο αμοιβαία εξισορροπτικές κινήσεις: υιοθέτηση της φόρμας του μοντερνισμού και εμβάθυνση στα στοιχεία του νέου ελληνισμού.

Οι ορθές αναφορές του Θ. Βερέμη στον Αριστοτέλη παραλείπουν να τονίσουν ότι αυτός συμπέρανε πως ο άνθρωπος «είναι ζώο πολιτικό», δηλαδή ότι διαμορφώνεται από τη σχέση του με τους άλλους ανθρώπους, και ότι απέδιδε καίρια σημασία στην οικογένεια, στη φιλία, στην πολιτεία. Οι επικριτικές αναφορές του στο πολίτευμα που διαμορφώθηκε μετά την ελληνική επανάσταση αποτυγχάνουν να ερμηνεύσουν αυτό που εύστοχα μας έδειξε ο Π. Κονδύλης. Η εισαγωγή κοινοβουλευτικών θεσμών σε μια κοινωνία που δεν είχε διαμορφώσει τη δική της αστική τάξη επρόκειτο να τους μετατρέψει σε όπλο των προαστικών δυνάμεων. Συνεπώς, μόνο ο Ι. Καποδίστριας με τη φωτισμένη δεσποτεία του, που τελικά θα οδηγούσε σε κοινοτικούς θεσμούς άμεσης δημοκρατίας θα μπορούσε να δώσει λύση στο ελληνικό πολιτικό πρόβλημα.

Τελικά ο Θ. Βερέμης συναντάται με τη διανόηση του ΣΥΡΙΖΑ στις κοινές τους συγχύσεις ανάμεσα στο λαϊκό και το λαϊκιστικό, το εθνικό και το εθνικιστικό. Εξ ου και η κοινή τους υποστήριξη στη Συμφωνία των Πρεσπών...

Το δοκίμιο του Θ. Βερέμη παρουσιάζει και άλλες δευτερεύουσες αδυναμίες, όπως: Παραλείπει να αναφέρει ότι για το πελαταιακό κράτος υπάρχουν διαχρονικά ευθύνες (για παράδειγμα ο Κ. Μητσotάκης, ο κατά τα άλλα φιλελεύθερος, υπερηφανευόταν σε συνέντευξή του στον Α. Παπαχελά για τα ρουσφέτια που έκανε) σε όλο το πολιτικό σύστημα και ότι στο περιβάλλον του Κ. Σημίτη υπήρξαν συμπτώματα διαφθοράς.

● | Ανεκμνηστές Ιστορίες

Του Κωνσταντίνου Μαυρίδη

Πέντε μήνες ανταρκτικής μοναξιάς

Το εσωτερικό ταξίδι του Ρίτσαρντ Μπερντ στην άκρη του κόσμου

Το 1934, η Ηρωική Εποχή της εξερεύνησης της Ανταρκτικής είχε φτάσει στο τέλος της. Το μεγαλύτερο μέρος της ηπείρου είχε χαρτογραφηθεί και ο Νότιος Πόλος είχε κατακτηθεί. Καθώς η τεχνολογία αναπτυσσόταν γοργά και η Ηρωική Εποχή παραχωρούσε τη θέση της στη Μηχανοκίνητη Εποχή, τεράστιες εκτάσεις καλύπτονταν πλέον με σχετική ευκολία και απέμεναν πα ελάχιστες πρωτιές για τους επίδοξους εξερευνητές της παγωμένης γης.

Έτσι, θα μπορούσε να πει κανείς ότι ο Αμερικανός αντιναύαρχος **Ρίτσαρντ Μπερντ** είχε καταφέρει τη χρυσή πρωτιά της εξερεύνησης των πόλων όντας πλοηγός στις πρώτες πτήσεις πάνω από τον Βόρειο Πόλο το 1926 και τον Νότιο Πόλο το 1929. Αν λάβει κανείς υπόψη του ότι ο Μπερντ είχε αναδειχθεί στον βαθμό του αντιναυάρχου στα σαράντα ένα του και του είχαν απονεμηθεί τα σημαντικότερα παράσημα των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένου του παράσημου ανδρείας του Κογκρέσου, δεν απέμεναν και πολλά να κάνει από το να αποσυρθεί και να επαναπαυτεί στις δάφνες του. Παρά ταύτα, ο Μπερντ δεν είχε τελειώσει ακόμα με την Ανταρκτική και πίεζε ανώτερους και χρηματοδότες για μια ακόμη αποστολή στους πάγους.

Ο σκοπός της αμερικανικής ανταρκτικής αποστολής του 1934 δεν ήταν η πρώτη κατάκτηση κάποιας απάτης κορυφής, ή η προσέγγιση κάποιου δυσπρόσιτου γεωγραφικού σημείου στον χάρτη.

Ο σκοπός ήταν η συλλογή μετεωρολογικών δεδομένων και η κατασκευή μιας προκεχωρημένης επισημονικής βάσης στο φράγμα πάγου του Ρος. Όσο για τον Μπερντ, ενώ ήταν ο επικεφαλής της ομάδας, είχε κρατήσει για τον εαυτό του μια σχεδόν παρανοϊκή-αυτοκτονική αποστολή. Ενώ οι υπόλοιποι θα διαχείμαζαν στη βάση που θα βαπτιζόταν «Μικρή Αμερική», αυτός σκόπευε να μείνει τελείως μόνος για έναν ολόκληρο ανταρκτικό χειμώνα σε έναν απομονωμένο μετεωρολογικό σταθμό (ουσιαστικά ένα κουτί τέσσερα επί τρία μέτρα) θαμμένο στον πάγο της ενδοχώρας, 123 μίλια μακριά από τη βάση. Αρχικά προσπάθησαν να τον μεταπείσουν, αλλά ήταν ανυποχώρητος και, μιας και ήταν ιεραρχικά ανώτερος όλων, τελικά τους διέταξε να τον αφήσουν ήσυχο.

Όντως, με τις τελευταίες ακτίνες του ήλιου να δύουν και το σκοτάδι του ανταρκτικού χειμώνα να σκεπάζει τα πάντα, ο Μπερντ ήταν στην παράγκα του, που πλέον έφερε τον τίτλο Μετεωρολογικός Σταθμός Μπόλινγκ, με τα βιβλία του, τον φωνόγραφο του και τα χρειώδη του, έτοιμος να ξεκινήσει τις αστρικές και μετεωρολογικές παρατηρήσεις του. Ωστόσο, όσο θα παρατηρούσε και θα κατέγραφε τις εξωτερικές συνθήκες, άλλο τόσο θα εισέδυε βαθιά στον εαυτό του σε ένα αυθεντικό ταξίδι αυτογνωσίας, χωρίς καμία δυνατότητα διαφυγής. Ήταν κυριολεκτικά ο «πιο απομονωμένος άνθρωπος στον πλανήτη», με τη θερμοκρασία έξω να ξεπερνά τους -60 βαθμούς

Κελσίου και το εσωτερικό του δωματίου του να είναι πολλές φορές επενδυμένο με πυκνό στρώμα πάγου. Ο Μπερντ γνώριζε επίσης ότι, αν κάτι δεν πήγαινε καλά, οι πιθανότητες διάσωσης ήταν ελάχιστες, καθώς στο πηχτό σκοτάδι και το ασύλληπτο κρύο της ανταρκτικής νύχτας, κάθε προσπάθεια διάσωσης ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία. Όπως χαρακτηριστικά έγραψε ο ίδιος, «Ήταν σαν να ήμουν στη σεληνή».

Τους πρώτους δύο μήνες επέβαλε στον εαυτό του ένα αυστηρό πρόγραμμα καταγραφής μετεωρολογικών φαινομένων, αστρικών παρατηρήσεων, διαβάσματος, γυμναστικής και τριών περιπάτων την ημέρα σε διάφορες κατευθύνσεις από τον σταθμό. Η μόνη του επαφή με τον κόσμο ήταν ο ασύρματος με τον οποίο μπορούσε να ακούσει τις συνομιλίες στη «Μικρή Αμερική», αλλά να απαντήσει μόνο με κώδικα Μορς. Σε κάποια από αυτές τις συνομιλίες, οι σύντροφοί του έκαναν το λάθος να του αναφέρουν ότι το χρηματιστήριο, στο οποίο είχε επενδύσει κάποια χρήματα για να χρηματοδοτήσει την αποστολή, είχε καταρρεύσει και οι οικονομίες του είχαν εξανημιστεί, με αποτέλεσμα να λάβουν την κοφτή απάντηση, «Δεν επιθυμώ λήψη περαιτέρω νέων από τον κόσμο, Μπερντ».

Κάπου πάνω στο τρίμηνο απομόνωσης και ενώ όλα πήγαιναν καλά, με τον Μπερντ να διάγει τον βίο του λύκου σύμφωνα με τον Επίκουρο, «η σόμπα άρχισε τα προβληματάκια». Ίσως η συγκε-

κριμένη έκφραση να είναι η υποτίμηση του αιώνα για ένα πρόβλημα που στις συγκεκριμένες συνθήκες αποτελούσε άκρως θανάσιμη απειλή. Η σόμπα, λοιπόν, που θέρμαινε το οίκημα και κρατούσε τον μοναδικό ένοικο εν ζωή, είχε διαρροή μονοξειδίου του άνθρακα και ο Μπερντ αναγκαζόταν μια να ανοίγει την πόρτα και να παγώνει και μια να κλείνει την πόρτα και να δηλητηριάζεται από τα αέρια που κατέκλυζαν τον ζωικό του χώρο. Προφανώς, η κατάσταση αυτή είχε δυσμενέσιμες επιπτώσεις στη σωματική του υγεία, που πήρε γρήγορα την καπιούσα και αποτελεί απόδειξη του απαράμιλλου θάρρους του το γεγονός ότι κατάφερε να κρατήσει κρυφή τη δεινή του θέση από τους υπόλοιπους συντρόφους του. Ο λόγος ήταν ότι φοβόταν πως μια πιθανή επιχείρηση διάσωσης του μέσα στο ψύχος και το σκοτάδι θα έθετε σε κίνδυνο το πλήρωμα της βάσης. Μόνο όταν τα σήματά του έγιναν τελείως ακατάληπτα συνειδητοποιήσαν στη βάση ότι κάτι δεν πήγαινε καθόλου καλά. Τελικά, θα κατόρθωναν να φτάσουν στον σταθμό Μπόλινγκ με την τρίτη προσπάθεια, όπου βρήκαν τον Μπερντ σε άθλια σωματική κατάσταση, αλλά ζωντανό και αποφασισμένο να φέρει εις πέρας την αποστολή του. Όπως ήταν φυσικό, ο γιατρός της αποστολής έθεσε βέτο στις διαμαρτυρίες του και μετέφερε αεροπορικά τον Μπερντ πίσω στον παγετώνα Ρος.

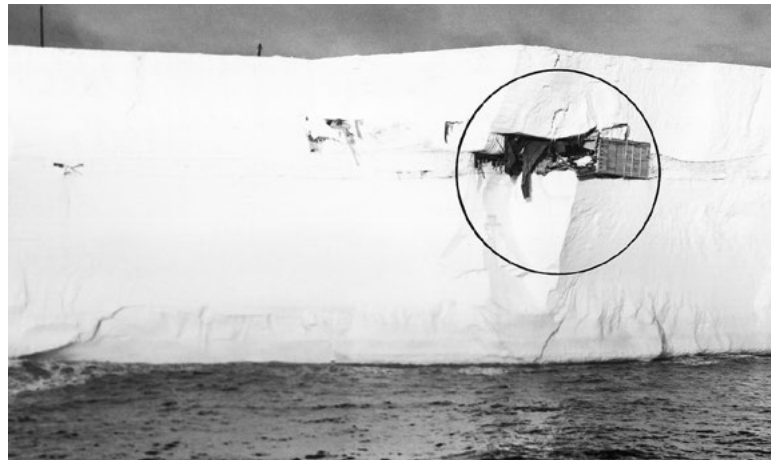
Με την επιστροφή του στη βάση ο Μπερντ ανέρρωσε τάχιστα και κατέγραψε τις σκέψεις του πάνω στην πενήταμνη εμπειρία του, που αργότερα συμπεριλήφθηκαν στο βιβλίο του με τίτλο «Μόνος». Τα βασικά συμπεράσματά του, που έγιναν το προσωπικό του εγκόλπιο επιβίωσης σε έναν ολόενα πιο υλιστικό κόσμο, φαντάζουν άκρως επίκαιρα και σήμερα:

- > Χρειαζόμαστε πολύ λιγότερα απ' ό,τι νομίζουμε.
- > Η σωματική εξάσκηση διατηρεί τη λογική μας.
- > Η συμπεριφορά μας είναι αποτέλεσμα εξωτερικών παραγόντων.
- > Μπορείς να αντλήσεις εσωτερική δύναμη και γαλήνη από την καθημερινή ρουτίνα σου.
- > Μην ανησυχείς άδικα για ό,τι είναι πέρα από τον έλεγχό σου.
- > Δεν υπάρχει απόλαυση, γαλήνη, και ομορφιά στη ζωή χωρίς κάποιες μορφές αγώνα.
- > Το μόνο πράγμα που μετράει τελικά είναι η οικογένεια.
- > Το σύμπαν είναι κόσμος και όχι χάος.

Ο Ρίτσαρντ Μπερντ θα έπαιρνε μέρος σε άλλες τρεις εξερευνητικές αποστολές στην Ανταρκτική το 1939-40, το 1946-47 και το 1955-56, αλλά η αποστολή του 1934 και το βιβλίο «Μόνος» που την περιγράφει ρίχνει φως στον εσωτερικό αγώνα ενός μόνου ανθρώπου στις πιο ακραίες κλιματικές συνθήκες του πλανήτη. Όπως έγραψε ο ίδιος: «Ένα κομμάτι του εαυτού μου έμεινε για πάντα στο Νότιο Γεωγραφικό Πλάτος 80 08': ό,τι απέμεινε από τη νύχτα μου, η ματαιοδοξία μου και σίγουρα ο σκεπτικισμός μου. Απ' την άλλη, εκεί κάτω απέκτησα πράγματα που πριν δεν κατείχα ποτέ πλήρως: την εκτίμηση της απλής ομορφιάς του θαύματος του να είναι κανείς ζωντανός και ένα σεμνό σύστημα αξιών... Ο πολιτισμός δεν αλλοίωσε τις ιδέες μου. Ζω απείρως πιο απλά τώρα και με περισσότερη γαλήνη».

Ο Μπερντ (στο κέντρο) μπροστά στο «Τζόζεφιν Φορντ», το αεροπλάνο τύπου Φόκερ με το οποίο πέταξε πάνω από τον Νότιο Πόλο το 1926

Ο σταθμός «Μικρή Αμερική III» που έχτισε ο Μπερντ το 1940, θάφτηκε κάτω από το χιόνι και εντοπίστηκε 23 χρόνια μετά σε παγόβουνο, 300 μίλια μακριά...

● | ΘΕΑΤΡΟ κριτική

Του Κώστα Σαμάντη

Οι σύγχρονες Θερμοπύλες

«Υψωμα 731» σε σκηνοθεσία και κείμενο Άρν Μπινάρν

Πόσοι γνωρίζουν το ύψωμα 731 και τι ακριβώς έχει σηματοδοτήσει στη σύγχρονη ιστορία; Το συγκεκριμένο ύψωμα βρίσκεται περί τα 20 χλμ. βόρεια της Κλεισούρας και ήταν ένα από τα ισχυρότερα ερείσματα που κατέλαβε ο ελληνικός στρατός κατά τους χειμερινούς αγώνες που προηγήθηκαν στον κεντρικό τομέα της Αλβανίας. Η παραμονή σε ελληνικά χέρια του υψώματος αυτού καταδίκασε κάθε προσπάθεια των Ιταλών. Η αρχή της ιταλικής επίθεσης έγινε νωρίς το πρωί της 9ης Μαρτίου, με σφοδρή δράση του πυροβολικού με όλμους και αεροπορικό βομβαρδισμό των ελληνικών θέσεων.

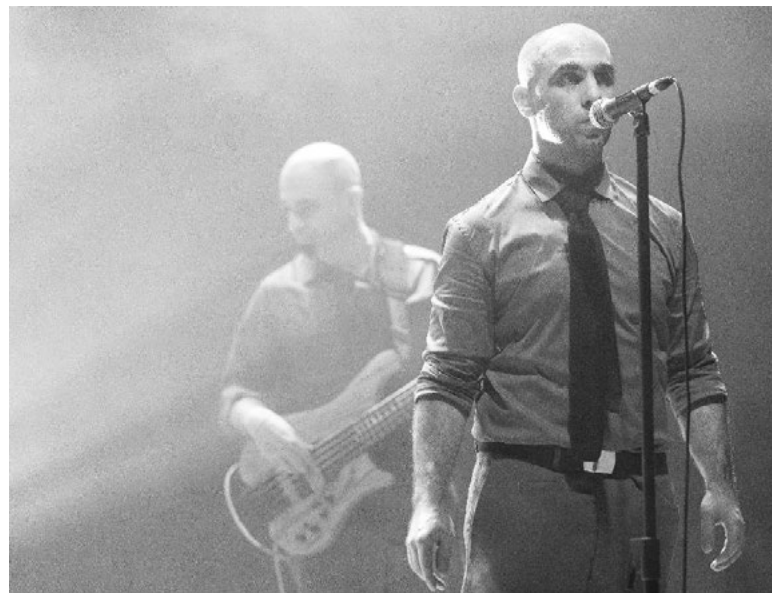
Στο ύψωμα 731, καθώς και στα γειτονικά υψώματα, πολέμησαν οι άνδρες του 5ου Συντάγματος της Ι Μεραρχίας που κατάγονταν κυρίως από την Καρδίτσα και τα Τρίκαλα, με διοικητή τον Δημήτριο Κασλά, μέχρι τη νύκτα 12/13 Μαρτίου οπότε αντικαταστάθηκε λόγω απωλειών από το 19ο Σύνταγμα, της VI Μεραρχίας Σερρών. Τον τομέα του τάγματος Κασλά ανέλαβε το τάγμα του λοχαγού Κουτρίδη, μέχρι πέρας του αγώνα στην περιοχή αυτή. Απέναντί τους το 8ο ιταλικό σώμα στρατού με τέσσερις μεραρχίες και δυο τάγματα μελανοχιτώνων. Μέχρι το τέλος των μαχών στο ύψωμα οι απώλειες για τον ελληνικό στρατό ανέρχονταν σε 125 νεκρούς, 28 εξαφανισθέντες και 425 τραυματίες, ενώ για τον Ιταλικό στρατό σε 1.000 νεκρούς και 3.000 τραυματίες.

Ο σκηνοθέτης Άρνς Μπινιάρνς έχει αρχίσει πλέον μια σταθε-

Ο υιός μου Ευάγγελος Ιωάννου Ιωαννίδης απωλέσθη εις τας επιχειρήσεις της Κλεισούρας. Παρήγειται εις τους τέσσαρας ήδη υπηρετούντας Χρήστον, Κώσταν, Γεώργιον και Νίκον Ιωάννου Ιωαννίδην να εκδικηθώσιν τον θάνατον του αδελφού των. Κρατώ εις εφεδρείαν άλλους τέσσαρας Πάνον, Αθανάσιον, Γρηγόριον και Μενέλαον Ιωάννου Ιωαννίδην, κλάσεων 1917 και νεωτέρων. Παρακαλώ κληθώσιν ονομαστικώς και ούτοι εις πάσαν περίπτωση ανάγκης της πατρίδας ή τυχόν απωλείας ετέρου τέκνου μου προς εκδίκησιν εχθρού..

Ελένη Ιωάννου Ιωαννίδου,
Κυπαρισσία 2 Φεβρουαρίου 1941»

ρή πορεία στο ελληνικό θέατρο. Έχουμε γράψει για την περσινή παράσταση «Πέρσες» του Αισχύλου, που ανέβηκε στο θέατρο της Επιδαύρου σε σκηνοθεσία δική του. Μια παράσταση η οποία διακρινόταν όχι μόνο από μια διαυγή προσέγγιση του έργου, αλλά και από τη σύγχρονη αντίληψη και άποψη που κουβαλά ο νέος σκηνοθέτης. Τα δείγματά του μέχρι τώρα είναι σαφή μιας και έχει ανεβάσει επίσης το «Θείο Τραγί» όσο και το «21». Πρόσφατα ανέβασε μια παράσταση που αναφέρεται σε ένα ηρωικό γεγονός του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όχι και τόσο γνωστό στο ευρύ κοινό. Μιλάμε για το πολεμικό συμβάν στο ύψωμα 731, που για πολλούς ήταν το καθοριστικό σημείο που οδήγησε στην αλλαγή των στρατιωτικών σχεδιασμών του Χίτλερ, αναγκάζοντάς τον, σε μια προσπάθεια να διασώσει τον σύμμαχό του Μουσολίνι, να στραφεί κατά της Ελλάδος το 1941. Γνήσιος εκπρόσωπος της νέας γενιάς, στήνει μια παράσταση με το βλέμμα καρφωμένο στη νεολαία. Ο ίδιος ξεκίνησε ως καλλιτέχνης του δρόμου και κατέχει αποδεδειγμένα τη νεανική κουλτούρα. Γι' αυτό τον

λόγο στην πρότασή του επιλέγει να μη στήσει μια παράσταση καθαρόαιμου θεατρικού λόγου, αλλά να την εμπλουτίσει με μουσικές δημιουργίες, σε μια απόφαση να την κάνει έπι περαιτέρω ελκυστική για το νεανικό κοινό. Με την ευφάνταστη σύλληψη του καθιλώνει το θεατρικό κοινό και το μεταφέρει ουσιαστικά στην πύλη του Άδης, μιας και ο νυν υπέρ πάντων αγώνας στον οποίο αναφέρεται ήταν ακριβώς αυτό: μια προδιαγεγραμμένη πορεία όπου οι υπερασπιστές του υψώματος γνώριζαν ότι δεν υπήρχε αύριο. Μέσα από τη ζωντανή εκτέλεση των τραγουδιών τα οποία διαδέχονται την τραγική απαγγελία της περιγραφής της μάχης γινόμαστε κοινωνοί μιας κατάστασης στην οποία δεν υπήρχε εναλλακτική. Η υπεράσπιση των πατρώνων εδαφών, η υπέρτατη θυσία των τέκνων αυτής της πατρίδας ήταν μια επιλογή θάρρους και ευψυχίας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται μέσα στο κείμενο του Μπινιάρν,

«αν περνούσαν από εκείνους, έπεφτε όλη η Ελλάδα». Ένα παράδειγμα για το πώς πρέπει να αντιμετωπισθούν οι προκλήσεις του παρόντος.

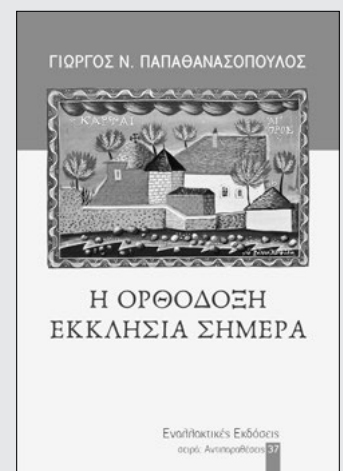
Η παράσταση ανέβηκε στο θέατρο «Πορεία» και κράτησε μέσω παρατάσεων μέχρι το τέλος της θεατρικής σεζόν. Λόγω του αμείωτου ενδιαφέροντος ανακοινώθηκε η επανάλυσή της από 14 Οκτωβρίου έως 12 Νοεμβρίου 2019 και για 10 μόνο παραστάσεις.

Στα πολύ θετικά αξίζει να αναφέρουμε τους φωτισμούς, απαραίτητο συμπλήρωμα της θεατρικής πρότασης, αλλά και το πρόγραμμα της στο οποίο εμπεριέχονται όχι μόνο το κείμενο του Άρν Μπινιάρν, αλλά και κατατοπιστικές λεπτομέρειες για το συμβάν. Ιδιαίτερη αναφορά αξίζουν οι ερμηνείες τόσο του Άρν Μπινιάρν όσο και του Κων/νου Σεβδαλή, οι οποίες αποδίδουν τόσο το απόκοσμο όσο και το αποφασιστικό στοιχείο της μάχης.

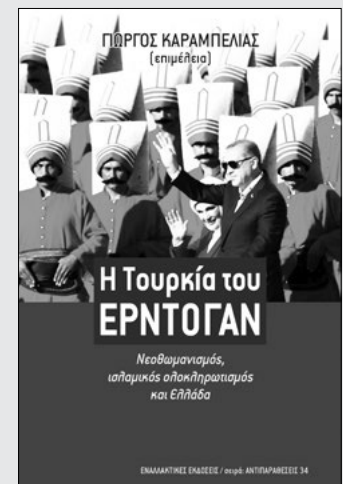
Κυκλοφορούν από τις Εναλλακτικές Εκδόσεις

*

*

*

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Υψωμα 731 /ΘΕΑΤΡΟ ΠΟΡΕΙΑ

Σενάριο-Σκηνοθεσία: Άρνς Μπινιάρνς

Πρωταγωνιστούν: Άρνς Μπινιάρνς, Κωνσταντίνος Σεβδαλής

Σκηνικά - Κοστούμια: Πάρις Μέξνς

Φωτισμοί: Πάρις Μέξνς, Άρνς Μπινιάρνς

Συμμετοχές:

Διεθνές Φεστιβάλ Mittelfest, στο Cividale del Friuli της Ιταλίας στις 14 Ιουλίου 2019

Διεθνές Φεστιβάλ Άνδρου στις 3 Αυγούστου 2019

Φεστιβάλ Δημητρίων Θεσσαλονίκης 12 & 13 Οκτωβρίου 2019

● | CINEρήξη

Του Κωνσταντίνου Μπλάθρα

Άγριες φράουλες

Στα σουηδικά, η λέξη αγριοφράουλες συνδηλεί το καλοκαίρι. Όπως λέμε σταφύλια ή καρπούζι. Καλοκαίρι, λοιπόν. Ιούνιος. Ο γιατρός καθηγητής **Ισαάκ Μποργκ** είναι στα εβδομήντα οκτώ του. Τη μέρα που πρέπει να ταξιδέψει στη Λουντ για να τιμηθεί από το πανεπιστήμιο, ξυπνάει νωρίς μετά από ένα παράξενο και αλλόκοτο όνειρο. Βρίσκεται, λέει, χαμένος, κατά τον πρωινό του περίπατο, σε ένα άγνωστο σημείο της πόλης και παντέρημο. Ένα ρολόι χωρίς δείκτες, ένα ξόανο ανθρώπου χωρίς μάτια και στόμα, μια νεκρική άμαξα από την οποία πέφτει ένα φέρετρο, που μέσα του είναι... ο ίδιος. Από την αγωνία του ξυπνάει αρκετά νωρίτερα από ό,τι ήταν συνήθειά του, στην υποχόνδρια και μέχρι λεπτομερείας τακτοποιημένη ζωή του. Αντί να πάρει το αεροπλάνο, όπως έχει προγραμματίσει, θα ταξιδέψει στη Λουντ με το αυτοκίνητο, μαζί με τη νύφη του Μαριάν, που βρίσκεται σε διάσταση με το γιο του. Στον δρόμο, στο ξύπνιο ή στον ύπνο του, θα επιστρέψει στα νεανικά του καλοκαίρια, στον πρώτο του έρωτα, την ξαδέρφη του Σάρα, στους γονείς του, στη γυναίκα του Κάριν –που έχει εν τω μεταξύ πεθάνει–, σε ματαιώσεις, πληγές και αμαρτίες. Είναι μια μέρα που χαλά την

τάξη που ο «θεός» Ισαάκ ακολουθεί όλη του τη ζωή.

Ο **Ίνγκμαρ Μπέργκμαν** πριν απ' όλα ήταν συγγραφέας σεναρίων και θεατρικών έργων. Λίγο πριν πεθάνει έλεγε πως θα 'θελε να τον θυμούνται σαν θεατρικό συγγραφέα. Το 1957, δεν ήταν ούτε σαραντάρης. Είχε μόλις κάνει εκείνη τη χρονιά το μεγάλο του αριστούργημα, την **Έβδομη σφραγίδα**, είχαν προηγηθεί το **Καλοκαίρι με τη Μόνικα** (1953), **Η νύχτα των σαλιμπάγκων** (1953) κ.ά. κι είχε κιόλας αλλάξει τον κινηματογράφο, πριν ακόμα έρθει η **Σιωπή** (1963) και η **Περσόνα** (1966). Οι **Αγριοφράουλες** είναι μια νεανική, και γι' αυτό ίσως αισιόδοξη, η πιο αισιόδοξη ταινία του, για τα γηρατειά. Όλα τα κύρια θέματα της φιλομορφίας-βιογραφίας του είναι παρόντα: η μελαγχολία της ζωής, η ενοχή, η νεανική ασφυξία, η ευγένεια και οι καλοί τρόποι που δεν εκφράζουν απαραίτητα αγάπη, η πατρική φιγούρα, που εδώ γίνεται και λίγο παιδική, η αυστηρή μητέρα, ο –προδομένος– έρωτας και ο γάμος-σύγκρουση. Όλα όμως με έναν τόνο περισσότερο ευχάριστης αναπόλησης, παρά το σκοτεινό και πεισιθάνιο κλίμα των ονείρων. Η πρώτη του αγάπη, η Σάρα, μαζεύει αγριοφράουλες την ώρα που τον προδίδει με τον άλλον της ξάδελφο. Η Σάρα,

η νεαρή κοπέλα που συνταξιδεύει στο αυτοκίνητο μαζί με δύο φίλους της, του μαζεύει αγριοφράουλα και του λέει στο τέλος πως τον προτιμάει από τους δύο νεαρούς μνηστήρες. Τα γηρατειά και η σοφία έχουν τη γοητεία τους.

Αυτό που σημαδεύει την ταινία και τις αναφορές της είναι ο πρωταγωνιστικός ρόλος που ο Μπέργκμαν έδωσε στον αναμφισβήτητο πατέρα του σουηδικού σινεμά **Βίκτορ Σγιόστρομ** (1879-1960), φανερώνοντας την αγάπη του, κοπιώντας ακόμα σκηνές από τη φιλομορφία του, όπως η σκηνή της νεκράμαξας του πρώτου ονείρου. Η ταινία κλείνει με τη βράβευση του δόκτορα Μποργκ και μοιάζει ο ίδιος ο Σγιόστρομ να βραβεύεται από τον «μαθητή» του, αλλά και από τους λάμπους θαυμαστές του. Ο Σγιόστρομ, με την αγαθή μάλλον, παρά αυστηρή φυσιογνωμία του, αποδεικνύεται το μεγάλο ατού της ταινίας. Γύρω του ο θίασος του Μπέργκμαν: η μελαγχολική Ίνγκριντ Τούλιν (Μαριάν), η χαρούμενη Μπίμπι Άντερσον (η παλαιά και νέα Σάρα), ο σοβαρός Γκιούναρ Μπιγιόνστραντ (Έβαλντ, ο γιός), ο επιβλητικός Μαξ φον Σίντοφ σε ένα μικρό ρόλο κ.ά. Η φωτογραφία είναι του Γκιούναρ Φίσερ και το μοντάζ του Όσκαρ Ροζάντερ. Το περίτεχνο σενάριο, φυσικά, του ίδιου του σκηνοθέτη.

Παρά το θέμα της και τα στοιχεία της δεκαετίας του 1950 που σήμερα φαίνονται εξωτικά, η ταινία μένει αγέραστη, κυρίως χάρη στο απαλό χάδι στους ήρωες, που χαρίζει ο Μπέργκμαν, ίσως για μοναδική φορά σε αυτή την ταινία μαζί με τρυφερότητα, που δεν την σκιάζει το σκοτεινό ξέγυμνωμα της ενοχής και του σπαργμού, όπως τον έχουμε μάθει στις άλλες μεγάλες του ταινίες. Ίσως γι' αυτό επαναπροβάλλεται η ταινία φέτος καλοκαιριάτικα, μαζί με το **Καλοκαίρι με τη Μόνικα** (1952), γυρισμένη σε ένα επίσης γοητευτικό, νεανικό αυτή τη φορά, κλίμα. Μαζί, στο αφιέρω-

μα με αφορμή τα εκατό χρόνια από τη γέννησή του, θα προβληθεί τον Ιούλιο η **Έβδομη σφραγίδα**, το τελειότερο ίσως κινηματογραφικό δοκίμιο πάνω στο θάνατο και η **Φθινοπωρινή συνάτα** (1973), από τα όψιμα έργα του φθινοπώρου της ζωής του μεγάλου σκηνοθέτη. Σας θυμίζω ότι φέτος προβλήθηκε επίσης το ντοκιμαντέρ της Μαργκαρέτε φον Τρότα, **Μπέργκμαν, ένας αιώνας** (2018) με πολύ βιογραφικό υλικό και συνεντεύξεις του ίδιου και των πρωταγωνιστών του· μια ενδιαφέρουσα σκιαγράφηση της καλλιτεχνικής πορείας και αυτοβιογραφίας του.

Μια ζωή ταλαιπωρία

Ευτυχώς, το φετινό καλοκαίρι οι εταιρείες διανομής επανέρχονται πιο δυναμικά στην παλιά ελληνική συνήθεια να παίζονται στη θερινή σεζόν ταινίες σε δεύτερη διανομή. Φέτος θα δούμε στα θερινά, και όχι μόνο, από Φριτς Λανγκ μέχρι Τσάρλι Τσάπλιν και από Χίτσκοκ –ποτέ δεν έλλειψε σ' αλήθεια– μέχρι... Αλμοδόβαρ.

Το **Μια ζωή ταλαιπωρία** (1984) –πρωτότυπος τίτλος: Τι έχω κάνει για να μου αξίζει αυτό;– είναι από τις πρώτες ταινίες που σύστησαν στο διεθνές κοινό το σύμπαν του Πέδρο Αλμοδόβαρ, τόσο οικείο σήμερα. Και εδώ, όπως και στις υπόλοιπες ταινίες του, εκείνο που συγκινεί είναι η τρυφερότητα που αγκαλιάζει όλους τους ήρωές του, λαϊκοί χαρακτήρες κυρίως, που δεν είναι δα και οι πιο συντησμένοι άνθρωποι του κόσμου. Η μήπως είναι; Γιατί σ' αλή-

θεια κανείς δεν ξέρει τι μπορεί να κρύβεται πίσω από την πόρτα ενός λαϊκού διαμερίσματος ελάχιστου εμβαδού, σε μια από τις εργατικές γιγαντοπολυκατοικίες, κάπου στις μεγάλες λεωφόρους της Μαδρίτης.

Η Γκλόρια είναι μια καθαρίστρια, που ζει με τον άντρα της, τα δύο της αγόρια και την πεθερά της σ' ένα διαμέρισμα λίγων τετραγωνικών. Ο άντρας της Αντόνιο είναι ταξιδιός, πρώην εργάτης στη Γερμανία και πρώην εραστής μιας διάσημης Γερμανίδας τραγουδίστριας. Ο καθένας έχει τις διαφυγές του από την περικλειστική ζωή στους τέσσερις τοίχους του διαμερίσματος. Η γιαγιά μαζεύει ξύλα και κρύβει μεταλλικό νερό, ο μεγαλύτερος γιος τους Τόνι πουλάει ναρκωτικά, ο νεώτερος Μιγκέλ τη συντροφιά του σε ηλικιωμένους άντρες. Γειτόνισά τους η Κριστάλ, που δέχεται στο διαμέρισμά της άντρες με σεξουαλική «φαντα-

σία» ή ανικανότητα.

Ναι, είναι ο κόσμος του Αλμοδόβαρ, τόσο φανταστικός και πολύχρωμος και τόσο πραγματικός, όσο ο καθένας θα ήθελε να είναι. Υπογραμμίζοντας πιθανόν αυτό το παιχνίδι καθημερινότητας και φαντασίας στη ζωή των ηρώων, ο ίδιος ο σκηνοθέτης υποδύεται μιαν αρτίστα σε μια κισάπη σαπουνόπερα της τηλεόρασης, που βλέπουν οι ένοικοι του διαμερίσματος. Η συνεχής φλυαρία –το μεγάλο προσόν των ταινιών του–, η λαϊκή κακογουσιά, που ο Αλμοδόβαρ σκεπάζει με τρυφερότητα, το λατινικό μελόδραμα, η υπερβολή, αλλά και ο ρεαλισμός μιας δύσκολης καθημερινότητας είναι ο κόσμος όπως τον έχουμε γνωρίσει και από τις άλλες του ταινίες. Όσα συμβαίνουν δεν έχουν πάντοτε συνέπεια με την πραγματικότητα, και καλό είναι να μην τα βλέπει κανείς έτσι. Η τρυφερή αγκαλιά της

μάνας στο τέλος, ωστόσο, στην οποία ο σκηνοθέτης έχει μια κάποια εμμονή, δίνει ίσως ακόμα και εξομολογητικό τόνο στο έργο. Κανείς δεν είναι –και δεν μπορεί να είναι– τέλειος.

Η παρουσία, η αφελής φιγούρα και τα μεγάλα μάτια της Κάρμεν Μάουρα, στον ρόλο της Γκλόρια, σημαδεύουν την ταινία. Γύρω της σε μια (α)συμφωνία χαρακτήρων ο Ανχέλ ντε Αντρές Λόπεζ (Αντόνιο), η Βερόνικα Φορκέ (Κριστάλ), η Τσους Λαμπρεάβε, η γιαγιά Αμπουέλα, Χουάν Μαρτίνεθ (Τόνι). Η φωτογραφία είναι του Άνχελ Λουίς Φερνάντεθ και το μοντάζ του Χοσέ Σαλθέδο. Σίγουρα δεν είναι ο καλύτερος Αλμοδόβαρ που έχετε δει, αλλά για όσους αγαπούν το σινεμά του Ισπανού, ή για όσους έχουν δει την ταινία ίσως παλιότερα, είναι μια ευκαιρία να τον ξανασυναντήσουν.

Θερινή συνάντηση με το Άρδην

campingrovies.gr

CAMPING «ΡΟΒΙΕΣ»
Ροβιές Ευβοίας

18 - 21. 7. 2019

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ • ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΒΡΑΔΙΕΣ
ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ • ΚΟΛΥΜΠΙ • ΚΟΥΖΙΝΑ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

**Κίνημα
Άρδην**

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

210 3826319 • 2310 543751 • 694 7026648 • perardin@gmail.com

Στο μεταίχμιο μιας εποχής

Καλοκαιρινή συνάντηση στις Ροβιές Βόρειας Ευβοίας
18-21 Ιουλίου 2018

Το Άρδην διοργανώνει την ανοιχτή, πανελλαδική, καλοκαιρινή του συνάντηση στις Ροβιές της Βόρειας Εύβοιας. Σε αυτήν τη συνάντηση θέλουμε να κάνουμε ένα βήμα πίσω από την άμεση πολιτική και τους καταγιστικούς ρυθμούς της και να κοιτάσουμε τη μεγάλη εικόνα που διαμορφώνεται για τη χώρα, για την Ευρώπη, για τον κόσμο ολόκληρο. Διάχυτη είναι η εντύπωση ότι το τέλος της δεκαετίας του 2010 αποτελεί ταυτόχρονα και τη μετάβαση σε μια νέα εποχή. Αξίζει λοιπόν να ιχνηλατήσουμε τα χαρακτηριστικά της· εκείνα που αφορούν στην πορεία του ελληνισμού μέσα σε αυτή, και τον αγώνα που πρέπει να κάνει για την επιβίωσή του, αλλά και τα ευρύτερα θέματα που αφορούν στον κόσμο μας και στο ποια μορφή τείνει να πάρει μέσα στον 21° αιώνα.

Βρήκαμε λοιπόν τον τόπο και τον χώρο που θα στεγάσει τη συνάντησή μας και καλέσαμε φίλους και φίλες, με τους οποίους συναντηθήκαμε τα τελευταία χρόνια στις επάλξεις του πολιτικού και πνευματικού αγώνα για την ανάταση της Ελλάδας και της κοινωνίας της, για να μιλήσουμε για τις κοινές αγωνίες και τους προβληματισμούς μας και φτιάξαμε ένα πρόγραμμα που συνδυάζει τον πολιτικό & τον ευρύτερο πνευματικό προβληματισμό για την εποχή μας και τα χαρακτηριστικά της, με τη χαλάρωση, τη συντροφικότητα, καθώς και την επαφή με τη φύση.

Αξίζει; Όσο μια απόδραση από τις μεγαλόλειες μας που βράζουν, όχι μόνο λόγω θερμοκρασίας, και μας υπενθυμίζουν σε κάθε τους γωνιά τα αδιέξοδα αυτού του τόπου. Στις Ροβιές, λοιπόν!

Δηλώσεις συμμετοχής: perardin@gmail.com

Αθήνα: 210 3826319, 6947026648 Θεσσαλονίκη, 2310543751, 6972720422

Προσεχείς εκδηλώσεις

Θεσσαλονίκη

03/07/2019 | Εκδήλωση

Το **Κίνημα Άρδην** πραγματοποιεί ανοιχτή εκδήλωση – συζήτηση στη Θεσσαλονίκη με θέμα την αναδιάταξη του πολιτικού σκηνικού που προετοιμάζεται με την επερχόμενη εκλογική αναμέτρηση.

Στην εκδήλωση εισηγούνται οι: **Γιώργος Καραμπελιάς** (συγγραφέας), **Μάνος Κατριβάνος** (δρ. Γεωλογίας ΑΠΘ), **Γιώργος Ραγκάς** (πολιτικός επιστήμονας), **Παντελής Σαββίδης** (δημοσιογράφος). Την Τετάρτη 3 Ιουλίου 2019, στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου (Βασ. Γεωργίου 1Α), και θα ξεκινήσει στις 7.30 μ.μ.

Αθήνα

09/07/2019 | Παρουσίαση βιβλίου

Οι Εναλλακτικές Εκδόσεις, σας καλούν την Τρίτη 9 Ιουλίου στις 20.30 στην παρουσίαση του βιβλίου του δημοσιογράφου **Αντώνη Κοκορικού: Η Αριστερά στον δρόμο με τις πεπονόφλουδες**.

Θα μιλήσουν: **Σταύρος Λυγερός**, δημοσιογράφος, slpress.gr, **Ρίτσα Μπιζόγλη**, δημοσιογράφος, **Κώστας Μελάς**, πανεπιστημιακός, **Γιώργος Καραμπελιάς**, εκδότης και ο συγγραφέας του βιβλίου.

Στο Polis Art Cafe, στη Στοά του Βιβλίου, Πεσμαζόγλου 5.

Άρδην

Κυκλοφορεί
το νέο τεύχος
115 (Μάρ.-Ιούν. 2019)

ΕΝΘΕΤΟ:
**Το Μακεδονικό
και η Αριστερά**

ΦΑΚΕΛΟΣ:
Λαϊκισμός:
Η Ευρώπη σε
μετάβαση

ΦΑΚΕΛΟΣ:
Βαρουφάκης:
Το «κόλληο γκρόσο»

Γίνετε ηλεκτρονικοί συνδρομητές της Ρήξης

Για τους φίλους/φίλες που διαμένουν στο εξωτερικό, ή για τους... ανυπόμονους που διαμένουν εντός της χώρας, υπάρχει η δυνατότητα αποστολής κάθε φύλλου της εφημερίδας *Ρήξη* σε ηλεκτρονική μορφή (pdf). Με μια απλή συνδρομή υποστήριξης (15€/χρόνο) και την ηλεκτρονική σας διεύθυνση, θα σας στέλνουμε την εφημερίδα *Ρήξη* σε ηλεκτρονική μορφή... πριν ακόμα κυκλοφορήσει στα περίπτερα. Την ίδια στιγμή, με την συμβολή σας βοηθάτε στην οικονομική επιβίωση της εφημερίδας.

Μπορείτε να καταθέσετε τα 15€ στην τράπεζα, διαδικτυακά ή με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: εφ. *Ρήξη*, Ξενοφώντος 4, 6ος όροφος, 105 57, Αθήνα. Τα στοιχεία του λογαριασμού είναι: Λογαριασμός Τραπέζης: Εθνική Τράπεζα 116/768054-65, IBAN GR120110 1160 0000 1167 6805 465, BIC: ETHNGRAA, Δικαιούχος: Γιώργος Καραμπελιάς. Πείτε μας επίσης από ποιο τεύχος θέλετε να ενεργοποιηθεί η συνδρομή. Με το που καταθέσετε τα χρήματα, θα σας στείλουμε την εφημερίδα.